

LÄÄNEMAA AASTA- RAAMAT 2020

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KOOSTAJA JA VÄLJAANDJA:

Sihtasutus Läänemaa

TÄNAME KÕIKI KAASAUTOREID!

KEELETOIMETAJA:

Ege Tatarmäe

KUJUNDUS:

Deko Disain OÜ

Sihtasutus Läänemaa

Karja 27, Haapsalu

info@laanemaa.ee

www.laanemaa.ee

www.facebook.com/laanemaasa

Haapsalu 2021

Euroopa Liit
Euroopa
Regionaalarengu Fond

Eesti
tuleviku heaks

4	EESSÕNA
5	1. MAAKOND
5	2. RAHVASTIK
7	3. MAAREFORM
9	4. PLANEERINGUD
9	5. ÜHISTRANSPOORT
11	6. MAAKONNA TURVALISUS
11	6.1 2020. AASTA KOGUKONDLIKU TURVALISUSE TOETUSPROGRAMM
12	7. MAAKONDLIKE ARENGUSTRATEEGIADE TOETUS
12	8. KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMM
14	9. LÄÄNEMAA TUNNUSTATUD
22	10. Tervishoid
24	10.1. LÄÄNEMAA HAIGLA
26	10.2. HAAPSALU NEUROLOOGILINE REHABILITATSIOONIKESKUS
28	11. NOORTETÖÖ
30	12. LÄÄNEMAA LASTEAIAD
30	13. LÄÄNEMAA KOOLID
31	13.1. TAEBLA KOOL
35	13.2. LÄÄNEMAA ÜHISGÜMNAASIUM
41	13.3. NOAROOTSI KOOL JA LASTEAE
43	13.4. VORMSI LASTEAE-PÕHIKOOL
44	13.5. HAAPSALU VIIGI KOOL
47	14. TALLINNA ÜLIKOOLI HAAPSALU KOLLEDŽ
49	15. HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUS
55	16. LÄÄNEMAA AASTA ÕPETAJA 2020
71	17. PARIMAD KOOLILÕPETAJAD 2020
76	18. Täiskasvanud õppija nädal
81	19. KULTUURIELU
85	20. KULTUURI AASTAPREEMIAD
90	21. RAAMATUKOGUD
95	22. TURISM
98	23. SPORDIELU
100	24. KOHALIKUD OMAVALITSUSED
100	24.1. HAAPSALU LINN
104	24.2. VORMSI VALD
106	24.3. LÄÄNE-NIGULA VALD
114	25. MAKSU- JA TOLLIAMETI HAAPSALU TEENINDUSBÜROO
116	26. EESTI TÖÖTUKASSA LÄÄNEMAA OSAKOND
120	27. LÄÄNE PREFEKTUURI HAAPSALU POLITSEIAOSKOND
123	28. LÄÄNE PÄÄSTEKESKUSE LÄÄNEMAA PÄÄSTEPIIRKOND
127	29. LÄÄNE-EESTI VABATAHTLIK RESERVPÄÄSTERÜHM
131	30. TRANSPORDIAMETI LÄÄNE REGIOON
133	31. KESKKONNAAMETI LÄÄNE REGIOON
134	32. PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE JA INFORMATSIOONI AMET (PRIA)
137	33. RAHANDUSMINISTEERIUMI REGIONAALHOLDUSOSAKONNA LÄÄNEMAA TALITUS
138	34. SIHTASUTUS LÄÄNEMAA
142	35. KAITSELIIDU LÄÄNE MALEV
146	35.1. LIHULA ÜSIKKOMPANII KOROONA-AASTA 2020
148	36. MUINSUSKAITSEAMETI HIIU-LÄÄNE-PÄRNU-SAARE REGIOON
151	37. LÄÄNEMAA KIRIKUD JA KOGUDUSED
152	38. SA HAAPSALU JA LÄÄNEMAA MUUSEUMID
154	39. RANNAROOTSI MUUSEUM

ANU KIKAS,
Sihtasutus Läänemaa
juhataja

EESSÕNA

Perioodil 2018–2019 kohaness Läänemaa, nagu teisedki Eesti maakonnad, haldusreformist tingitud muudatustega.

2020. aasta algus tõi stabiilsesse olukorda uue väljakutse – koroonaviiruse levikust tingitud pandeemia, mis võib öelda, et mõjutas 2020. aastat terviklikult ning mille mõjudega toime tulemiseks ilmselt kulub veel nii mõnigi aasta.

Tagantjärele võib öelda, et Lääne maakond kohaness pandeemiast tingitud muutustega hästi. Olenemata sellest, et seoses viiruse levikuga sai kannatada just turismi- ja teenindussektor, mis on Läänemaa piirkonnale väga oluline. Ära jäid mitmed suured üritused, näiteks Läänemaa tantsu- ja laulu pidu, veinifestival, kuid selle juures õppisid inimesed viima oma ettevõtmisi virtuaalseks ja mõtlema parematele turundusviisidele ning meie ellu ilmusid rakendused nagu Zoom, Teams jms, millest ja mille võimalustest me enne väga palju ehk ei teadnud.

Võib-olla 2020. aasta oligi n-ö kastist välja mõtlemise aasta, kus uutes oludes pidime leidma võimaluse ja viisi kohaneda. Võtsime

kasutusele Läänemaa äpi, mis võimaldab inimestele saata teavitusi operatiivselt ja igal ajal, võtsime kasutusele Läänemaa OMA märgise, et juhtida tähelepanu Läänemaa tublidele teenustele osutajatele ja toodetele, tunnustasime uuel moel nii Läänemaa ettevõtteid kui ka tublisid tegusid ja inimesi, alustasime Läänemaa linnuriigi projektiga, et edendada linnuturismi valdkonda maakonnas, koostasime Läänemaa turismi valdkonna arengukava, et oleks kindel siht valdkonna arendamisel, toimusid regulaarsed infohommikud ettevõtluse-alastel aktuaalsetel teemadel, mis tänu veebi teel toimumisele toob iga kord kokku huvilisi üle Eesti, mitte ainult Läänemaalt ja palju muud.

Vaadates tagasi 2020. aastale võib öelda, et oli igal juhul üks väga eriline aasta. Viirusepandeemia tõi meie eludesse vähemal või rohkemal määral muutuseid, kuid samas võib öelda ka, et tutvustas võimalusi mõelda ja teha teisiti. Seda Läänemaal ka tehti, mida tõendab käesolev Läänemaa aastaraamat 2020. Head lugemist!

1. MAAKOND

Läänemaa on Eesti mandriosa läänepoolseim maakond, olles naabriks Harjumaale, Raplamaale, Pärnumaale ning üle mere Hiiumaale ja Saaremaale. Läänemaad iseloomustab hõre asustus, ulatuslikud loodusmassiivid ja atraktiivne rannikuala. Lääne maakond asub küll Harjumaa naabruses, kuid jääb kõrvale Eestit läbivatest olulisematest rahvusvahelistest magistraalteedest. Samas läbib Lää-

nemaad kaks kohaliku tähtsusega põhi- maanteed: Ääsmäe–Haapsalu–Rohuküla ja Risti–Virtsu–Kuivastu–Kuressaare maanteed, mille kaudu toimub peamine mandri ja Eesti suurimate saarte vaheline transport. Läänemaal Rohukülas asub siseriikliku tähtsusega reisi-, aga ka vähesel määral kaubasadam, mille kaudu toimub ühendus Hiiumaa ja Vormsiiga.

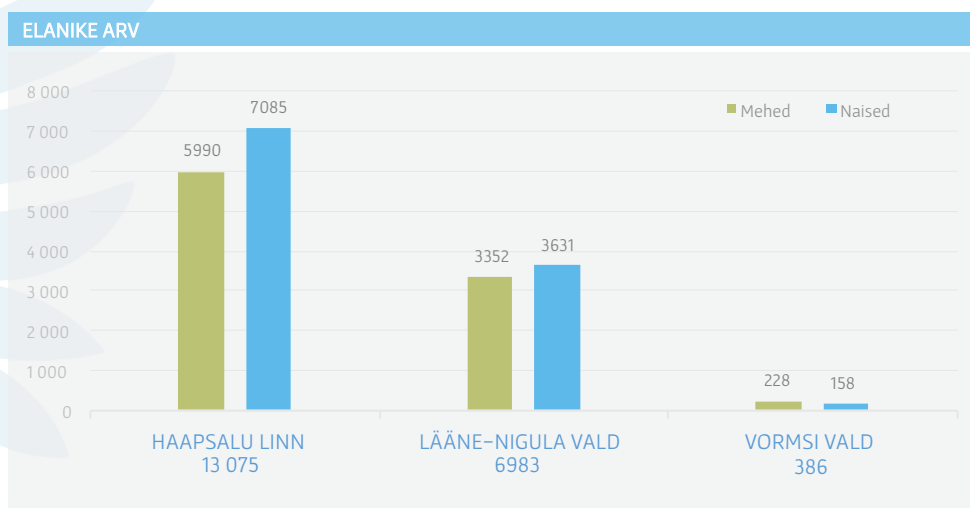
2. RAHVASTIK

Rahvastikuregistri andmetel elas Läänemaal 01.01.2020. aasta seisuga 20 444 inimest, nendest 10 595 naist ja 9849 meest. Kõige enam inimesi elab maakonnakeskuses Haapsalus ning kõige vähem elanikke on Vormsi vallas (tabel 1). Rahvaarv maakonnas on pidevalt langenud ning seda eelkõige naiste osas (tabel 2). Sündide arv on ajas vähesel määral kasvanud ning surmade arv

kasvanud (tabel 3). Poiste sündide arv on aja jooksul suurem olnud kui tüdrukute arv nagu ka meeste surmade arv võrreldes naiste surmadega (tabel 3). Elanike arvu kahanemisele on kaasa aidanud ka positiivne väljarände trend, mis ületab sissrände ning aitab kaasa maakonna rahvastiku vähenemisele (tabel 4).

Tabel 1.

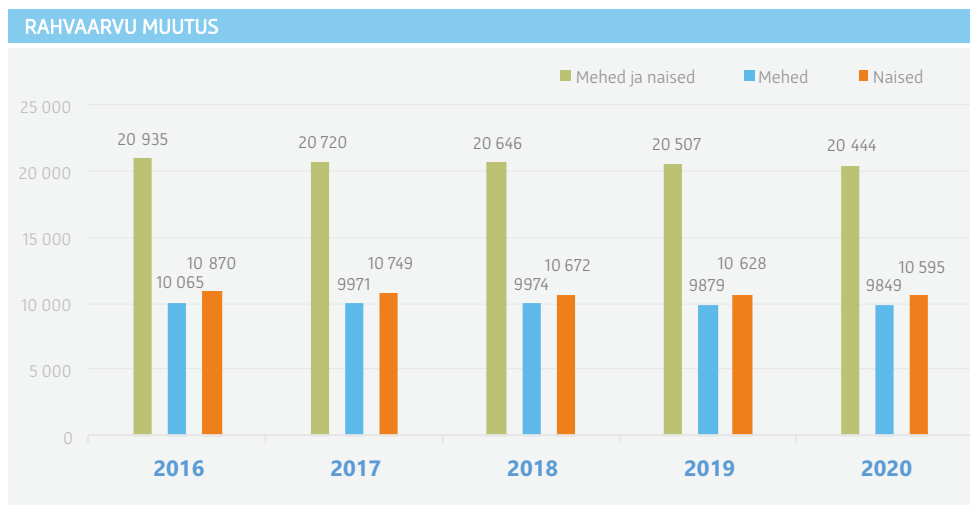
Elanike 2021. a statistika kohalike omavalitsuste kaupa. Allikas: Statistikaamet.

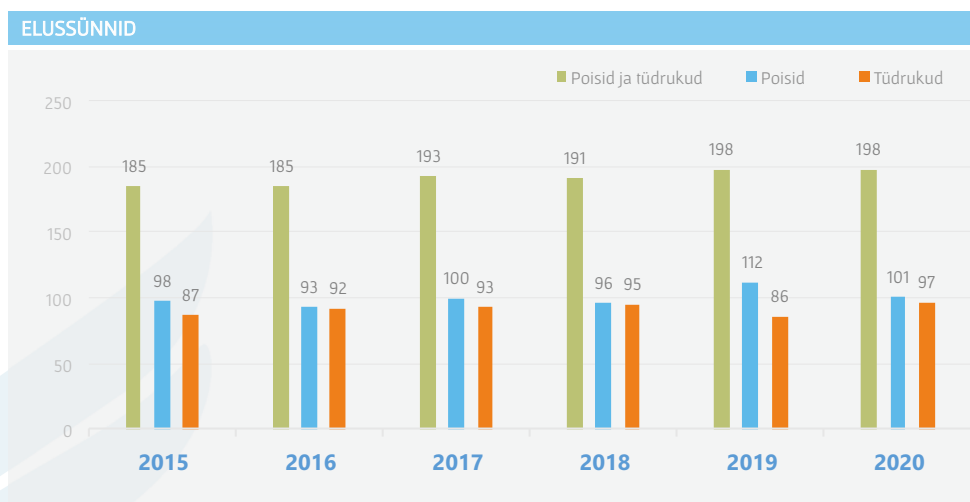
Tabel 2.

Rahvaarvu muutus
aastatel 2016–2020.
Allikas: Statistikaamet.

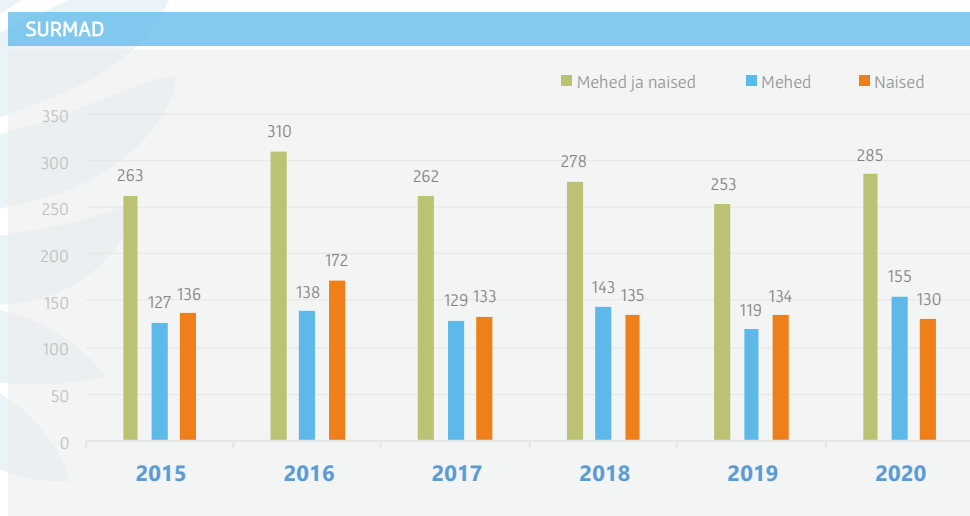
Tabel 3.

Sünnid aastatel
2015–2020.
Allikas: Statistikaamet.

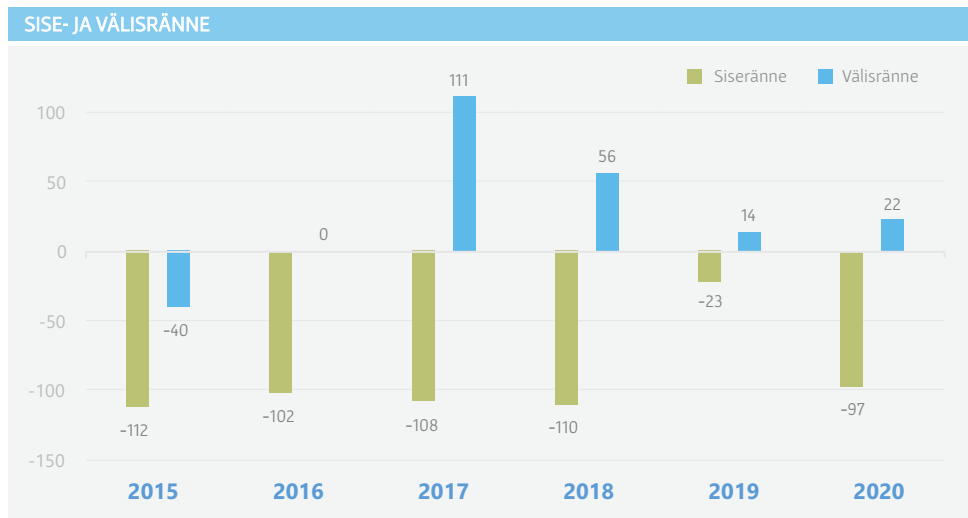
Tabel 3.1.

Surmad aastatel
2015–2020.
Allikas: Statistikaamet.

Tabel 4.
Maakonna rändesaldo
aastatel 2015–2020.
Allikas: Statistikaamet.

3. MAAREFORM

Vabariigis on hetkel veel 4 maakonda, kes pole jõudnud kõiki katastriüksusi maakatastrisse kanda, sh Läänemaa (tabel 5). Samas on maareform Läänemaal jõudmas lõpusirgele, kõigest 0,3% maad on veel vaja maakonnas registreerida kanda (tabel 5). Kõige

rohkem katastriüksusi on maakatastrisse kantud Lääne-Nigula vallas (tabel 6).

Läänemaal on 2020. aasta seisuga kõige enam maakatastrisse kantud maatulundusmaad, kaitsealust maad ning elamu-
maad (tabel 8).

Tabel 5.
Maakatastrisse kantud
katastriüksused (arv/ha)
maakondade kaupa. Andmed
seisuga 31.12.2020.
Allikas: Maa-amet.

MAAKATASTRISSE KANTUD KATASTRÜKSUSED				
Maakond	Maakonna pindala (ha)	Katastriüksuste arv	Katastriüksuste pindala (ha)	Katastrisse kantud maa (%)
Harju maakond	432 667	164 683	432 572,80	100
Hiiu maakond	103 244	17 055	102 797,70	99,6
Ida-Viru maakond	297 161	54 625	297 089,40	100
Jõgeva maakond	254 488	33 581	254 474,70	100
Järva maakond	267 413	31 746	267 411,70	100
Lääne maakond	181 557	26 381	181 051,00	99,7
Lääne-Viru maakond	369 568	52 956	369 514,70	100
Põlva maakond	182 332	27 514	182 360,40	100
Pärnu maakond	541 877	67 181	542 659,60	100,1
Rapla maakond	276 506	39 490	276 388,80	100
Saare maakond	293 765	54 594	292 926,90	99,7
Tartu maakond	334 931	74 172	334 484,30	99,9
Valga maakond	191 711	24 475	191 666,30	100
Viljandi maakond	342 004	40 849	342 032,30	100
Võru maakond	277 314	42 525	277 512,30	100,1
KOKKU	4 346 538	751 827	4 344 942,80	100

Tabel 6.

Läänemaal maakatastrisse kantud katastriüksused (arv/ha) omavalitsuste kaupa. Andmed seisuga 31.12.2020. Allikas: Maa-amet.

MAAKATASTRISSE KANTUD KATASTRÜKSUSED

Omavalitsus	Omavalitsuse pindala (ha)	Katastriüksuste arv	Katastriüksuste pindala (ha)	Katastrisse kantud maa (%)
Haapsalu linn	27 183	8982	27 025,20	99,4
Lääne-Nigula vald	144 876	15 365	144 585,70	99,8
Vormsi vald	9498	2034	9440,10	99,4
KOKKU	181 557	26 381	181 051,00	99,7

Tabel 7.

Läänemaal maareformi käigus moodustatud katastriüksused omandamisviiside lõikes. Andmed seisuga 31.12.2020. Allikas: Maa-amet.

KATASTRÜKSUSED OMANDAMISVIISIDE LÕIKES

	Haapsalu linn	Lääne-Nigula vald	Vormsi vald	KOKKU
Omavalitsuse pindala (ha)	27 183	144 876	9498	181 557
Katastriüksuste pindala (ha)	27 025,20	144 585,70	9440,10	181 051,00
Riigi omandisse jäetud maa	9090,00	73 591,10	2608,20	85 289,20
Munitsipaalomandisse antud maa	1028,30	811,6	156,7	1996,60
Ostueesõigusega erastatud maa	3966,10	18 886,70	1067,70	23 920,50
Enampakkumisega erastatud maa	1225,20	7631,10	556	9412,30
Vaba põllumajandusmaa erastamine	1681,00	4028,10	100,1	5809,30
Vaba metsamaa erastamine	442,5	2336,40	187,1	2966,00
Tagastatud maa	9628,10	37 357,50	4764,40	51 750,00
Katastrisse kandmata maa	157,8	290,3	57,9	506

Tabel 8.

Läänemaal maakatastrisse kantud maa sihtotstarvete lõikes (ha). Andmed seisuga 31.12.2020. Allikas: Maa-amet.

MAADE JAOTUS SIHTOTSTARVETE LÕIKES (ha)

	Haapsalu linn	Lääne-Nigula vald	Vormsi vald	KOKKU
Omavalitsuse pindala	27 183	144 876	9498	181 557
Katastriüksuste pindala	27 025,20	144 585,70	9 440,10	181 051,00
Elamumaa kü	1135,20	2608,20	290,9	4034,30
Ärimaa kü	80,4	106,1	3,5	189,9
Tootmismaa kü	265,6	427,6	15,2	708,4
Veekogude maa kü	19,9	0	0	19,9
Transpordimaa kü	540,4	1373,90	106	2020,20
Jäätmevõimald maa kü	17	10,4	6,2	33,7
Riigikaitsemaa kü	287,9	236,4	2,5	526,8
Kaitsealune maa kü	1986,80	12 394,10	555,7	14 936,60
Maatulusmaa kü	21 734,30	125 631,90	8284,30	155 650,50
Sihtotstarbeta maa kü	172,1	454,5	77	703,5
Mäetööstusmaa kü	24,2	174,6	8,9	207,8
Turbatööstusmaa kü	0	771,5	0	771,5
Sotsiaalmaa kü	761,6	396,6	90,1	1248,20

4. PLANEERINGUD

Detailplaneeringute algatamise ja kehtestamise suhe oli 2020. aastal kõigis omavalitsustes enam-vähem võrdne (tabel 9). Enim algatatakse detailplaneeringuid Haapsalu linnas ja Lääne-Nigula vallas, kus asub suur osa maakonna tiheasustusaladest, kus detailplaneering on kohustuslik, alustamaks ehitustegevusega (tabel 9).

Aasta 2020 oli üldplaneeringute koostamise aeg nii Haapsalu linnas kui ka Lääne-Nigula vallas, millega tagatakse haldusreformi järgsetele omavalitsuste territooriumitele ühtne ruumiline areng ja sidusus.

Tabel 9.

2020. aasta detailplaneeringute statistika Lääne maakonnas.
Allikas: omavalitsuste veebilehed.

DETAILPLANEERINGUD

	Haapsalu linn	Lääne-Nigula vald	Vormsi vald
Algatatud detailplaneeringud	6	5	1
Kehtestatud detailplaneeringud	5	3	0

5. ÜHISTRANSPORT

RIINA TAMM,
MTÜ Põhja-Eesti
Ühistranspordikeskuse
liiniplaneerija

Aasta 2020 oli nii Läänemaa kui ka kogu ülejäänud Eesti ühistranspordi jaoks keeruline aeg. 2020. aasta alguses oli ühistranspordi populaarsus Läänemaal tõusutrendis, seda tänu korrastatud liinivõrgule, uutele bussidele ja kindlasti ka tasuta ühistranspordile (joonis 2). Läänemaa kõige enam kasutust leidvad peatused olid 2020. aastal Veetorni (Haapsalu linn), Haapsalu bussijaam (Haapsalu linn) ja Niine (Haapsalu linn). Need peatused on olulised sõlmpunktid maapiirkonna elanikele, kes liiguvad maalt linna ning tagasi koju (joonis 1). Kuna need peatused asuvad Haapsalu keskuses, siis on sealt hea ligipääs linnas pakutavatele teenustele.

Märtsis alanud koroonaviirus (COVID-19) mõjus ühistranspordi kasutamisele laastavalt. Riik kehtestas piirangud – suleti koolid,

kauplused ja meelelahutusasutused ning mõni bussiliin peatati ajutiselt. Suur osa tööl käijatest kolis kodukontorisse ning tööalased koosolekud ja kokkusaamised peeti virtuaalselt. Uusi muudatusi ei planeeritud, kuna bussid sõitsid pooltühjalt. Ühistranspordi korraldajad ja bussifirmad olid ootuses ja teadmatuses, millal sõitjad jälle bussiga sõitma hakkavad.

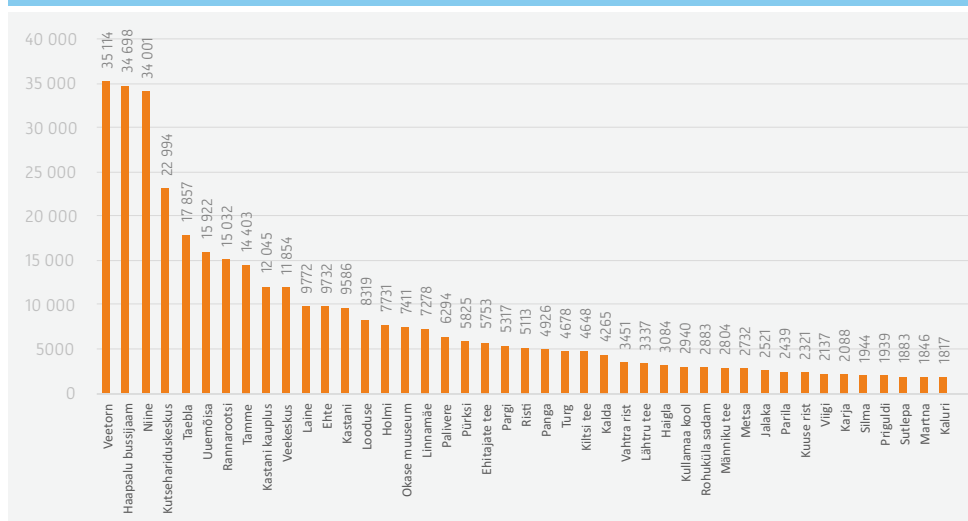
Hoolimata keerulisest olukorrast ühistranspordi valdkonnas, siis üksikuid muudatusi liinidel siiski tehti. Lääne-Nigula valla ettepanekul lisati juunis liinile nr 317 Haapsalu–Võnnu–Märjamaa juurde üks tööpäeva sisene edasi-tagasi väljumine ja suunati liin mõnel väljumisel Taebla kaudu sõitma. Aasta lõpus lisandusid sellele liinile kolm uut valla väljaehitatud peatust: Kokre, Kiidika ja Päre. Alates oktoobrist viidi kõik

Joonis 1.

Sõitjate statistika
2020. aastal peatuste kaupa.
Allikas: Põhja-Eesti
Ühistranspordikeskus.

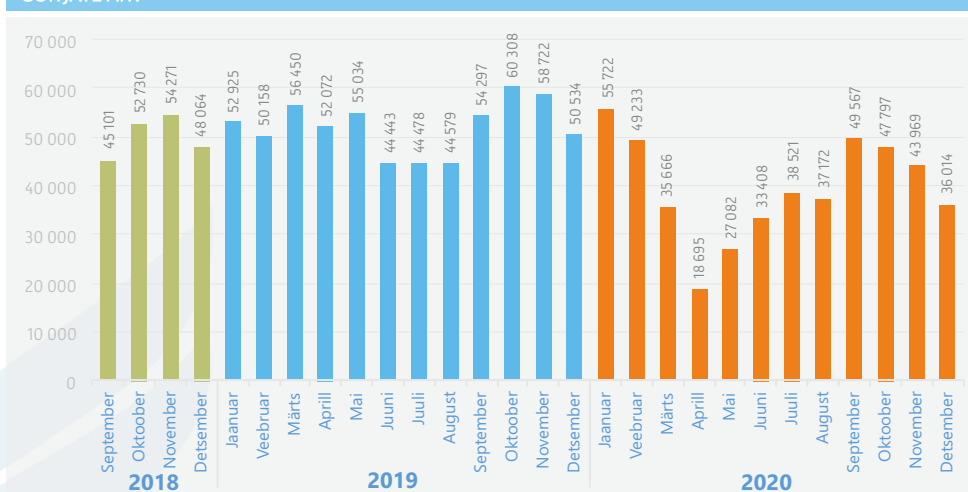
SÕITJATE ARV PEATUSTE KAUPA

Joonis 2.

Sõitjate statistika aastatel
2018–2020.
Allikas: Põhja-Eesti
Ühistranspordikeskus.

SÕITJATE ARV

linnaliinid vanalinnast välja, et vähendada vanalinna kitsaste tänavate liikluskooormust. Samuti oli püüd kehtestada liinidele ühtne marsruut nii suvel kui ka talvel. Linnaliinid hakkasid mõlemal suunal läbima ühesugust marsruuti ja samu peatusi. Detsembris muudeti Rohuküla sadamas liikluskorraldus ja linnaliin nr 1 sai uue peatuse – Vormsi kai.

Haapsalu linna liikluses palju segadust külvanud Tallinna maantee remont jätkus ka aastal 2020. Kuna ühistransport sõitis mööda ümbersuunatud marsruute, siis tekitasid sõitjatele muret ajutiste peatuste turvalisus ning vandalismi tõttu kaotsi läinud sõidugraafikud. Bussijuhtidele tegid muret liinide ümbersuunamine tee-ehitustööde ja suure-

mate suviste ürituste ajal, kuna kitsad tänavad ja peatustes parkivad sõidua autod takistasid sõiduplaanist kinnipidamist.

31. detsember 2020 seisuga oli Läänemaal 33 avalikku bussiliini, sealhulgas 6 kaugliini. Nõudeliine oli samuti 6. Liinikilomeetreid läbiti 2020. aasta jooksul kokku 1,346 miljonit ja liinidel tehti aasta jooksul ligi 473 000 sõitu. Kõigist sisenemistest 55 800 sõitu tegid õpilased ja 62 900 sõitu pensionärid. Tööpäeviti oli keskmine sisenemiste arv ühel veotsal 11 ja puhkepäeviti 8. Lääne maakonna avaliku teenindamise lepingute alusel tasuti vedajatele 2020. aasta ühistranspordi kulude eest 1,251 miljonit eurot.

6. MAAKONNA TURVALISUS

Läänemaa kogukonnakeskse turvalisuse mudeli rakendamiseks on moodustatud maakondlik turvalisuse nõukogu. Selle loomine on määratud „Siseturvalisuse arengukava 2015–2020“ alaeesmärgi „Turvalisemad kogukonnad“ saavutamiseks, millega nähakse ette võrgustikutöö edendamist ja turvalisuse probleemide selgitamist riigiasutuste, kohaliku omavalitsuse, ettevõtete ja kogukondade koostöös.

2020. aastal koosnes Läänemaa turvalisuse nõukogu 17 liikmest.

Lisaks turvalisuse nõukogule tegutsevad veel maakondlik kriisikomisjon, liikluskomisjon ja koostöökoda.

6.1. 2020. AASTA KOGUKONDLIKU TURVALISUSE TOETUSPROGRAMM

„Turvalisemad kogukonnad“ on kogukondliku turvalisuse toetusprogramm, mille eesmärk on suurendada kogukondlikku algatust turvalise elukeskkonna kujundamises, lähtudes siseturvalisuse valdkonna arengukavadest ja strateegiatest.

Kogukondliku turvalisuse loomisse panustavate vabaühenduste ja asutuste väikeprojektide riigieelarvelise toetamise eesmärk on edendada kohalikku ja piirkondlikku algatust turvalise elukeskkonna loomisel, suurendada turvalisuse loomisse panustavate ühenduste vahelist koostööd, sh edendada võrgustikupõhist toimimist ja aidata maakonniti kaasa vabaühenduste võimekuse tõstmisele.

2020. aasta kogukondliku turvalisuse toetusvooru esitati üheksa taotlust, mahus 23 827,99 eurot, mida oli 2,5 korda rohkem kui kasutada olevaid toetusvahendeid.

4. juunil 2020 kogunes kogukondliku turvalisuse programmi hindamiskomisjon, kes tutvus laekunud projektidega ja seadis pingerea, mille alusel otsustati täies mahus toetada kolme järgmist projekti:

- **MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed** – „Turvaline kogukond Palivere (toetussumma 3240 eurot);
- **MTÜ Lääne-Eesti Vabatahtlik Reservpäästerühm** – „Paadi ujvdoki soetamine päästevõimekuse parendamiseks (toetussumma 2713,8 eurot);
- **MTÜ Kiideva külaselts** – „Kiideva sadama turvapiirded (toetussumma 3500 eurot).

2020. aasta toetusvoorus jäi 12,66 eurot üle, mis liideti järgmise aasta toetussummale.

7. MAAKONDLIKE ARENGUSTRATEEGIAE TOETUS

Maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeedet rakendatakse kõigis Eesti maakondades. Toetuse andmise eesmärk on toimepiirkondade arengueelduste parem kasutus majanduskasvuks ja elukvaliteedi tõusuks vajalike teenuste kättesaadavus. Taotluse võib esitada kohaliku omavalitsuse üksus, mittetulundusühing, sihtasutus, äriühing, riigiasutus või avalik-õiguslik ülikool, kes on taotlejaks märgitud taotlemisõigusega projektide nimekirjas.

Toetuse andmise oodatav tulemus koosmõjus teiste regionaaltoetustega on kõigi maakondade sisemajanduse koguprodukti kasv ja keskmiste reaalsissetulekute kasv.

2020. aastal esitati Läänemaalt hindamiskomisjonile kaks põhiprojekti ja üks reserv-

projekt. Riigi Tugiteenuste Keskuse hindamiskomisjon otsustas, et rahastamisele lähevad põhiprojektide taotlused ning rahastamisele ei lähe reservprojekti taotlus.

Otsustati rahastada järgmisi projekte

- Lääne-Nigula Vallavalitsus – **Kullamaa Keskkooli hoone ja õppevara kaasajastamine**, 168 000 eurot;
- Lääne-Nigula Vallavalitsus – maakondliku tähtsusega **ühistranspordi taristu arendamine** Läänemaal, 174 000 eurot.

Otsustati jätta rahastamata reservprojekt:

- Lääne-Nigula Vallavalitsus – maakondliku tähtsusega **Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse** arendamine.

8. KOHALIKU OMAALGATUSE PROGRAMM

Kohaliku omaalgatuse programm on siseriiklikult rahastatav meede, mis on ette nähtud kohalike kogukondade toetamiseks ja nende sisemisel algatusel põhinevate ideede elluviimiseks. Peaasjalikult on taotlusvoor suunatud külaseltside ja teiste kogukondlike suunitlusega vabaühendustele.

Toetatakse nii ühiste tegevuste läbiviimist, kogukonnale vajalikke investeeringuid kui ka vajalike teenuste arendamist. Lääne maakonnas koordineerib kohaliku omaalgatuse programmi läbiviimist Sihtasutus Lääne-

maa. Programmi viiakse läbi kahes voorus, millest üks toimub kevadel ja teine sügisel.

2020. aastal oli konkurss üle aegade tihe, kevad- ja sügisvooru laekus kokku 67 taotlust kogusummas 159 459,68 eurot.

Kevadvoorus rahastati taotlusi kokku 27 789,70 euro ning sügisvoorus 17 130,64 euro ulatuses.

2020. aastal rahastati järgmisi projekte:

- **MTÜ Risti Huvi**
„Risti raamat 2”
(summas 2483 eurot);
- **MTÜ Noorte Vaba Aeg**
„Ringmajanduse teadlikkuse tõstmine läbi „Tee ringi!” konkursi ja õpitubade””
(summas 1755 eurot);
- **Loodus- ja Kunstikeskus Kiideva Mõis MTÜ**
„Virtuaalreaalne Kiideva mõis: von Kursellide aeg. VR giidiprogramm Kiideva mõisas”
(summas 2500 eurot);
- **Ühendus Asuküla Selts**
„Pusku Kogukonnakool I”
(summas 2085 eurot);
- **MTÜ Risti Huvi**
„Valgus Risti loomemajja”
(summas 3970 eurot);
- **Linnamäe Arenguselts**
„Cateringilauad Linnamäe arenguseltsile”
(summas 900 eurot);
- **MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed**
„Ühtne ja turvaline kogukond Paliveres”
(summas 3795,70 eurot);
- **MTÜ Tantsutuba**
„Kullamaa Pärimuskeskusesse puurkaevu rajamine ja veetrassitööd”
(summas 3600 eurot);
- **MTÜ Lääne-Eesti Vabatahtlik Reservpäästerühm**
„Nõva piirkonna mereturvalisuse tõstmine”
(summas 3479 eurot);
- **MTÜ Rälby Külaselts**
„Rälby tuuleveski korda”
(summas 3222 eurot);
- **Johannes Cimmermanni Altmõisa Selts**
„Digitehnoloogia abil ühtne ja turvaline kogukond”
(summas 1500 eurot);
- **MTÜ Risti Huvi**
„Uued võimalused”
(summas 2918 eurot);
- **Parila Selts**
„Lauad Parila Seltsimajja”
(summas 1680 eurot);
- **Piirsalu Küla Selts**
„Puurkaev Piirsalu parki”
(summas 2068,20 eurot);
- **Vedra Külaselts**
„Vedra küla kogukonna identiteedi tugevdamine ja külaelanike aktiveerimine – „Vedra vaim 500””
(summas 1978 eurot);
- **Võnnu Noorte Selts**
„Uued välisused Võnnu seltsimajale”
(summas 2229,48 eurot);
- **Ühendus Asuküla Selts**
„Uus piirdeaed Asuküla seltsimaja õuealale” (summas 2276 eurot).

9. LÄÄNEMAA TUNNUSTATUD

Koroonaviiruse ohu tõttu ei jäänud tunnustatavad valimata, kohaneti uue olukorraga ja tunnustused toimusid tavapärasest erinevamalt. Nii näiteks õnnitleti aasta ema ning ka aasta isa nende kodus. Kauneid kodusid tunnustas Eesti Vabariigi President posti teel, sest koroonaviiruse leviku tõttu pidulikku vastuvõttu ei toimunud. Läänemaa

2020. aasta tunnustatavatega tunnustusüritus toimus aga veidi hiljem, 2021. aasta alguses ning seda õues. Külmade temperatuuridega õues toimunud üritus oli osalejatele meeldejääv ning eriline ja samas korralduslikust aspektist põnevaks väljakutseks Sihtasutus Läänemaa kollektiivile.

LÄÄNEMAA AASTA EMA 2020 URVE KABEL

Foto: Eduard Laur

Läänemaa aasta ema 2020 on Urve Kabel. Urvel on kuus last: Karin Mägi (40), Katrin Aasmann (39), Anne Kabel (38), Madis Kabel (36), Mariliis Kabel (34) ja Kadri Kabel (31). Tiitli pälvimise ajal oli tal ka neli lapselast.

2020. aastal esitati Läänemaa aasta ema tiitlile kokku 12 kandidaati, kelle seast pälvis väärrika tiitli Urve Kabel. Kandidaadi esitas tema tütar Karin Mägi.

Tütrel Karin Mägil sõnul on Urve jaoks pere alati esimesel kohal ja vaatamata sellele, et lapsed elavad Eesti eri paikades, hoiab pere kokku ja kohtutakse nii tihti, kui võimalik. Perekoonna traditsioonid ja koosviibimised on emale ja lastele olulised.

Ema kasvas lapsi üksinda ja kuigi see oli keeruline, said lapsed lapsepõlves tegeleda oma hobidega, käia muusika- ja kunstikoolis. Ta leidis alati võimaluse, et lapsed saaksid käia teatris või kontsertidel. Lapsed on kõik tantsinud rahvatantsu või laulnud koorides või ansamblites, nad on kõik osalenud laulu- ja tantsupidudel. Rahvatantsupisik on peres nii sügaval, et ka lapselapsed tantsivad ja Läänemaa tantsupidudel on olnud esindatud kolm põlvkonda korraga.

Urve tegeles noorena kergejõustikuga ja on süstinud ka oma lastesse armastuse liikumise ning tervisliku eluviisi vastu. Lisaks füüsilisele vormis püsimisele on ema jaoks oluline ka vaimne erksus. Ta on suur mälu-mängufänn ja teeb perekondlikel kokkusaamistel viktoriine ja mänge.

Tiitli saamise aastal nautis Urve pensionipõlve, hoolitses oma ema eest ja luges palju, ka ingliskeelset kirjandust. Ta tegeles käsitööga, tantsis rahvatantsu ja oli rohenäpp. Oma tantsurühmaga „Tamme daamed“ käis ta ka teatris ja kontsertidel. Urve armastab käsitööd teha – ta on tikkinud ja õmmelnud kõigile tütardele Lihula rahvariidekomplektid, tantsurühmale tegi

rahvariidevööd, oma lastele on ta õmmelnud seljakotte, mantleid ja kleite.

Oma lastele on ta toeks nende unistuste püüdmisel ja on lubanud neil alati iseendaks jääda. Nii on lastest saanud iseseisvalt mõtlevad, tugevad isiksused, kes hindavad kõrgelt perekonda ja iseennast. Lapsed on saanud käia huvikoolides, trennides, omandanud kõrghariduse ja oskavad hinnata seda pingutust, mida kõige selle võimaldamine nõudis kuute last üksi kasvatanud naiselt.

Lapsed on oma ema üle väga uhked, ta on laste kasvatamisega üksi hakkama saanud ja sealjuures jaksanud tegeleda ka oma hobidega. Urve on aktiivne kogukonna liige, ta tantsib rahvatantsurühmas „Tamme daamed“ ja on alati valmis uusi asju proovima ja katsetama. Ta on oma lastele toeks ja eeskujuks. Urve jaoks on perekond alati esikohal, ta on nõu ja jõuga toeks nii oma emale kui ka oma lastele.

LÄÄNEMAA AASTA ISA 2020 TALIS GILDEN

Foto: Ege Tatarmäe

Talis Gilden (paremal), Läänemaa aasta isa 2020. Pilt on tehtud Talise kodus, kuhu reda läks õnnitlema Mikk Lõhmus.

2020. aastal valiti Läänemaa aasta isaks Koluvere külas elav Talis Gilden. Talisel oli tiitli pälvimise aastal kolm last: Kristofer (13), Katariina (7) ja Kregor (2).

Talis valiti välja seitsme väga tubli kandidaadi seast. Kandidaadiks esitas Talise tema perekonnatuttav ja endine õpetaja Heli Mäe.

Mäe iseloomustas Talist kui noort töökas pereisa, kes mõtleb alati esimeses järjekorras pere peale. Näiteks asus Talis ise ehitama oma perele kodu ja kogu oma vaba aja suunas ta kodu rajamisele, et pere saaks väikse korteri asemel ilusa, päris oma kodu.

Samuti tõi Mäe välja, et Talis on abivalmis inimene. Ta leiab alati aega ka teiste murede lahendamiseks (eriti elektritööde ja tehnika vallas). Talise kannatlikkus ja oskus lastega tegeleda on hämmastav. Kõigi kolme lapsega on ta oma töö kõrvalt suurepäraselt hakkama saanud.

Talise jaoks ei ole Mäe sõnul olemas eraldi meeste töid ja naiste töid, ta on täiesti nüüdisaegse ellusuhtumisega pereisa, keda saab eeskujuks tuua teistele noortele ja miks mitte ka vanematele pereisadele.

Talis sai noorelt isaks ja seetõttu ei läinud ta ka kohe pärast keskkooli lõpetamist edasi õppima, vaid otsis tööd, et peret üleval pidada. Esimesel võimalusel ta siiski jätkas oma õpinguid, sest hariduse omandamine on Talise meelest üks olulisi prioriteete.

Talis on osanud oma elu nii korraldada, et kõigil tema peres on hea olla. Eriti imetlusväärne on tema mõistev suhtumine oma abikaasa tegemistesse, et ka tema laste ema saaks oma unistusi teostada. Selles osas väärib Talis eraldi esile toomist ja tunnustamist.

Mäe tõstis esile Talis Gildeni suure rolli taustajõuna. Tema sõnul on endiselt väga tavaline see, et meestel on veidi lihtsam ühiskonnas end teostada, sest laste, kodu ja perega tegelemine on kuidagi loomulikult naiste pärusmaaks kantud. Seepärast hakkab Gildenite pere juures eriti hästi silma just see, kuidas mees laseb nii pühendunult oma abikaasal särada ja ennast teostada. Talise abikaasa Riina on saanud esimese lapse kõrvalt lõpetada Tallinna Ülikoolis klassiõpetaja magistriõpingud ja Tartu Ülikoolis geograafiaõpetaja ümberõppe täiendkoolituse, teise lapse kõrvalt alustas ta õpinguid Viljandi Kultuuriakadeemias huvijuhi erialal, kolmanda lapse kõrvalt lõpetas Rahvakultuuri Keskuse juures tantsujuhtide koolituse.

Rahvatantsuga tegelemine on Talise abikaasa suur kirg. Talis mõistab seda suurepäraselt ja on teinud kõik selleks, et tema naine saaks ennast selles vallas teostada. Juhendades koolis tantsuringe, osaledes tantsupidudel ja korraldades huvijuhina üritusi terves kogukonnas tähendab väga suures osas kodust eemal olemist. See kõik poleks võimalik, kui poleks nii toetavat abikaasat.

Nähes, kui suured plaanid on ta abikaasal seoses rahvakultuuri arendamisega kogu-

konnas, otsustas Talis ulatada oma abikäe MTÜ Tantsutuba rajamisse. Koos abikaasaga hakkasid nad 2018. aastal looma Kullamaale pärimuskultuuri keskust. Eelkõige on see Talise abikaasa suur südamesoov ja unistus, aga Mäe sõnul on nii liigutav näha, kui innustunult Talis toetab selle unistuse elluviimist. Tantsutoa tarbeks ostetud vana laguneva maja juures on Talis ära teinud kõik rasked füüsilist mehejõudu vajavad tööd. Talis osaleb aktiivselt ka selle tantsutoa sisulise poole üles ehitamisel.

Talis pole unustanud ka ennast. Lapsepõlv-aegsete sõpradega tiirutab Talis igal suvel vähemalt korra mööda Eestimaad, avastades uusi paiku. Tehnika, autod ja sõbrad ongi temale olulised märksõnad, kui teemaks tuleb vaba aeg. Talis ei suitseta ega tarbi alkoholi, mis pole Mäe hinnangul just väga tavaline noorte puhul. Ta armastab korda, täpsust ja kokkulepetest kinni pidamist. Selline ellusuhtumine distsiplineerib ka teisi, kes Talisega kokku puutuvad. Iseenesest mõistetavaks peab Talis nii enda kui abikaasa vanemate abistamist. Kõrvalt vaadates on näha, et neid inimesi, kes aegajalt Talise abi vajavad, on kordades rohkem kui ainult pereliikmed. Aga eelkõige on ta loomulikult suur tugipost ja taustajõud oma perele.

Fotod: Silver Raidla

LÄÄNEMAA SÄDEINIMENE 2020 KÄTLIN ROHILAIK-ALJASTE

Projekti „Igale koolilapsele arvuti“ algatamise eest, tänu millele sai endale arvuti üle 1200 Eesti lapse.

LÄÄNEMAA VEDUR 2020 MTÜ PRIITAHTLIKUD PRITSUMEHED

MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed
tunnustusüritusel.

Vasakult: Risto Roomet, Kajar Kalamees,
Märt Olenko, Ants Siig.

Palivere vana pritsuhoone uuendamise ja selle vabatahtlikule päästekomandole kasutusele võtmise eest.

Tiitli tõi neile Palivere vana pritsuhoone uuendamine ja selle kasutusele võtmine vabatahtliku päästekomando poolt. Ehitustöödel panid käed külge ka paljud kogukonnaliikmed, mis annab asjale erilise väärtuse.

Ennastohverdavalt tehtud töö ja nähtud vaev tasus end kuhjaga ära, eelmise aasta kevadel sai hoone uue väljanägemise ja uhke tornkiivri. Kogu projekti tuli hingeline ja energiline eestvedaja oli MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed juhatusel liige Risto Roomet.

LÄÄNEMAA NOORTETÖÖ VALDKONNA TEGU 2020 „ERIOLOKORD NOORTÖÖS 2020. AASTA KEVADEL“, HAAPSALU NOORTE HUVIKESKUS

Haapsalu Noorte Huvikeskuse töötajad
tunnustusüritusel. (Vasakult) Natalja
Jampolskaja, Ljudmilla Jampolskaja, Katrin
Nuuter, Kati Vidrik, Madli Uuemäe, Piia
Tammeniit, Jaanika Miller, Kedri Nurme.

2020. aasta kevadiste koroonapiirangute ajal noorte huvitegevuse ja igapäevaelu toetamise eest.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA KODANIKUÜHENDUS VÕI KODANIKUÜHISKONNA TEGU 2020

KÜLLIKE VALK / RIDALA 800

Ühe vana ja väärrika koguduse ning kiriku pikaajalise tegevuse tähistamise, peonädala korraldamise sealhulgas kogukonna kaasmise eest.

LÄÄNEMAA NOORTETÖÖ VALDKONNA EDENDAJA 2020

MAI JÕEVEE

Noortesse panustamise ja aastatepikkuse töö eest tervist edendavate koolide võrgustiku koordinaatorina.

Aasta noortetöötaja 2020 tiitli pälvis Mai Jõevee. Mai Jõevee on pikaajaline pedagoog, kes on pühendunud noortele ja nende tervise arengule. Olles Kullamaa Keskkooli õpetaja alates 1973. aastast, on ta koolis tegele- nud suuresti noorte tervise arengu ja kasvatusega seotud küsimustega. Ka tiitli pälvimise aastal oli Mai jätkuvalt seotud noortega.

Ta on koostöös politseiga alati väga tublisti panustanud ka liiklusolümpia korraldamis- sesse. Samuti on ta olnud üks võtmeisikuid maakondliku poiste- ja tüdrukute päeva läbi- viimisel, mis on noorte seas väga populaar-

ne. Märkimisväärne on olnud tema panus oma kodukandis tehtavale tööle inimes- tega. Üdruma ümbrus on saanud justkui uue hingamise, kus Mai eestvedamisel on läbi viidud kogukonnas eri üritusi spordi- päevadest kuni huvitavate kultuuriliste esinejateni. Mai Jõevee on alati abivalmis, kaasa mõtlev koostööpartner. Ta on iga töö juures hingega ja ta jõuab nii palju.

Lääne maakonnas on välja töötatud õpilastele ohutusalase õppe toetuseks erinevaid sekkumistegevusi ja seda eri kooliastme- tele. Koostööd tehakse maakonna turvalis- use nõukogu liikmetega, alati on tegevus- tele valmis olla alla panema Läänemaa tervist edendavate koolide koordinaator Mai Jõevee. Võrgustiku koostööna on välja kujunenud hästi toimiv süsteem ja sellesse süsteemi on aastaid märkimisväärselt panustanud ka Mai Jõevee.

Mai on alati särasilmne tegutseja ja parata- matu optimist. Tema lause „Kui kuidagi ei saa, siis ikka saab,” on aidanud maakonnas nii mõnegi projekti edukalt lõpuni viia.

Koroonaviiruse ohu tõttu tuli kohaneda uute oludega, mistõttu see aasta on olnud

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

paljudele väga raske, kohe kindlasti eakamatele koolis töötavatele inimestele, aga ka kõige raskemal ajal Maile töö asjus helistas jätkus tal veel tugevust, et nooremaid inimesi lohutada ja oma eluterve positiivse suhtumisega innustada.

Mai on oma suure südame ja pakatava energiaga tervist edendavate koolide võrgustiku koordinaatori tööga suurepäraselt hakkama saanud. See amet nõuab suurel

määral õhinapõhisust ja panustamist. Tänu temale on paljudes Läänemaa koolides tervise teema pidevalt üleval. Ta on alati särav ja heatujuline ning meeldiv inimene, kellega on väga hea koostööd teha. Justkui mängleva kergusega leiab Mai lahenduse ka kõige keerulisematele probleemidele. Ta on teinud ära võrratult palju rohkem kui tema töö nõuaks – Läänemaa noortel on temaga tõeliselt vedanud.

LÄÄNEMAA SOTSIAALVALDKONNA EDENDAJA 2020 SERLI KÜÜNARPUU

Pikaajalise ja hindamatu panuse eest sotsiaaltöösse Läänemaal.

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020 HELE LEEK-AMBUR

Hele Leek-Ambur on suurepärase võrgustike looja, hoidja ja suunaja. Ta on usaldusväärne koostööpartner, innovaatiline ja uudsete ideede maaletooja. Leek-Amburil on oskus inimesi võimestada ja motiveerida. Ta on inimene, kelle peale võib kindel olla.

Hindamatu panuse eest
Läänemaa tervisedendusse
tunnustati 4. veebruaril 2021
toimunud tunnustusüritusel
järgmisi inimesi:

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020

ANDRES KALJURA

Kui on vaja koostööpartneri abi ja tuge nii heade mõtete jagamisel kui ka probleemide lahendamisel, võib alati julgelt pöörduda Andres Kaljura poole. Ta mõtleb alati kaasa ja püüab leida parima lahenduse. Ta on koostööpartner, kes toimetab oluliselt laiemas valdkonnas kui komandopealiku amet eeldab.

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020

TIINA KÜTT

Tiina Kütt on pikka aega panustanud Läänemaa tervisedendusse ja teinud seda südamega. Tema oluline panus ja väärtus on eelkõige laste ja noorte vaimse tervise toetamisel. Tervisedendajana ja meeskonna liikmena eelistab ta häid ning lihtsaid lahendusi, mis suudetakse reaalselt ellu viia ja millel on ka tulemus.

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020

EGE TATARMÄE

Ege Tatarmäe teeb oma tööd suure pühendumusega. Ta läheneb tervisedendusele loovalt ja innovaatseliselt ning pühendab oma tööülesannete õnnestumisesse rohkelt energiat ja aega. Ta on tore koostööpartner, kelle seltsis kulgeb lõbusalt ka raskemate ülesannete täitmine.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020 SOLVEIG EDASI

Solveig Edasi on alati särasilmne, positiivne ja tegutsemiseks indu täis. Ta võtab uutest ideedest kinni ja püüab need ka reaalselt ellu viia. Ta on suurepärase suhtleja, kes korraldab häid ja põnevaid koolitusi. Edasi on tubli ja tõine inimene ennetusvaldkonnas.

Vabariigi President tunnustas 2020. aastal **kauni kodu tiitliga** kolme Läänemaa kodu. Kõik kolm kodu asuvad Haapsalus. Läänemaa „Kaunis kodu 2020” nelja kandidaadi seast valis Läänemaa hindamiskomisjon välja kolm maakondlikku laureaati. Läänemaa hindamiskomisjoni välja valitud kolme laureaati tunnustas Eesti Vabariigi President posti teel, sest koroonaviiruse leviku tõttu pidulikku vastuvõttu ei toimunud.

LÄÄNEMAA KAUNIS KODU 2020 AIME KOIT JA TEMA PERE KODU, TIKA TALU HAESKA KÜLA

Foto: Grete Kindel

LÄÄNEMAA KAUNIS KODU 2020 HELINA JA MARGUS MARIPUU KODU, TÄNAVA TALU HAESKA KÜLA

Foto: Grete Kindel

LÄÄNEMAA KAUNIS KODU 2020 MARIA JA MICHA STRAUSSI KODU, VÄIKE-LIIVA 9 HAAPSALU

Foto: Ivar Soopan

LEA KIIS,
TA Lääne regiooni
Läänemaa esinduse
vaneminspektor

10. TERVISHOID

2020. aasta oli COVID-19 pandeemia aasta ja Terviseameti kõik tegevused olid sellega seotud või sellest mõjutatud, mistõttu ei esitata selles aastaraamatus valdkondlikku jaotust. Terviseametil on pandeemia ohjamisel riigis keskne roll ja kokkuvõtvalt võib öelda, et oli väga keeruline ja eriline aasta.

Vaktsineerimine

Seoses 2020. aasta alguses puhkenud COVID-19 haiguse pandeemiaga on kogu Eestis ja ka Läänemaal langenud alla soovitusliku taseme (mis on 95%) 2aastaste laste hõlmatus kõikide immuniseerimiskava vaktsineerimiste osas (tabel 10). Samas on suudetud siiski hoida hõlmatus taset üle 90%.

Nakkushaigused

Nakkushaiguste osakaal on viimaste aasta jooksul langenud. Kõige suurem langus on toimunud noroviiruse haigusjuhtude puhul ning seda võib otseselt seostada COVID-19 pandeemiast tingitud eriolukorrast, kus

inimeste vahelised kontaktid vähenesid ning oht haigestuda noroviirusesse ka vähenes. 2020. Aastal on tõusu teinud jersinioosi ja kampülobakterenteriiti haigusjuhtude arv, mis on vaadeldava perioodi kõrgeim (tabel 11).

COVID-19 pandeemia Läänemaal

27.02.2020 registreeriti esimene COVID-19 positiivne Eestis ning Läänemaal registreeriti esimene positiivne testi tulemus 19. märtsil 2020. aastal.

2020. aasta jooksul oli COVID-19 haiguse haigestumiste tase Läänemaal, võrreldes muu Eestiga, pigem madal. Aasta esimesel poolel andsid positiivse tulemuse enamasti inimesed, kes rahvastikuregistri aadressi järgi olid registreeritud Läänemaale, kuid elasid enamikel juhtudel mõnes teises maakonnas. Aasta lõpuks oli olukord muutunud, enamus positiivse testi tulemuse saanud olid Läänemaale elanikeks registreeritud ja elasid igapäevaselt maakonnas.

Tabel 10.
2aastaste laste hõlmatus
vaktsineerimisega 2019.
ja 2020. aastal.

2-AASTASTE LASTE VAKTSINEERIMINE

	Difteeria, teetanus, läkaköha, poliomüeliit		Leetrid, mumps, punetised		B-hepatiit	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
Läänemaa	94,3 %	92,3 %	94,3 %	93,8 %	93,3 %	92,3 %
Eesti keskmine	92,1 %	91,1 %	91,9 %	–	91,0 %	–

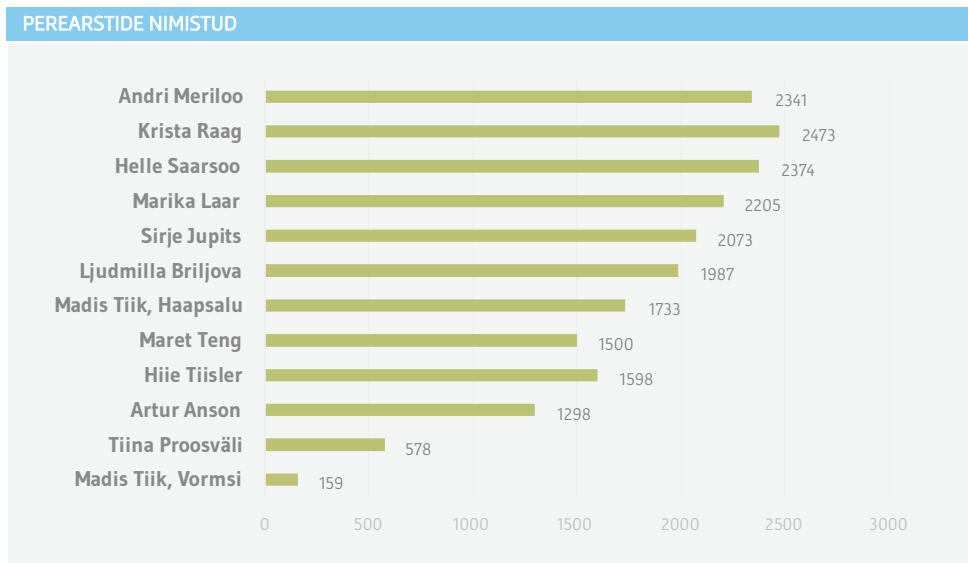
Tabel 11.
Soolenakkuste
registreerimine Läänemaal
aastatel 2017–2020.

NAKKUSHAIGUSED

	2017	2018	2019	2020
Salmonelloos	3	3	4	1
Noroviirus	19	10	4	3
Rotaviirus	8	8	5	8
Kampülobakterenteriit	1	3	3	6
Jersinioos	0	1	0	4
KOKKU	58	25	12	22

Joonis 3.
Läänemaa perearstide
nimistute suurused,
04.05.2020 seisuga.

Aasta jooksul korraldas Terviseamet asutustes, koolides ja hooldekodudes hulganisti laustestimisi, mis aitasid kaasa viiruse leviku piiramisele.

2020. aasta märtsis-aprillis toimusid üle Eesti internetipõhised koolitused hooldekodudele, õpetamaks isikukaitsevahendite nõuetekohast kasutamist. Läänemaal viidi need läbi Terviseameti Läänemaa esinduse ja Päästeameti koostöös. Samal ajal toimus riigi poolt hangitud isikukaitsevahendite jagamine hooldekodudele, perearstidele ja haiglale, mille juures oli Terviseametile suureks abiks Päästeamet. Ühtlasi abistas Päästeamet Terviseameti ka COVID-19 positiivsete lähikontaktsete läbihelistamisel ja isolatsiooni määramisel.

Väga hea koostöö oli ka Politsei- ja Piirivalveameti Lääne prefektuuriga, eriti Haapsalu jaoskonnaga. 2020. aasta suvel korraldati ühiseid reide meelelahutus- ja toitlustuskohtadesse, et kontrollida kehtivatest piirangutest kinni pidamist. Politseinikud on teinud väga head tööd koroonahaigete ja nende lähikontaktsete isolatsiooninõuetest kinnipidamise kontrollimisega. Politseinikud kontrollisid COVID-19 piirangutest kinni pidamist ka kauplustes, ühistranspordis ja

mujal ning vajadusel edastasid andmed Terviseametile menetlemiseks. Kontrollreide tehti ka Tööinspeksiooniga.

2020. aasta septembris, oktoobris viis Terviseameti Läänemaa esinduse inspektor Triin Kuusik koos Pärnu ning Tallinna kolleegidega läbi teabepäevad ilu- ja isikuteenuste osutajatele Haapsalus ning Kuressaares. Teabepäeva põhirõhk oli puhastamisel ja desinfitseerimisel ning teabepäeva vastu oli väga suur huvi.

Lisaks COVID-19 positiivsete ja nende lähikontaktsete väljaselgitamisele ning isolatsiooni määramisele, tuli palju suhelda eri asutustega, sest kollektiivides viibinud COVID-19 haigete tõttu oli töökohtadel vajadus inimesi isolatsiooni määrata. Koolides ja lasteaedades saadeti isolatsiooni nii rühmi, klasse kui ka haridusasutusi teravikuna. Asutused vajasisid nõustamist ja suunamist ning enamik neist tegid head koostööd, eriti koolid ja lasteaedad. Ka kohalikud omavalitsused olid heaks koostööpartneriks. Lisaks tuli Terviseameti Läänemaa esindusel pidevalt vastata suurele hulgale inimeste ja ettevõtjate küsimustele COVID-19 haiguse ning piirangute teemadel ja lahendada kaebusi.

Perearstid

Läänemaal oli 2020. aastal 12 tegutsevat perearsti. Neist kõige suuremad patsientide nimistud olid Andri Merilool, Krista Raagil ja Helle Saarsool (joonis 3).

Suplusvesi

Üheks oluliseks suplusvee kvaliteedi juhtimise meetmeks on suplusvee profiilid ehk andmestikud, mille eesmärgiks on tuvastada võimalikud reostusallikad ning nende mõju ennetamine ja vähendamine supluskohtadele.

Suplusvee profiil sisaldab erinevaid andmeid suplusvee ja supluskoha kohta, näiteks: põhilisi andmeid supluskoha asukoha ja suuruse kohta, suplusvee füüsikalisi, geograafilisi ja hüdroloogilisi andmeid, potent-

siaalseid reostuse allikad, sinivetikate, fütoplanktoni ja makrovetikate leviku hinnanguid, seirepunktide asukohti, suplusvee klassifikatsiooni ja palju muud.

Terviseamet koostöös omavalitsuste ja keskkonnajärelevalveasutustega koostab profiilid kõigile ametlikele supluskohtadele. Supluskoha valdaja on kohustatud lühikokkuvõtte suplusvee profiilist panema ülesse ka supluskohta.

2020. aastal uuendas Terviseameti Läänemaa esindus supluskohtade profiile. Uuen-dati Paralepa ranna ja Vasikaholmi profiilid. Roosta rannale koostati profiil esmakordselt. Suplusvee profiilid on leitavad Terviseameti veebilehelt.

10.1. LÄÄNEMAA HAIGLA

HENELI LEESIK,
SA Läänemaa Haigla
juhiabi

Regionaalhaigla kontserni kuuluv SA Läänemaa Haigla on 20 000 elanikuga piirkonda teenindav üldhaigla, kus osutatakse statsionaarset ja ambulatoorset eriarstiabi ning erakorralist meditsiinilist abi. Haigla koosseisu kuuluvad aktiivravi osakond, õendushooldus osakond, operatsiooniplokk koos III astme võimekusega intensiivraviosakonnaga ja ööpäev läbi avatud erakorralise meditsiini osakond. Ööpäev läbi on tagatud ka radioloogia- ja laboriteenuste osutamine. Lisaks on haigla omanduses 36-kohaline De la Gardie hooldekodu.

2020. aastal oli ravitöö korraldus enim mõjutatud COVID-19 pandeemiast. EMO ja aktiivravi osakonna pinnale tehti ajutised lüüsid, aktiivravi osakonna pinnale rajati koroonaosakond, koostati ja võeti kasutuse-

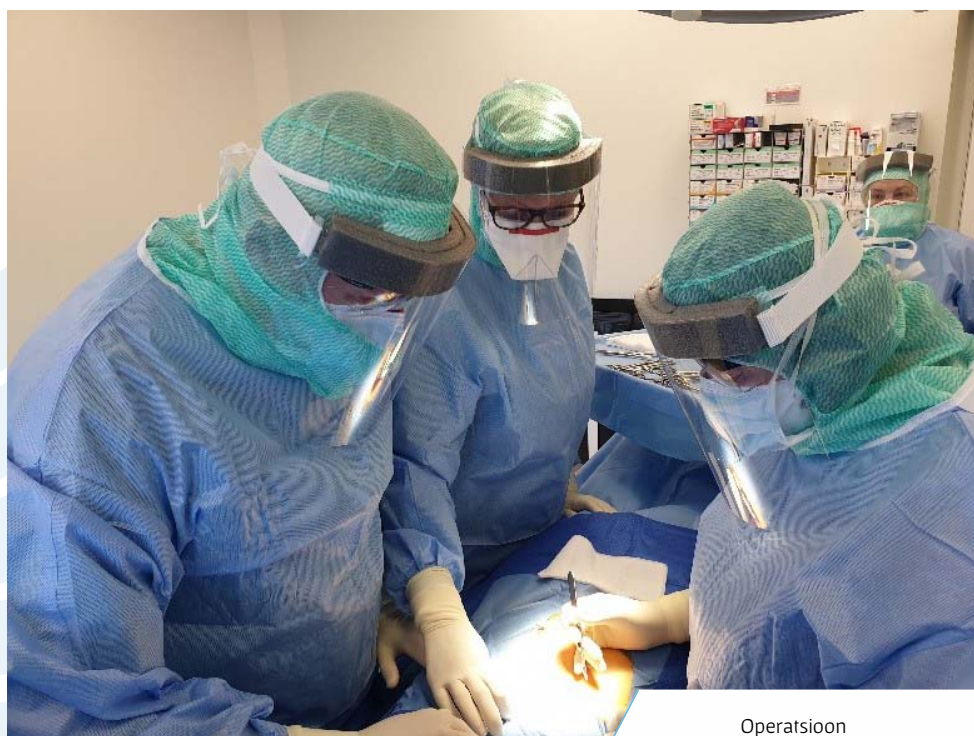
le infektsioonikontrolli juhendid, tegeleti haiglatöötajate ning teiste riskirühmade vaksineerimisega. Pandeemia tulemusena tuli ümber korraldada haigla plaaniline ja valvetöö. Periooditi tuli eriolukorra tõttu mitmel erialal plaanilise töö mahtusid piirata, seda nii ambulatoorsel kui ka statsionaarsel tasandil.

Olulisteks sündmusteks olid doktor Alge Vare tööle asumine haigla ravijuhi kohale 13. aprillil 2020 ja doktor Edvard Garderi tööle asumine haigla juhataja kohale 1. juulil 2020. Lisaks muudatustele juhtimistöös, lisandus nende sündmustega seoses Läänemaa haiglasse pediaatriline kompetents ja tugevnes olemasolev kirurgiline kompetents.

De la Gardie hooldekodu.

Foto: Silver Raidla

Operatsioon
koroonatingimustes.

Foto: Andres Kukeste

5. oktoobril 2020 liitus Läänemaa haigla labori üksus kontserni emahaigla koosseisuga. Selle tulemusena ei ole Läänemaa haigla enam laboriteenuste pakkuja ega telli laboriteenuseid SYNLAB Eesti OÜlt. Kõik laborianalüüsid teostatakse Läänemaa haiglas asuvas SA PERHi kuuluvas laboris või SA PERHi kesklaboris Tallinnas.

2020. aasta viimastel kuudel ühtlustati kontsernisisene patsientide, vere ja vereproduktide ning muude haiglakaupade transport. Selle tulemusena läheb varasemaga võrreldes vähem vereprodukte hävitamisele ning patsientide ja kaupade transpordi osas tehakse vähem tühisõite.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Muus osas toimisid ravitöö ja sellega seonduvad taustateenused muudatusteta. Haiglas oli 2020. aastal jätkuvalt 103 voodikohta: 40 aktiivravi, 50 iseseisva statsionaarse öendusabi, viis intensiivravi ja kaheksa päevaravi voodikohta.

Ambulatoorsed vastuvõetud toimusid 20 erialal ja osa erialaarstide vastuvõttudest oli 2020. aastal kaetud Regionaalhaigla arstidega.

Läänemaa haigla oli jätkuvalt Tartu ja Tallinna Tervishoiukõrgkoolidele praktikabaasiks. 2020. aastal käis praktilisel kaks üliõpilast öenduse erialalt, lisaks kolm erakorralise meditsiini tehnikut ja kaks radioloogiatehnikut. Samuti oli haigla jätkuvalt praktikabaasiks Tartu Ülikooli füsioteraapia eriala tudengitele, praktilisel käis 2020. aastal neli tudengit.

10.2. HAAPSALU NEUROLOOGILINE REHABILITATSIOONIKESKUS

KADRI ENGLAS,
Haapsalu Neuroloogiline
Rehabilitatsioonikeskus

2020. aasta oli Haapsalu Neuroloogilises Rehabilitatsioonikeskuses (HNRKs) sarnaselt Eestile ja maailmale erakordne.

Koroonapandeemia peatas kevadel plaanilise ravitöö, tõi kaasa väga kiirete muudatuste vajaduse ja tavapäraste tööprotsesside ümberkorraldamise. Kuigi eriolukord möödus, siis koroonalukord jäi, pakkudes HNRK kollektiivile uues reaalsuses elamisest hulgasti õppetunde.

2020. aastal osutas HNRK taastusravi- ja rehabilitatsiooniteenuseid statsionaarselt 1837 haigusjuhul ning ambulatoorselt 1766 haigusjuhul. Kokku mahus 3 935 215 eurot, sealhulgas 271 511 eurot eriolukorras makstud haigekassa toetus püsikulude katteks olukorras, kus plaaniline töö oli peatatud. Seega, otseselt teenuse osutamisega seotud maht oli 3 663 704 eurot.

Põhitegevusega otseselt seotud teenustest moodustas 2020. aastal raviteenuste müük Eesti Haigekassale 83,3% mahus 3 052 165 eurot. 2019. aastal oli vastav näitaja 80,2% mahus 3 387 902 eurot. Proport-

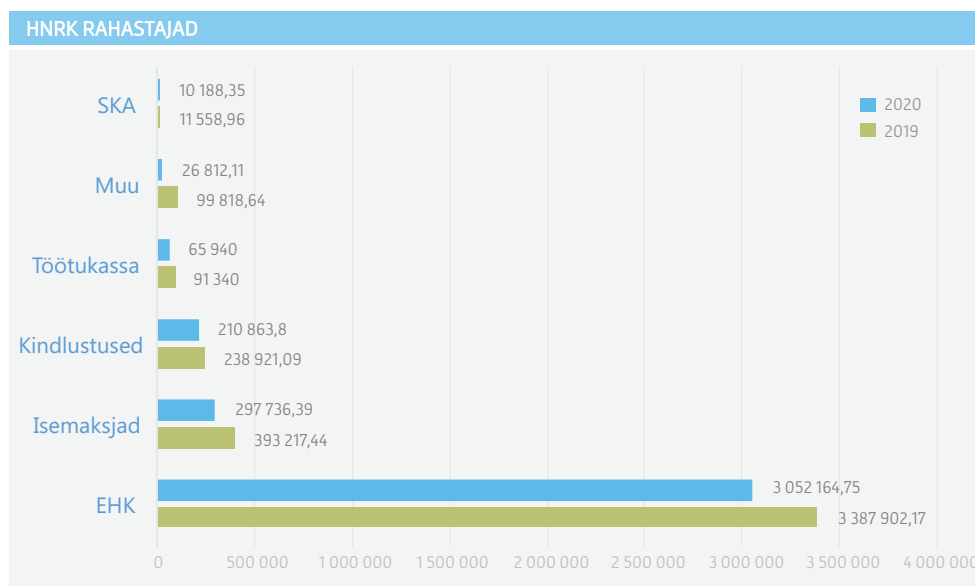
Foto: Piret Hallik-Sass

TheraTrainer
kasutuses.

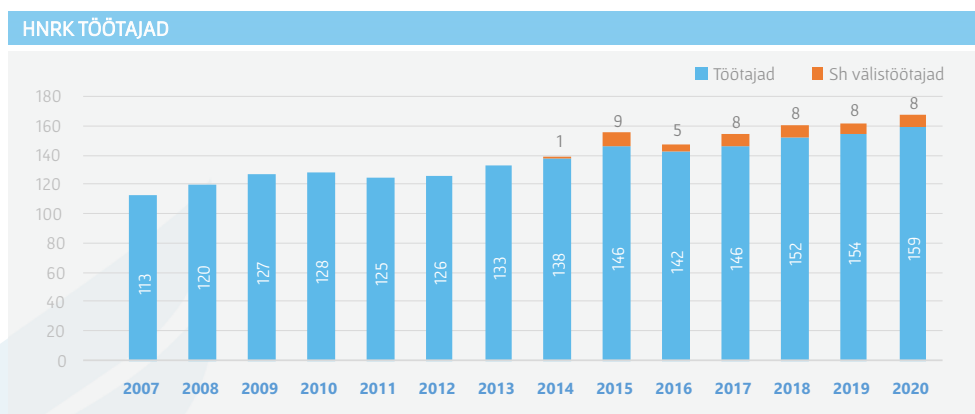
sionaalselt moodustab haigekassale osutatud teenuste maht suurima osa – 83,3% nagu ka eelmistel aastatel. Sealjuures on haigekassa rahastuse osakaal suurenenud. Kindlustusseltside proportsioon jäi

Joonis 4.
Põhitegevuse mahu
jaotus rahastajate kaupa
(eurodes) 2019. ja
2020. aastal.

Joonis 5.
HNRK töötajate arv
aastatel 2007–2020.

2020. aastal 2019. aastaga võrreldavaks. Kõigi teiste rahastajate osakaalud, sealhulgas isemaksjate proportsioon, on langenud. Põhitegevuse mahu jaotus rahastajate kaupa on esitatud joonisel 4.

Tulenevalt 2020. aasta eripäradest – eelkõige eriolukorraga kehtestatud plaanilise ravi piiramisest ja kehtinud nakkustõrjenõuetest – ei täitnud HNRK 2020. aastal haigekassa lepingut täielikult, vaid 86,96% ulatuses. Sealjuures täideti ambulatoorne leping täies mahus – 101,9% ja ennetustegevuse leping peaaegu täies mahus – 97,79%. Statsionaarse lepingu täitmine oli 86,1% ja päevaravi lepingu täitmine 68,9%. Samuti sai kannatada HNRK voodihõive, mis viimastel aastatel tavapärase 83–84% asemel oli 65%.

Seisuga 31.12.2020 oli HNRKs 159 töötajat, kellest neliteist oli lapsehooldus- või sünnituspuhkusel. Viisteist töötajat töötas osalise tööajaga. Aasta lõpu seisuga oli üks käsunduslepinguga töötaja. 2020. aasta suvel abiarste ei kaasatud, kuid oli üks abiõde ja üks arst-resident. Samuti oli kaasatud hulk vabatahtlikke. Personali hulgas oli kaheksa Euroopa Liidu riikidest pärit inimest. Töötajate arv kasvas 2020. aastal võrreldes 2019. aastaga 3,2%. Töötajate hulga muutus aastati on toodud joonisel 5. Töötajate keskmine vanus oli 2020. aastal 47,62 aastat. Keskmine vanus on viimase seitsme aastaga tõusnud kahe aasta võrra.

2020. aasta kevadel, mil eriolukorrad tulenevalt oli patsientide hulk oluliselt langenud, suunati töötajad vastastikkusel

kokkuleppel puhkusele, võeti kasutusele kaugtöö võimalused, sealhulgas rakendati patsientidele kaugvastuvõttu. Patsientide vaba aeg sisustati HNRK-le oluliste arendustegevustega, millest paljud olid tulemuslikud: valmistati ette HNRK siseterviseraja projekt, mis realiseerus raja üles panemiseks 28. ja 29. detsembril 2020; valmistati ette harjutuste videoteegi tarbeks ca 50 harjutust; hinnati kolleegide töökohtade ergonoomilisust; vormistati ja rakendati HNRK eluslabori teenuste pakett jne.

Toimus ka heategevusprojekte. Veebruaris korraldati koostöös Elroniga heategevuskampaania presidendi vastuvõtule sõitvates rongides dünaamilise seisulaua Thera Trainer Balo soetamise toetamiseks ja sügisel heategevuslik teatejooks koos Mesikäpa kampaaniaga siseterviseraja arendamiseks. TheraTrainer soetati 2020. aasta lõpus ja selle ostmisesse panustas ka eraannetajaid, kaasatud oli lisaks HNRK omaosalus. Terviserada pandi üles 2020. aasta lõpus. Samuti jätkus heategevuslik lasteteatrite

Foto: Veiko Võrklaev

Terviseraja avamine.

projekt, epideemiast tulenevalt küll väiksemas mahus (suvisel perioodil).

2020. aastal kinnitas sotsiaalminister HNRK funktsionaalse arengukava esimese ja teise etapi, mis on samm edasi HNRK juurdeehituse planeerimise teel.

11. NOORTETÖÖ

Noortetöö on korraldatud riigi tasandil Haridus- ja Noorteameti kaudu, kes koordineerib seda omavalitsuste üleselt.

Haapsalu linn

Haapsalu linna noortetöö korraldus on jagunenud mitmete noortele teenuseid pakkuvate asutuste ja linnavalitsuse vahel. Linnavalitsuse roll on linna noortetöö korraldamine: valdkonna poliitika arendamine, toetuste jagamine, projektide toetamine, infovahetuse korraldamine, uuringute läbiviimine, noorte tervistava ja arendava puhkuse korraldamine, täiendkoolituste organiseerimine, noorte kaasamine ning töökasvatuse

arendamine, rahvusvahelise ja mobiilse noortetöö korraldamine, ennetav tegevuste koordineerimine jm.

Avatud noortetöö teenust pakub Haapsalu linna allasutus Haapsalu Noorte Huvikeskus, mille all tegutseb neli avatud noortekeskust (Wiedemanni Avatud Noortekeskus, Kastani Avatud Noortekeskus, Panga Avatud Noortekeskus, Jõodre noortetuba).

Lääne-Nigula vald

Lääne-Nigula vallas koordineerivad noortetööd valla haridusosakond ja noortekeskuse juht. Lääne-Nigula vallas on igas keskus

üks aktiivselt tegutsev noortekeskus. Keskustes tehakse tegevusi noorte jaoks ja koos noortega, kaasates neid otsuste langetamisse. Teadmiste ja oskuste omandamiseks vajalike tingimuste loomisel lähtutakse noorte vajadustest ning huvidest. Viimasel aastal on rõhku seatud noorte ettevõtlikkusele.

Noortetööd tehakse peamiselt noortekeskustes ja koolides. Huvikooli vallas ei ole, Lääne-Nigula valla lapsed käivad enamasti Haapsalu huvikoolides (nii linna- kui ka era- koolides, Risti koolis toimub osa Haapsalu Muusikakooli õppetööst), mõned ka Märjamaa Muusika- ja Kunstikoolis, vähesed kaugemal. Lisaks toimuvad Ristil Nõmme Kalju jalgpallitreeningud.

Vallas tegutses 2020. aastal kuus noortekeskust: Lääne-Nigula valla Noortekeskus (tegevuskohad Taebla alevikus, Nigula külas, Palivere alevikus, Risti alevikus), Linnamäe Avatud Noortekeskus, Pürksi Vabaajakeskus, Sutlepa Vabaajakeskus, Martna Avatud Noortekeskus ja Kullamaa Avatud Noortekeskus.

Kõikides Lääne-Nigula koolides toimetasid õpilasesindused. Mitmendat aastat on üritatud käivitada noortevolikogu, noorte huvi on aga vähene. Osalt on noorte innustamist pärssinud ka koroonalukord. Järgmised noortevolikogu valimised on 2021. aasta oktoobrialguses.

Maakondlik noortetöö ühisprojekt

2020. aasta oli eriline mitmeski aspektis. Koroonatõttu tuli ümber vaadata kõik tegevused ja seda ka noortetöös. Sellel keerulisel ajal tundsid maakonna noortetöötajad rohkem kui kunagi varem, kui oluline on ühte hoidmine ja koostöö. Sellest areneski

Foto: Kaja Rüütel

Noorte ettevõtlikkuse päeva laar 06.12.2020.

idee Läänemaa noortekeskuste ühisprojektiks. Noorte ettevõtlikkuse päev sündis koostöös SA-ga Läänemaa ja tõi kokku noori üheksast noortekeskusest üle Läänemaa. Projekti eesmärk oli noori ettevõtlikkusele suunata. Projekt algas Noorelt Noorele töötoaga, kus Örne Tikerpalu juhendamisel sai selgeks prääniku- ja piparkoogitaigast küpsetiste valmistamine. Õpiti ka kaunistamise tehnikaid ja töövõtteid, mida hiljem oma noortekeskuses juba ise noortele edasi õpetada.

Selleks, et õpitu ka praktikasse viia, valmistasid noored üle maakonna ise piparkoogitaigast ja küpsetasid piparkooke, et neid hiljem noorte ettevõtlikkuse päeval müüa. Detsembri alguses aga korraldasid noored pilkupüüdvatest küpsetistest maakonna esimese piparkooginäituse. Piparkooginäitus oli üleval Haapsalu Kultuurikeskuses 01.12–05.12.2020. Noorte ettevõtlikkuse päeval (06.12.2020) toimus ka õpilasfirmade laar, kus osales 10 õpilasfirmat.

12. LÄÄNEMAA LASTEAIAD

LASTEAIAD

	Direktor	Laste arv
Kullamaa Lasteaed	Imbi Post	32
Linnamäe Lasteaed	Marika Prik	73
Martna Lasteaed	Marju Kasterpalu	20
Noarootsi Kool (lasteaed)	Mare Tereping	25
Nõva Kool (lasteaed)	Peeter Kallas	4
Palivere Lasteaed Piibeleht	Kerda Ledis	54
Risti Lasteaed	Aili Randalu	57
Taebla Lasteaed	Vilja Raamat	84
Haapsalu Vanalinna lasteaiad (kahes majas, Päikesejänku ja Tõruke)	Merily Loderaud (kt)	199
Haapsalu Lasteaed Pääsupesa	Maarika Aru	86
Haapsalu Lasteaed Tareke	Riima Velbre	105
Haapsalu Lasteaed Vikerkaar	Sirje Mänd	114
Ridala Lasteaed	Milve Viigandi	47
Vormsi Lasteaed-Põhikool	Age Hälvin	8
Uuemõisa-Lasteaed Algkool	Maia Tohver	42

Läänemaal oli 2019/2020 õppeaastal 15 lasteaeda, neist 1 tegutses Vormsil lasteaed-põhikoolina, 8 Lääne-Nigula vallas ja 6 Haapsalu linnas.

13. LÄÄNEMAA KOOLID

KOOLID

	Direktor	Õpilaste arv
Kullamaa Keskkool	Kaidi Uueda (kt)	Põhikoolis 92, gümnaasiumis 32
Martna Põhikool	Tiit Aedmäe	51
Noarootsi Kool	Mare Tereping	95
Nõva Kool	Peeter Kallas	15
Oru Kool	Andres Kampmann	157
Palivere Põhikool	Karin Rand	82
Risti Põhikool	Tiina Puusalu	70
Taebla Kool	Jaanus Mägi	117
Haapsalu Linna Algkool	Malle Õiglas	295
Haapsalu Põhikool	Anne Mahoni	666
Uuemõisa-Lasteaed Algkool	Maia Tohver	148
Ridala Põhikool	Milve Viigandi	126
Haapsalu Viigi Kool	Kristi Kivipuur	243
Läänemaa Ühisgümnaasium	Ain Iro	243
Vormsi Lasteaed-Põhikool	Age Hälvin	20

Läänemaal tegutses 2019/2020 õppeaastal 15 üldhariduskooli, millest kolm pakkusid gümnaasiumi haridust ja kaks algharidust.

Taebla kool.

Foto: erakogu

13.1. TAEBLA KOOL

KERSTI LÖHMUS,
Taebla Kooli
õppe- ja arendusjuht

2020. aasta oli Taebla Kooli jaoks ajalooline – avati uus koolihoone. Koolipere kolis uude majja 3. märtsil.

Koolimaja ehitus läks maksma 2,6 miljonit eurot, millest riigi toetus (Euroopa Regionaalarengu Fondist) oli 1,7 miljonit eurot. Hoone arhitekt on Kalju Kisand.

Olulisemad sündmused

27. veebruaril toimusid suured kolimistaljud. Inventar ja õppevahendid, mis vanast koolimajast uude üle toodi, toimetati kohale vilistlaste, õpilaste ja nende vanemate abiga. Kolimistalgutel osales üle 60 talgulise. Idee talguteks tekkis kooli hoolekogu koosolekul.

Õpilaste arv 2020/2021
õppeaastal oli 117.

Talgu korras kolimise kohta saab vaadata [ERRi videoklippi](#).

4. septembril külastas Taebla Kool, KIKi keskkonnateadlikkuse projekti abil, Nõva looduskeskust. Nooremad õpilased avastasid looduse ilu koos matkajuhtidega, vanemate klasside õpilased orienteerusid metsaradadel Loquizi mobiilirakendust kasutades.

6. septembril korraldasid Lääne-Nigula kogudus ja vallavalitsus ajalooapäeva, mis oli ajendatud õpetaja Friedrich Pohlametsa 120. ja Taebla koolijuhhi Ado Andre 140. sünniaastapäevast. Taebla Kool koostas sellel puhul stendi kooli ajaloost ja koolijuhhist Ado Andrest.

ÕPILASTE ARV

Klass	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX
Õpilaste arv	13	8	14	5	8	15	23	19	12

Kolimistalgud.

Foto: Urmas Lauri

Taebila õpilaste väljasõit
Nõva looduskeskusesse.

Foto: Ester Rodima

Taebila Kool osales koostöös Muinsuskaitseametiga muinsuskaitsepäevadel, mis 2020. aastal keskendusid hariduse andmisele ning vanadele koolimajadele.

11. septembril avas ukseid ürituseks „Vana koolimaja jutustab“ Taebila vana, 1926. aastal ehitatud, koolimaja. Üritusele olid kutsutud kooli kunagised õpilased, õpetajad ja

muidugi ka külalised. Kokku tuli ligi 50 vilistlast. Koguti hulgaliselt mälestusi ja meenutusi selle kohta, kuidas see kunagi uhke ja moodne koolimaja Taeblasse kerkis. Kunagise koolidirektori Lembitu Varblase lapsed kinkisid Taebila Koolile oma isa pärandi, mis koosneb kirjadest, fotoalbumitest, autasudest. Selle korrastamine ja süstematiseerimine seisab veel ees.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Fotod: Urmas Lauri

Piiskop Tiit Salumäe
õnnistas valla õpetajaid ja
koolijuhte.

Koolipapa Lembitu
Varblase lapsed:
Maret, Märt ja Ants.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: Sandra Mälk.

Taebla vana koolimaja,
ehitatud 1926. aastal,
arhitekt Anton Perna.

Foto: Ave Bachman

Distsantsõppe ajal jagati Taebla Kooli
õpilastele toidupakke.
2020. aasta viimased toidupakid
jagas välja jõuluvana Juuris.

Foto: Viire Hints

Virtuaalne õpetajate
töökoosolek distantsõppe ajal.

KARL HEIN,
Läänemaa Ühisgümnaasiumi
ajaloo ja ühiskonnaõpetuse
õpetaja

13.2. LÄÄNEMAA ÜHISGÜMNAASIUM

Koolis õpivad ainult 10.–12. klasside õpilased, kellele pakutakse kvaliteetset ja valikuterohket gümnaasiumiharidust. Õpilane saab valida eri õppesuundade vahel. Lisaks suunakursustele võimaldatakse õpilastele ka ülekoolilisi valikaineid.

Läänemaa Ühisgümnaasiumis on järgnevad õppesuunad: loodus-reaalsuund, majandussuund, humanitaarsuund, sotsiaalsuund. 2020. Aastal oli Läänemaa Ühisgümnaasiumis kokku 12 klassikomplekti.

Üritused/saavutused

Aasta 2020 oli COVID-19 piirangute tõttu koolide jaoks keeruline. Alates 16. märtsist

kuni 2019/2020 õppeaasta lõpuni oli Läänemaa Ühisgümnaasium distantsõppel. Õppetöö oli takistatud ka 2020. õppeaasta teisel poolel, mil periooditi pidi osa õpilastest või õpetajatest, vahel ka terved klassid, töötama või õppima distantsilt.

Suurimaks saavutuseks 2020. aastal võibki pidada edukat ja sujuvat üleminekut distantsõppele. Kõigest kahe päevaga tuli nii õpilastel kui ka õpetajatel oma senine elukorraldus ümber mõelda ja alustada millegagi, milleks keegi tegelikult valmis ei olnud. Üldjoontes sujus aga üleminek distantsõppele ilma eriliste probleemideta.

KULDMEDALIGA LÕPETAJAD 2020

Nimi	Klass
Arlthe Annus	12 H
Karolin Kullison	12 H
Anna-Maria Mustkivi	12 H
Rachel Sarapuu	12 M
Astrid Luide	12 LR
Siim Luiga	12 LR
Marie Põlluaed	12 LR
Sander Saska	12 LR
Jaanis Soosaar	12 LR

HÕBEMEDALIGA LÕPETAJAD 2020

Nimi	Klass
Markus Häidberg	12 H
Annabel Uustalu	12 H
Kristina Tšalova	12 M
Mikk Naar	12 LR
Märten Matthias Rääli	12 LR
Rasmus Romeo Truuer	12 LR

LÜGi Playback Gala 2020.

Fotod: Markus Sein

Sinilinnuaeg 2020.

Olulisemad sündmused

Jätkati traditsiooniliste ürituste korraldamisega. Toimusid mälumängud, õpilasfirmade laadad, olümpiaadid ning klassidevahelised võrkpalli- ja korvpallivõistlused. Tähistati sõbrapäeva ja õpetajate päeva ning korraldati traditsiooniline sinilinnunädal.

Veebruaris toimus iga-aastane kõnevõistlus, millega sel korral meenutati 100. aasta möödumist Tartu rahu sõlmimisest. Edukalt viidi läbi ka iga-aastane suurüritus *Playback Gala*.

Kui distantsõpe muutis ürituste tavapärase korraldamise võimatuks, koliti üritused veebi. Edukalt viidi virtuaalselt läbi näiteks LÜGnessi rekordite nädal ja spordipäev. Eriolukorra tõttu jäid mõned traditsioonilised üritused siiski ka ära, näiteks Mingi Muusika Üritus ja 2020. aasta jõuluball.

Lisaks iga-aastastele traditsioonilistele üritustele toimus teisigi põnevaid sündmusi – korraldati näiteks vene romansside kontsert ja omaloominguõhtu. Tähistamaks saja aasta möödumist Tartu rahu sõlmimisest,

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: erakogu

Õpilasfirmade laat
Läänemaa
Ühiskümnaasiumis.

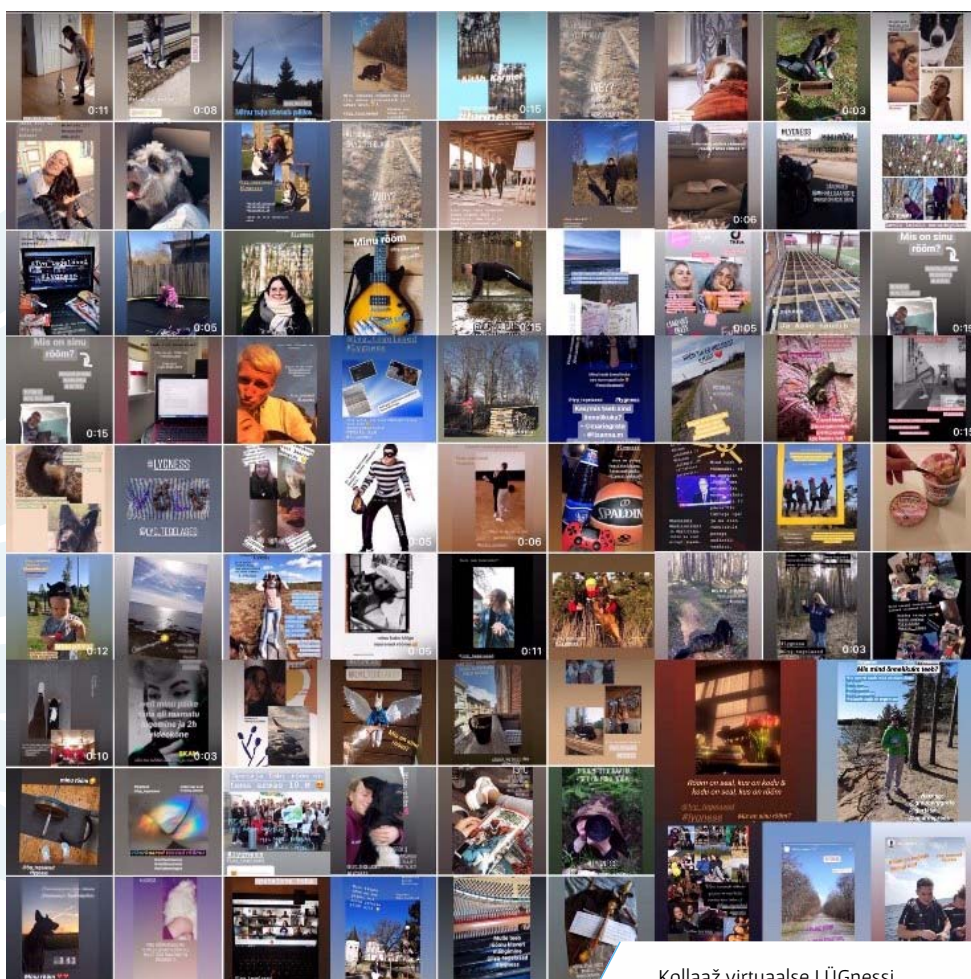

Foto: Maria Palk

Kollaaž virtuaalse LÜGnessi
raames tehtud piltidest.

toimus ajalootundide raames ajarännak aastasse 1920. Rahvusvahelisel muuseumiööl avas oma ukse huvilistele koolimuuseum. Hõimupäevade tähistamise raames korraldati fotokonkurss „Ajarännud“.

Aasta vältel toimus hulk põnevaid õppekäike. LÜGi õpilased külastasid eri suunapäevade ja ürituste käigus mitmel korral Tallinna ning selle asutusi, aga ka Viljandit, Lõuna- ja Lääne-Harjumaad, Hiiumaad ning Tartut. Lühemaid õppekäike korraldati ka Haapsalu linnas ja Läänemaal.

Foto: Arvo Tarmula

Õpilaste ajarännak
2020. aastasse.

Foto: Marlene Schwindt

Vene romansside kontsert.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: Karl Hein

Sotsiaalklassi
suunapäev Paldiskis.

Foto: erakogu

Ott Kiivikase loeng
„Sport ja toitumine”.

Foto: erakogu

Humanitaarklassi
suunapäev Tallinnas.

Foto: Karl Hein

Nordplus konverents
„Immigration and minority
awareness“ Haapsalus.

Foto: erakogu

Reaal-loodusklassi
suunapäev Läänemaal.

Osaleti mitmetes rahvusvahelistes projektides. Osalt tänu õnnelikule juhusele õnnestus need kõik läbi viia vahetult enne koroonaeepideemia puhkemist. Aasta alguses osales grupp õpilasi ja õpetajaid Erasmus+ konverentsil Rootsis. Kõigest nädal enne distantsõppe algust korraldati LÜGis rahvusvaheline õpilaskonverents programmi Nordplus abil,

milles Taani, Soome ja Eesti õpilased tegutsesid süvendatult immigratsiooni ning pagulaste teemadega.

Võimaluste piires jätkasid 2020. aastal tegutsemist ka erinevad huviringid: rahvataants, noortekoor, võrkpall, draamaring ja meediaring.

Fotod: erakogu

Ettevõtte külastus
tehtud, toode valmis!

MARE TEREPIING,
Noarootsi Kooli direktor

13.3. NOARROOTSI KOOL JA LASTEAED

Noarootsi poolsaarel Pürksis asuv Noarootsi (õpilaskoduga) Kool alustas 2019/2021. õppeaastat kahe lasteaiarühma, üheksa klassikomplekti ja järgmise koosseisuga:

- õpilasi 95;
- lasteaias lapsi 25;
- juhtkond ja õpetajaid 18 + 6 osalise koormusega õpetajat kahasse Noarootsi Gümnaasiumiga;
- lasteaias töötajaid 4;
- õpilaskodu töötajaid 6.

Nagu maakoolis ikka, on mõned töötajad koolis rohkem kui ühes ametis.

Koolis töötab 13 huviringi: mudilaskoor, lastekoor, kitarri- ja ukuleleõpe, näitering, jooga, kunstiring, keraamikaring, hiphopi tantsuring, gaidide ring, korvpall, saalihoki, võrkpall, rulasõit. Mitmed õpilased jõuavad sõita mitu korda nädalas Haapsalus

Luciapäev.

Vihmane ilm ei sega lasteaialapsi õueõppe päeva grillimisega lõpetamast.

Jõululaat on külaliste ootel.

asuvatesse huvikoolidesse. Lasteaias alustas tööd robotikaring.

Noarootsi Kool on liitunud Kiusamisvaba Kooli ja Ettevõtliku Kooli haridusprogrammiga, et tuua kooli ja lasteaeda rohkem edukaks koostööks vaja minevaid teadmisi, iseseisvat ja ettevõtlikku hoiakut, arendada lastes otsustusvõimet ning ärgitada tegutsemishimu. Programmide rakendamiseks kavandatakse õppeaastasse varasemast enam projektõpet, tsükliõpet ja paaristunde. Tänavu tehti algust ka ettevõtlusprojektiga, mille käigus õpilased külastasid eri ettevõtteid.

Olulisemad sündmused

2020 õppeaasta lõpetasime kolme projektõppe nädalaga, kus õpilased täitsid iseseisvalt projekti eesmärkidest tulenevaid ülesandeid ja tegid seejärel omandatust kirjallikud kokkuvõtted. Esimene oli ettevõtlusnädal, teine loodushariduse ning kolmas koduloo ja liikumise nädal. Õpilased näitasid üles leidlikkust ja loomingulisust, kaasatud olid ka lapsevanemad. „Edu ja tegu” konkursil pälviti uustulnukadena selle eest üllataja tiitel. Tiitliga kaasnenud rahalise preemia eest osteti koolile legokomplekte.

Iga-aastased traditsioonilised ettevõtmised on Lúciapäeva tähistamine endisel rannarootsi alal asuva koolina, heategevuslikud laadad ja teemanädalad.

Tegusad õpilased, loomingulised õpetajad, head partnerid ja ettevõtmistes kaasa löövad lapsevanemad on väga tähtis ressurss, et planeeritud ideed saaks ellu viia.

ENE SARAPUU,
Vormsi vallavanem

13.4. VORMSI LASTEAED-PÕHIKOO

Vormsi Lasteaia-Põhikoolis on lastel võimalik omandada alusharidus ja põhiharidus.

2019/20 õppeaastal lõpetas põhikooli kolm õpilast. 2020. aasta sügisel alustas õppetööd kokku 26 õpilast, esimesse klassi õpilasi ei tulnud. Lasteaia töötab üks liitühm ning lasteaia nimekirjas oli 2020. aasta õppeaastal kaheksa last, õppeaasta jooksul on lasteaia nimekirja lisandunud neli last.

Õppetöös on jätkuvalt oluline võimalikult sujuv ja tõhus töö hübriidgruppidega: liitklassid, klassiruumis ja ekraani vahendusel õppijad. Igapäevast õppetööd toetasid õppekäigud. Neist suuremad olid 2020 kevadtalvel suusa-loodus-õppekäik Ida-Virumaale ning 2020 sügisel osalemine saarte laste pärimuspäevadel Pranglil. Osaletud on olümpiaadidel, 2020. aastal bioloogia, keemia ja bioloogia ja mõttespordi olümpiaadidel.

2020. aastal ja 2020/21 õppeaastal on fookuses olnud sisehindamine, uue arengukava valmimine, kooli õppekava täiendamine seoses distantsõppega, õppetöö sujuv korraldamine muutuvates tingimustes (erine-

vad piirangud seoses koroonaviiruse leviku tõkestamisega).

Toimus meekonnakoolitus hindamise tagasisideestamise teemal, viidi sisse regulaarne käitumise ja hoolsuse hindamine ekspert-hinnangute osana.

Jätkus koostöö eripedagoogiga formaadis kontakt-nõustamissessioonid kohapeal ja veebi teel nõustamine.

Koostöös valla huvitegevusega toimus Hiiu kandle õpe. Kooli huvitegevusest toimusid tantsuring ja matkaring.

Suurematest remonttöödest on tulemas lasteaia hoone renoveerimine ja plaanis on lasteaia õueala korrastamine, atraktsioonide täiendamine. Valmimas on kooli stadiion.

2020. septembrist töötas põhikoolis 8 õpetajat, kellest 6 õpetas täiskohaga, ja kooli juht, kes andis ka osaliselt tunde. Lasteaia töötas üks õpetaja ja kaks õpetaja abi, lisaks kaks kokka, kumbki 0,5 koormusega ning kooli koristaja.

Foto: erakogu

Projekt „100 kingitust”.

EVE URGAS,
Haapsalu Viigi Kooli
õppealajuhataja

13.5. HAAPSALU VIIGI KOOL

Haapsalu Viigi Kool on põhiharidust andev riigikool. Õppimine toimub põhikooli riikliku ja lihtsustatud õppekava (lihtsustatud, toimetuleku- ja hooldusõpe) alusel.

Õpilaste arv oli 2020. aastal 93. Enamik õpilastest olid Haapsalust ja Läänemaalt, ent ka Harju-, Järva-, Rapla-, Pärnu- ja Hiiu- maalt. Kaugemalt pärit õpilastel on võimalus elada õpilaskodus (seda võimalust kasutas 2020. aastal 27 õpilast) ning kasvatajate ja kasvataja abide juhendamisel omandada igapäevaeluoskusi, sisustada vaba aega, teha koduseid õppeülesandeid.

Õpetajate ametikohti 2020. aastal oli 23,3. Lisaks rakendatakse õpilastele vastavalt vajadusele õpetaja abi, eripedagoogi, logopeedi, psühholoogi, füsioterapeudi tugiteenuseid, ratsutamise- ja muusikaterapiat, toetavaid raviprotseduure (massaaž, vesiravi, osokeriit), et toetada erivajadusega lapse aren-

gut tervikuna. Õpilastel on võimalus osaleda eri ringide tegevustes: spordi-, muusika-, tantsu-, pilliringides, kuid ka laumängude ja liiklusringis.

Olulisemad sündmused

Üheks oluliseks sündmuseks võib pidada kooli 60. aastapäeva tähistamist. Koroonaviiruse leviku ohu tõttu piirdus aastapäeva tähistamine direktor Kristi Kivipuuri vastuvõtuga endistele ja praegustele staažikatele töötajatele.

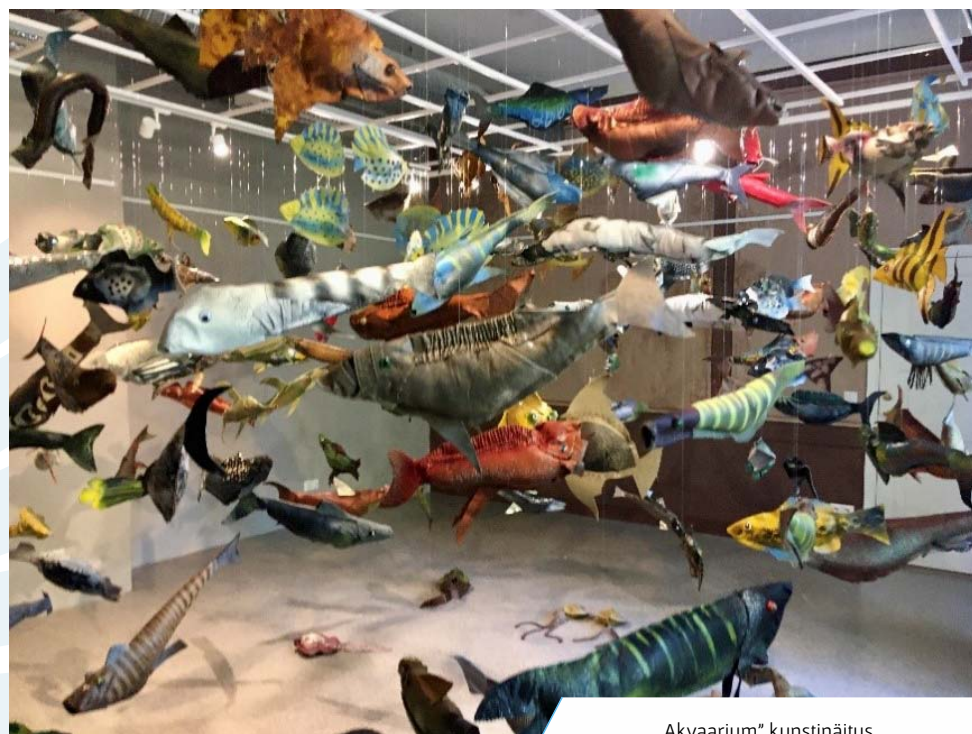
Kooli aastapäeva tähistamiseks ilmus kogumik „Kõndides mööda vanu radu 2”. Vilistlaste ja töötajate mälestustest koostasid raamatu Ülle Ehala, Tiit Laidre ja Eve Urgas. Ülle Ehala eestvedamisel ja õpilaste osalusel valmis raamatust samanimeline video.

Villu Baumann õpilaste tehtud fantaasiaküllaseid nahast kalu esitleti näitusel

Viigi kooli 60. aastapäev.

Foto: erakogu

„Akvaarium” kunstinäitus.

Foto: Villu Baumann

„Akvaarium” Haapsalu Kunstikoolis ja „Kullo” galeriis Tallinnas.

Praeguste õpilastega tähistati kooli juubelit õppeaasta lõpul Karl-Erik Taukari bändi meeleoluka kontserdiga kooli saalis.

Projekt „100 kingitust”

Kooli käsitöö- ja tööõpetuse õpetajate Ene Normaku, Ene Viilma ja Villu Baumanni juhendamisel valmistasid õpilased 100 kingitust, et tänada ja tunnustada Haapsalu Haigla töötajaid tehtud jõupingutuste eest sellel erakordselt raskel aastal.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: erakogu

Kooli juubelikontsert.

Huvijuht Anika Einmanni juhtimisel osaleti Ettevõtliku Kooli projektides. Haridusprogrammi Ettevõtlik Kool edulugude konkursil „Õppimine on põnev” sai heategevusprojektina üllatuspreemia nominendiks ja ka SA Läänemaa tunnustuse „Parim koostöötegu” Ülle Ehala lavastatud õpilasetendus „Vapper Keefir”.

Jätkus koostöö Haapsalu Kutsehariduskeskusega. Üheksa Viigi Kooli lisaõppel olevat õpilast tutvusid ühel päeval nädalas kutsehariduskeskuses õpetatavate erialadega, et lihtsustada edasiõppimiseks õige elukutsevalikut.

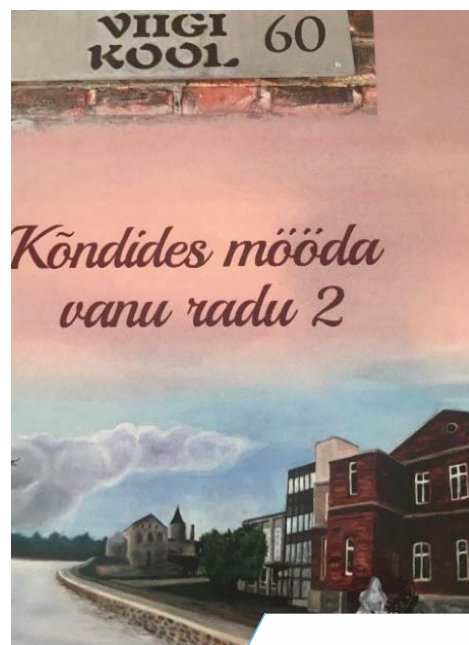

Foto: erakogu

„Kõndides mööda vanu radu 2”.

Foto: Silver Raidla

TLÜ Haapsalu Kooli
lõpetamine 2020.

14. TALLINNA ÜLIKOOLI HAAPSALU KOLLEDŽ

TIINA ALASOO,
TLÜ Haapsalu Kooli
koolitus- ja arendusspetsialist

TLÜ Haapsalu Kooli on elukestva õppe ideed kandev haridusasutus, mis pakub õppimisvõimalusi eri sihtrühmadele.

2019/2020 õppeaastal sai õppida järgmistel erialadel: käsitöötehnoloogiad ja disain (õppekohti 15), liiklusohutus (õppekohti 18), rakendusinformaatika (õppekohti 22) ja tervisejuht (õppekohti 22).

Projektides osalemine ja saavutused

„Terve õpetaja, terve laps“ on Haapsalu Kooli täienduskoolituse projekt kolme regiooni (Läänemaa, Hiiumaa ja Saaremaa) õpetajatele. Projekt viidi ellu aastatel 2019–2020. Projekti tulemusel teab õpetaja, kuidas hoida iseennast vaimselt ja füüsiliselt tervena, kuidas luua turvalist õpikeskkonda, kasutades olukorrale sobivaid suhtlusviise ja lahendada distsipliiniprobleeme. Projekti rahastati Euroopa Liidu struktuurivahenditest Innove taotlusvooru kaudu: 1.2.1 ATV4 Õpetajate täiendusõpe.

„Tarkade tootmistehnoloogiate õpetamine ja rakendamine tootearendusega seotud õppeprojektide läbiviimisel käsitöötehnoloogiate ja disaini õppekaval“ on Haapsalu Kooli käsitöötehnoloogiate ja disaini õppekava arendusprojekt. Rahastus tuli Hariduse Infotehnoloogia Sihtasutusest (HITSast). Projekti eesmärk on suurendada võimekust õpetada käsitöötehnoloogiate ja disaini erialal tootearendus- ja disaini valdkonna aineid, rakendades erialal omandatud digipädevusi tootearendusprojektides, mille teostamiseks on kaasatud tarku tootmistehnoloogiaid ning ettevõtteid regionaalselt ja üleriigiliselt.

„Hõbemajadust soosiv ühiskond – innovatsioon, haridus ja tehnoloogilised lahendused“ on programm, mida rahastab *European Commission under the program Erasmus+*. Projekt on suunatud eakate inimeste kaasamiseks ja nende elukvaliteedi tõstmiseks, luues innovaatilisi lahendusi eakate

Rakendusinformatika
õppekava kuraator
Andrus Rinde.

Foto: Vendo Jugapuu

KTD õppekava lektor
Raivo Hein,
Disainiöö 2020.

Foto: Heli Kaldas

hoolduseks. Inimeste eeldatav eluiga pike-
neb kogu maailmas, suurendades seeläbi
eakate arvu elanikkonnas. Euroopa riikides
on väga erinevaid tavasid, mis keskenduvad
eakate füüsilise, vaimse ja sotsiaalse heaolu
parandamisele ja säilitamisele. Neid tavasid
saab projekti kaudu jagada, õppida ja uusi
lahendusi arendada. Loodud lahendused on
sisend õpetamiseks haridusasutustele, ter-
vishoiu- ja sotsiaalteenuste strateegiliseks
kavandamiseks omavalitsustes ning uuen-
duslike teenuste/toodete väljatöötamiseks
ettevõtetes.

Jagatud kursus „Peegeldav meeskond“ on
liiklusohutuse eriala tudengite õpirände
projekt koostöös Nord University liikluse
tudengitega. Projekti käigus viiakse läbi
ühine kursuseprogramm kahe ülikooli
tudengitele. Rahastab Nordplus.

Tallinna Ülikooli Haapsalu Kolledži Tervis-
edenduse ja Rehabilitatsiooni Kompetentsi-

keskuse (TERE KK) projekti „Tervisedenduse
ja Rehabilitatsiooni Kompetentsikeskus,
periood 2014–2020“ abil rahastati kõiki
TERE KK valdkonda kuuluvaid tegevusi.

Projekti ajavahemikus 2016–2019 olid TERE
KK tegevused suunatud keskuse jätkuvalle
tugevnemisele. TERE KK jätkas 2020. aastal
kahe peamise tegevussuunaga, milleks on
liikumise- ja tegevusvõime ning ravimuda/
mudaravi uurimise valdkonnas erialase
teadmuse jätkuv loomine, koondamine,
poolleilolevate arenduste lõpuleviimine, sh
ettevõtete tugevam liitmine keskuse tege-
vuste juurde ning keskuse potentsiaali
parem ärakasutamine. Projekti tulemusena
on tekkinud uus sisend tervisedenduse ja
rehabilitatsiooni valdkonnas tegutsevate
ettevõtete arenguks ja TERE KK on tugevda-
nud oma positsiooni nii arendusüksusena
kui ka usaldusväärse koostööpartnerina nii
Eesti kui ka rahvusvahelistele organisat-
sioonidele.

Foto: Silver Raidla.

Üldharidusosakonna
lõpetajate I lend.

TIIA TIISLER,
HKHK avalike suhete
spetsialist

15. HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUS

Haapsalu Kutsehariduskeskus (HKHK) on riiklik kutseõppeasutus, mida juhib direktor Ingrid Danilov.

2020. aastal oli töölepinguga töötajaid kokku 108, neist 60 olid õpetajad. Õpilasi oli 01.10.2020 seisuga kokku 910, neist 43 õppis Astangu Kutser rehabilitatsiooni Keskuses. 2020. aastal asus Haapsalu Kutsehariduskeskusesse õppima 532 inimest, kooli lõpetas 332 õpilast. Kutsekeskharidust omandavad noored moodustasid õppijaskonnast 37%, täiskasvanud õppijad 63%.

Talvisel vastuvõtuperioodil, mis on suunatud täiskasvanud õppijatele, avati 2020. aastal kolm uut eriala: bürootöötaja, puittoodete tehnoloog ning silmuskuduja. Samuti oli võimalus õppima asuda kaldkatuseehitaja,

plaatija, tegevusjuhendaja, abikoka, majutustevõtte juhtimise, toitlustuskorralduse ning puhastusteenindaja erialale. Sel perioodil asus õppima 133 õppurit.

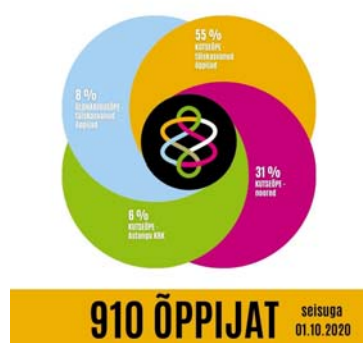
Suvisel vastuvõtuperioodil, mil asus õppima 399 õppijat, võeti õpilasi vastu järgmistele erialadele:

Kutsekeskharidus põhikooli baasil:

- IT-süsteemide nooremspetsialist
- turismiettevõtte teenindaja
- üldehitus
- ehitusviimistlus
- infospetsialist/bürootöö
- tisler
- kokk

Joonis 6.
Õppijate arv Haapsalu
Kutsehariduskeskuses.

Kutseõpe täiskasvanud õppijale:

- IT-tehnik – uus
- pagar – uus
- loodusgiid – uus
- raamatupidaja
- hooldustöötaja
- mööblirestauraator
- pehme mööbli valmistaja
- ehitusplekksepp
- tekstiilkäsitöö
- lapsehoidja
- hooldustöötaja
- puhastusteenindaja
- kokk

Kutseõpe baashariduse nõudeta või lihtsustatud õppekavaga:

- puidutöötaja
- kutsevaliku õpe

Esmakordselt alustati 2020. aastal vastu võttu ka kutsevaliku õppesse. Nimetatud õpe on mõeldud noorele, kes vajab tuge oma õpingutes ja karjäärivalikutes. Õppeaeg on üks aasta, mille käigus toimub õppija harjumuste ja õpioskuste kujundamine, erialadega tutvumine ning sobiva eriala väljaselgitamine õpingute jätkamiseks või tööturule siirdumiseks.

19. juuni 2020 on Haapsalu Kutsehariduskeskusele märgilise tähtsusega, sest esmakordselt anti kätte lõputunnistused põhi- ja gümnaasiumi täiskasvanud õpilastele, kes 2019. aasta septembrist liideti HKHK juurde üldharidusosakonnaks. HKHK

Foto: HKHK

Kutsemeistrivõistlustel töid kaksikvõidu Sandra Juhkam ja Helle Leppik.

Foto: Merily Markus/ERR

Parim restoraniteenindaja Cristiine Rannala.

oli esimene kutseõppeasutus Eestis, mis andis kutseõppijate kõrval võimaluse täiskasvanutel omandada põhi- või gümnaasiumiharidus.

Foto: Merily Markus/ERR

2020. aastal krooniti kutsemeistrivõistlustel plaatimise meistriks Reimo Mikkelsen.

Foto: HKHK

lirimaa praktikantidega sõbrapäeva tähistamas.

Tähtsamad saavutused

Eesti kutsemeistrivõistlustel töid HKHK õpilased koju mitmeid auväärsed poodiumikohti:

- sekretär-bürootöötaja võistlustel saavutasid bürootöö eriala õpilased kaksikvõidu: Helle Leppik I koht ja Sandra Juhkam II koht;
- plaatimise võistlustel sai I koha Reimo Mikkelsen;
- restoraniteeninduse võistlustel saavutas I koha turismiettevõtte teenindaja Cristiine Rannala;
- IT-süsteemide spetsialisti võistlustel saavutas III koha Andreas Gabriel Vannas.

Projektid

2020. aastal jätkus Erasmus+ programmi rahastamisel õpilaste ja töötajate kaheaastane õpirändeprojekt „Head oskused annavad ameti”. Selle projekti raames on planeeritud 103 õpilaste praktikat ja 42 töötajate õpirännet, mille hulgas on ka kuue töötaja kahe nädalane erialane stažeerimine välispartneri koolis või -partnernettevõttes. Projektis on 20 partnerkooli ja -ettevõtet 20st Euroopa riigist.

2020. aastal sai rahastuse ka Erasmus+ „Head oskused annavad ameti” kaheaastane jätkuprojekt „Head oskused II”.

Foto: HKHK

Prantsusmaa praktikandid
Reveli puidutöökoolist.

Selle tulemusel saadi juurde veel 16 õpilaste 4-nädalast praktikat ja 14 töötajate õpirännet. Covid-19 tõttu märtsist muutunud olukorra tõttu taotleti projektidele 2023. aastani pikendust.

2019. aasta sügisel alanud NordPlus Juniori programmi rahastatud projekti „Improving digital competences and computational thinking of SEN students in VET“ 2020. kevadeks planeeritud viimane projektkohtumine tuli samuti aastaks edasi lükata. Rahastuse sai ka teine erivajadustega õpilastele suunatud NordPlus Junior projekt – „SEN Students Travelling and Managing in Digitalized World“, mille eesmärk on jätkata hariduslike erivajadustega õpilaste rahvusvahelist projektitööd ja arendada õpilaste digikeskkonnas hakkamasaamist. Projekti partnerid on Islandilt, Soomest ja Lätist.

Jätkusid ka kaks 2018. aastal alanud Erasmus+ programmi rahastatud kaheaastast rahvusvahelist koostööprojekti, mis mõlemad olid planeeritud 2020. aastal lõppema,

kuid said samuti pikendust ja kolisid osaliselt veebi. Täiskasvanuhariduse teemasid käsitlevas projektis „Adult Education – It's Never too Late to Learn“ (AdELe) ollakse ise koordineerivaks kooliks. Projektis osalevad täiskasvanuharidust pakkuvad koolid ja ettevõtted Itaaliast, Kreekast, Horvaatiast ja Hollandist. Selle projekti käigus toimus 2020. aastal ka esimene veebipõhine rahvusvaheline projektikohtumine, mille teema oli digiharidus täiskasvanute õppes.

Erasmus+ koostööprojekt „Re-Evaluating Digital Technology to Enhance Learning“ (RED), kus HKHK osaleb partneritena, sai samuti lõpptähtaja pikendust 2021. aastani ja projektikoosolekud toimusid interneti vahendusel.

2020. aastal sai rahastuse ka HKHK koordineeritud Erasmus+ koostööprojekt „Flexible Tailored Learning Pathway for Everyone“ (FlexLearn), kus on partneriteks Lii-maa, Soome ja Hollandi kutsekoolid. Projekt sai ellu kutsutud, et jagada partner-

Foto: HKHK

Täiskasvanud õppija nädala (TÖN) raames toimusid erinevad õpitunnid.

koolidega parimaid praktikaid eri õppevormidest ja leida uudseid viise, kuidas kõikide õppijateni jõuda ning neid õppetöösse kaasata.

Partneritena osaleti veel kolmes uues 2020. aastal rahastuse saanud Erasmus+ koostööprojekti, mis on kõik alguse saanud veebi vahendusel. Erasmus+ KA229 „Digital Treasure Box” kasvas välja 2016–2018 toimunud Erasmus+ KA229 tootlustusteemalisest projektist „Culinary Trip through Europe” ning keskendub koka- ja teeninduserialade õpilaste ning õpetajate digitaalsete oskuste arendamisele. Projekti juhib tootlustus- ja teeninduskool Austriast, partneriteks on sarnased koolid Ungarist, Itaaliast, Soomest ja Leedust.

Soomes kooli LIVE juhtimisel tegeleb Erasmus+ KA2 „Juggle – Creative ways to develop key competencies of lifelong learning” (Juggle) loominguliste viiside leidmisega elukestva õppe võtmepädevuste arendamisel. Projekti tulemusena antakse välja eri

loomingulisi võtmepädevusi käsitlev ülesannetekogu.

Erasmus KA2 projekt SIVE keskendub keskkonahoiu ja ökoloogilise eluviisi teemadele, kus vaatluse alla võetakse eri riikide kutseõppeasutuste keskkonnahoidu ja keskkonnasäästlikkust puudutavad käitumismustrid ja harjumused. Projekti juhib *St John's College* Iirimaaalt ning partnerid on kutseõppeasutused Saksamaalt, Hispaaniast ja Türgist.

2020. aastal käisid rahvusvaheliste projektide ja muude õpikäikude raames Euroopa riikides praktikal, projektikohtumistel, õpilähetustes, võistlustel ja õppekäikudel 12 õpilast ja 12 õpetajat. Projektipartnerid olid kutseõppeasutused ja koostööpartnerid Soomest, Prantsusmaalt, Inglismaalt, Portugalist, Itaaliast, Austriast, Slovakiast, Taanist, Islandilt, Rootsist, Poolast, Saksamaalt, Iirimaaalt, Suurbritanniast, Hispaaniast, Kreekast ja Horvaatiast.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Aasta jooksul võeti vastu 18 väliskülast lirimaaalt, Prantsusmaalt ja Portugalist. Väliskülastiste hulgas oli 7 õpetajat ning 11 õpilast, kes osalesid koostööprojektide tegevustes või praktiseerisid Läänemaa ettevõtetes.

Täiendkoolitused

Töölaseid täiendkoolitusi toimus 2020. aastal 40, lisaks viidi läbi mitmeid erinevaid lühemaid töötube. Koolitustel osales ja lõpe-

tas kokku 385 õppijat. Haridus- ja Teadusministeerium finantseerib tasuta tööalaste koolituste toimumist Euroopa Sotsiaalfondi programmist. Koolitavate arv on võrreldes eelmise aastaga oluliselt muutunud, õpet piiras COVID-19 tulenev pandeemia ning sellega seotud piirangud. Vähem toimus lühikoolitusi ja praktilisi töötubasid. Uueks väljakutseks oli veebipõhise õppe sisseseadmine ja sellega harjumine.

HKHK AASTA TÖÖTAJA, LÄÄNEMAA AASTA KUTSEÕPETAJA TAAVI KUUSIK

Foto: Arvo Tarmula

Aasta õpetaja 2020 tiitliga pärjati kokaeriala kutseõpetaja Taavi Kuusik, kes möödunud koroonaajal paistis eriliselt silma oma leidlikkuse ja järjekindlusega eriala õpetamisel. Taavi on kindlasti eeskujuks oma õpilastele mitmekülgsete teadmiste, uuendusmeelsuse ja järjekindlusega kokaoskuste õpetamisel ja ameti väärtustamisel. Samal aastal tunnustas Haapsalu linn Taavit tiitliga aasta kutseõpetaja 2020.

HARIDUS- JA TEADUSMINISTEERIUMI TÄNUKIRI INGRIT KERA, AIRI AAVIK

Foto: HKHK

Ministri tänukirja said koolitusjuht Ingrid Kera ning haridustehnoloog Airi Aavik.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

16. LÄÄNEMAA AASTA ÕPETAJA 2020

KAJA RÜÜTEL,
SA Läänemaa projektijuht

Riiklikult tunnustatud õpetajad
Haridus- ja Teadusministeerium tunnustas aasta õpetaja galal „Eestimaa õpib ja tänab“ haridustöötajaid ja hariduse toetajaid, kelle viimase kolme aasta töö või elutöö on teistele eeskujuks. Tunnustatavad olid märkimisväärsel moel panustanud õppurite arengu toetamisse, koostöösse ning uueneva õpikäsituse elluviimisesse õppeasutustes. Tunnustati 13 kategoorias.

AASTA LASTEIAÕPETAJA 2020

JANE MÖLL,
Haapsalu lasteaed Tareke

Jane kasutab oma igapäevatoos erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid (digitaalne jutupliats, BeeBot mesilane jms). Ta on alati uuendustele avatud. Jane on olnud alati valmis enda rühma võtma praktikante, kuna ta teab, kui tähtis on hea õpetaja juures praktika läbimine.

Fotod: Vendo Jugapuu

AASTA LASTEIAÕPETAJA 2020 NOMINENT

ANNEMARI RAUDSEPING,
lasteaed Tõruke

Annemari töötab mõtleb alatasa välja uusi lähenemisi, meetodeid, nippe, et tulla toime kõigi laste ja nende lugudega. Nii sündis õpetajaid ja lapsevanemaid toetav mängupesa.

AASTA LASTEIAÕPETAJA 2020 NOMINENT

PILLE MEELES,
Uuemõisa Lasteiaia-Algkooli lasteaed

Lapsevanemad on öelnud, et Pille on parim kasvataja.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA LASTEIAÕPETAJA 2020 NOMINENT

MARJE NINEP,
lasteaed Pääsupesa

AASTA LASTEIAÕPETAJA 2020 NOMINENT

RAJA PAALBERG,
Ridala Põhikooli lasteaed

Õpetaja Raja on väga töökas ning heade ideedega. Tema tegevused on läbimõeldud ja metoodiliselt mitmekesised, töö õpetajana on hooliv, lapsi märkav, mitmesugust arendavat tegevust pakkuv.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020

ANNE KÜBARSEPP,
Haapsalu Põhikool

Anne on mitmekülgsete huvidega, õpilaste võimeid ja nende individuaalsust arvestav õpetaja. Ta oskab luua õpikeskkonna, kus õpilastel on võimalus küsida, arutleda ning julgelt oma arvamust avaldada.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

TUULI SEIN,

Haapsalu Linna Algkool

Õpetaja Tuuli viib tunde läbi ka arvutiklassis, tema õpilased osalevad Matetalgutel ja kasutavad Taskutarga ülesandeid. Klassiruumis on tundi mitmekesisemaks muutmas ERRi lõbusad hommikuvõimlemise klipid.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

ANNE VAARPUU,

Haapsalu Linna Algkool

Anne on ääretult põhjalik õpetaja, tõeline maasool.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

AVE LUMESTE,

Haapsalu Viigi Kool

Kogenud õpetajana oskab Ave tasakaalustatult kasutada innovaatilisi ja traditsioonilisi õppemeetodeid. Koostöö lapsevanemate ja tugispetsialistidega tagab iga tema õpilase võimetekohase arengu, säilitades lapse koolirõõmu.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

EDA KIVIMÄE,

Ridala Põhikool

Õpetaja Eda suunab oma õpilasi tegelema eneseanalüüsiga, õpilased õpivad kaardistama oma tugevaid külgi ja samas aru saama, mis on neile raske.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

EVELIN PALMISTE,

Haapsalu Linna Algkool

Ta on fantastiline klassijuhataja. Märkab ja hoolib ning on igati just selline nagu üks õige õpetaja olema peaks.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

RUTH KAMPMANN,

Haapsalu Põhikool

Ruth on loonud turvatunde nii lastele kui ka vanematele, on suutnud tekitada lastes väga suure soovi koolis käia ning nad ootavad oma õpetajaga kohtumist. 6a klassi lapsed on Ruthi iseloomustuseks välja toonud, et ta on lihtsalt kõige parem õpetaja maailmas.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

LEELO PAESÜLD,

Haapsalu Linna Algkool

Leelo on oma tasakaalukuse, tagasihoidlikkuse ja sõbralikkusega eeskujuks. Ta kujundab lastes empaatiavõimet ja probleemide ning konfliktide lahendamisel positiivsete suhtlemisviiside kasutamist.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

MERLE ROOS,

Haapsalu Linna Algkool

Hea ja abivalmis klassijuhataja. Ka raskel hetkel on ta laste jaoks alati olemas, et neid toetada ja õpetada, seda kas või videokõne vahendusel.

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

SIRJE SINITSKAJA,

Uuemõisa Lasteaed-Algkool

Õpetaja Sirjel on suur tehnoloogiahuvi, millega ta on nakatanud ka oma õpilased. Sirje on alati särasilmne õpetaja.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA KLASSIÕPETAJA 2020 NOMINENT

AINA AASNA,

Oru Kool

Tema õpilased on Ainat iseloomustanud kui õpetajat, kes õpetab rahulikult nii kaua, kuni lapsed asja selgeks saavad. Lisaks on lapsed toonud välja, et Aina teeb hästi nalja ning et ta on sõbralik ja pole üldse kuri.

AASTA KLASSIJUHATAJA 2020

KERSTI ROOSVALD,

Haapsalu Viigi Kool

Kersti on oma klassi tiimitöö juht. Koolis toimuvad tiimikoosolekud, kus osalevad tugispetsialistid, aineõpetajad, lapsevanemad. Eesmärk on tagada iga õpilase või metekohane arendamine.

AASTA KLASSIJUHATAJA 2020 NOMINENT

RIINA VESKE,

Taebla Kool

Õpilaste austamine, toetamine ja mõistmine teeb tema klassi „kiusajast hea kaaslase ning ebakindlast kõhklejast tugeva natuuri“. Hea huumor ja värvikas kõnepruuk on lisandväärtus.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020

MARGIT NERMAN,

Haapsalu Põhikool

Ta peab oluliseks, et õpilane ei tunneks aine ja õpetaja ees hirmu, see tähendab, et matemaatika ei tohiks olla sõna, mis veel mitukümmend aastat hiljemgi hirmujudinaid tekitab. Tema jaoks on tähtis, et õpilane tegutseks ja panustaks võimete kohaselt. Natuke nalja ja kerge huumor tunnis aitavad sageli mõnusamat õhkkonda luua, samas asjalik töömeeleolu ei tohi kaduma minna. Lisaks akadeemilistele teadmistele arvestab ta ka õpilaste sotsiaalse oskustega.

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

ÜLLE EHALA,

Haapsalu Viigi Kool

Ta on professionaalne, oma aimest vaimustunud ja naudib õpetamist.

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

ELLE PALMPUU,

Vormsi Lasteaed-Põhikool

Õpetaja Elle teeb lastega palju loovtöid ja selleks käiakse erinevatel retkedel ja õppekäikudel looduses.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

KAIT KLEEMANN,

Oru Kool

Kaiti tööpõhimõte on järgmine: „Vahel on võimalik õppida mõnda teemat lisaks, mida õppekava otseselt ei nõua, seda saavad teha need, kel on suurem huvi, kes on kiiremad. Kui pea hästi ei võta, siis ei aja nende õpilaste jaoks asja keerulisemaks kui miinimum nõuab.”

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

KÄTLIN REINIK,

Taebla Kool

Kätlin on noor ja teotahteline õpetaja, kelle bioloogia- ja geograafiatunnid pakuvad õpilastele palju avastamist, uurimist ning katsetamist.

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

LEHTI TAMMUS,

Uuemõisa Lasteaed-Algkool

Tema käe all hakkavad õppima juba eelkooli lapsed inglise keelt ning see jätkub algkooli lõpuni. Selleks ajaks on omandatud juba suurepärane keeleoskus.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

ALVAR SAARNIIT,

Risti Põhikool

Alvar Saarniit on õpetaja, kelle esmane eesmärk on siduda füüsika- ja loodusõpetus, samuti õpilaste loovtööd igapäevaeluga.

AASTA PÕHIKOOLI AINEÕPETAJA 2020 NOMINENT

TIINA JÄRV,

Noarootsi Kool

Õpilaste lemmikõpetaja, pühendunud, uute õppemeetodite katsetaja ja rakendaja.

AASTA GÜMNAASIUMIÕPETAJA 2020

KARIN LÜKK-RAUDSEPP,

Läänemaa Ühisgümnaasium

Mida Karini õpilased esile toovad, on see, et tema tunnid on nii kaasahaaravad, et õpilane isegi ei taha telefoni kätte võtta ja millegi muuga tegeleda, isegi kui muusikaajalugu muidu ei huvita. Ta räägib kõike peast ning õpikuid kasutatakse tema tundides vaid laulmiseks. Ta seostab alati muusikaajalugu üldajaloo, kunsti- ja kirjanduslooga ning tänu sellele tekkivad õpilastel seosed ning avaram maailmapilt.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA GÜMNAASIUMIÕPETAJA 2020 NOMINENT

MARGUS MAISTE,

Noarootsi Gümnaasium

Õpilased on öelnud, et õpetaja Margus teeb ajalootunnid väga huvitavaks, visates nalja ja lisades huvitavaid fakte ning muud infot isikute/sündmuste kohta. Tema ainetunde on iseloomustatud kui ainsaid, millest on kahju puududa.

AASTA KUTSEÕPETAJA 2020

TAAVI KUUSIK,

Haapsalu Kutsehariduskeskus

Noor kokaõpetaja Taavi Kuusik on oma õpilastele mitmekülgsete teadmiste, uuendusmeelsuse ja järjekindlusega kokaoskuste õpetamisel ning oma ameti väärtustamisel eeskujuks.

AASTA HUVIALAÕPETAJA 2020

KAROLINE SUHHOV,

Tantsukool T-Studio

Õpilased iseloomustavad Karolinet kui mängulist õpetajat, kelle trennid on küll rasked, ent mitte kunagi üksluised. Ta õpetab senikaua, kuni jääb kõigi sooritusega rahule. Vajadusel hoopis muudab harjutust. Oskab hoida kõigil head enesetunnet.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA HUVIALAÕPETAJA 2020 NOMINENT

RIINA GILDEN,
Kullamaa Keskkool

Ta inspireerib lapsi tantsima, pühendab neile palju oma vaba aega. Lapsed on alati õnnelikud, kui tulevad trennist või on pääsenud tantsupeole.

AASTA TUGISPETSIALIST 2020

KATRE ROOSVALD,
Haapsalu Linna Algkool

Katre teeb tööd südamega, on osavõtlik ja avatud. Tema seisukohaks on, et probleemid on lahendamiseks, mitte kurtmiseks. Ta jääb alati rahulikuks ja suudab suurepäraselt ärevust maandada, mis teeb temaga suhtlemise turvaliseks.

AASTA TUGISPETSIALIST 2020 NOMINENT

KARIN TRUU,
Haapsalu Hariduse Tugiteenuste Keskus

Lasteaed on koht, kus pannakse alus laste edasiseks eluks ja kooliteeks. Karin on alusmüüri laduja, kust laps saab hea pinnase, et koolis võimetekohaselt hakkama saada.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA ÕPPEASUTUSE JUHT 2020

JAANUS MÄGI,

Taebla Kool

Koolijuht, kelle mõistlikul ja tarmukal juhtimisel on Taebla Kool läbinud optimeerimise ja ümberkorraldamise keerulise aja ning kelle professionaalsel eestvedamisel käivitati sujuvalt õppetöö vastvalminud koolimajas.

AASTA ÕPPEASUTUSE JUHT 2020 NOMINENT

EDITA LUIK,

Oru Kool

Edita on pühendunud õppejuht, kelle töö on pälvinud kõigi osapoolte kiidusõnu. Seoses distantsõppega käivitas ta õpetajapõhise tunniplaani: õpilastel ja õpetajatel on ainepäevad, mis võimaldavad paremini õppimisele keskenduda.

AASTA ÕPPEASUTUSE JUHT 2020 NOMINENT

MARE TEREPIG,

Noarootsi Kool

Koolijuht, kes inspireerib ja väärtustab õppureid, kolleege ja kogukonnaliikmeid. Ta on uuendusmeelne ja ettevõtlik, kelle juhtimise all on kool kasvanud kokku üheks pereks.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

RIIKLIK HARIDUSTÖÖ ELUTÖÖPREEMIA 2020

LAIN BELOVAS,
Noarootsi Gümnaasium

RIIKLIK HARIDUSTÖÖ ELUTÖÖPREEMIA 2020 NOMINENT

VILLU BAUMANN,
Haapsalu Viigi kool

LÄÄNEMAA HUVIHARIDUSE ÕPETAJA 2020

ANNELY LEMBER,
Haapsalu Kunstikool

Lisaks Haridus- ja Teadusministeeriumi „Eestimaa õpib ja tänab“ konkursile toimus ka konkurss Läänemaa aastate õpetaja ja aasta huvikooli/huvihariduse tiitlile. Tunnustuse eesmärk on selgitada välja Läänemaal asuvate haridusasutuste parimad pedagoogid, kelle pikaajaline töö ja isiklik eeskuju on aidanud oluliselt kaasa laste ja noorte mitmekülgsel arendamisel ning mõjutanud Läänemaa või kogu Eesti hariduselu.

Lapsevanemad on Annelyt iseloomustanud kui õpetajat, kes ei sunni, ta suunab ja toetab ning mingil oma erilisel moel ka inspireerib lapsi. Ja mis peamine – õpetaja Annely usub oma õpilastesse ja on nende saavutuste üle väga uhke. Lapsevanemad on uhked, et nende lastele on antud võimatus koos areneda nii andeka ja sooja inimesega.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA HUVIHARIDUSE ÕPETAJA 2020 NOMINENT

EDITA LUIK,

Oru Kool

Edita Luik on tegutsenud 20 aastat Kaitse-
liidu noortejuhina Läänemaal. Oru Koolis on
olnud läbi aastate suhteliselt suur arv kodu-
tütred ja noorkotkaid, nende kaasalöömi-
ne kooliüritustel on suur (maastikumän-
gud, vabariigi sünnipäeva aktused jne).

LÄÄNEMAA AASTATE ÕPETAJA 2020

MAY AAVASALU,

Haapsalu Kunstikool

May Aavasalu juhtis Haapsalu Kunstikooli
27 aastat. Samuti on tal üle 40 aasta staaži
kunstiõpetajana. Selle aja jooksul on ta oma
rahuliku oleku, ent kindla juhtimise ja
juhendamise mõjutanud väga paljude
Haapsalu ja Läänemaa kunstihuviliste elu.
Tema direktoriaastate ajal on kunstikoolis
käinud mitmed tänased tegevkunstnikud.
Siiani jätkab May kunstikoolis tööd kunsti-
õpetajana, juhendades täiskasvanute
keraamikatunde.

LÄÄNEMAA AASTATE ÕPETAJA 2020

TIINA MÄGI,

Taebla Kool

Tiina on õpetaja, kes loob oma isikuoma-
duste ning teadmistega huvi aine vastu ning
respekti enda suhtes – teda hoiavad ja
austavad nii õpilased, lapsevanemad kui ka
kolleegid. Tiina kogemused ja „kõhutunne“
kooliürituste ja -muudatuste planeerimi-
sel ning elluviimisel on usaldusväärsed ja
edasiviivad. Lai silmaring, huvitavad õpet-
amise meetodid ning hea ja mõõdukas
huumorisoon teevad temast populaarse
ning armastatud õpetaja.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA AASTATE ÕPETAJA 2020

LII KALM,

Noarrootsi Kool

Lii Kalm on töötanud Noarrootsi koolis õpetajana 41 aastat ja teinud seda pühendunult. Ta on loonud koos abikaasaga kauni kodu, mille juurde kuulub ala, mida ta sügisel ja kevadel kasutab oma õpilastele õuesõppeklassina. Endisel rannarootsi alal elades ja töötades õppis Lii selgeks rootsi keele ning ta on seda vahelduva eduga õppe- või ringitundides lastele õpetanud.

LÄÄNEMAA AASTATE ÕPETAJA 2020

EVE URGAS,

Haapsalu Viigi Kool

Eve on olnud kooli juhtkonna liige ja tugisammas juba 41 aastat. Ta on juhtinud aastaid koostööd sõpruskoolidega Soomest, Lätist ja Leedust. Läbi on viidud erinevaid kunsti, muusika ja spordiprojekte. Eve on algatanud ja juhtinud rahvusvaheliste Comeniuse projektide läbiviimist. Ta koordineerib koostöös Haapsalu Neuroloogilise Rehabilitatsiooni Keskusega haiglaõpet.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPETAJA 2020

ANNE KÜBARSEPP,

Haapsalu Põhikool

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA HARIDUSE SÕBER 2020

ANGELA LEPPIK /

SIHTASUTUS INNOVATSIOONIKESKUS INNOKAS

Innovatsioonikeskus Innokas on koht Haapsalus, kuhu on oodatud kõik suured ja väikesed ning kus saavad huvilised läbi paeluvate tegevuste ise midagi uut luua ja maailma avastada.

KAJA RÜÜTEL,
SA Läänemaa projektijuht

17. PARIMAD KOOLILÕPETAJAD 2020

KULDMEDALIGA LÕPETAJAD

Nimi	Kool
Siim Luiga	Läänemaa Ühisgümnaasium
Sander Saska	Läänemaa Ühisgümnaasium
Reena Roos	Nõo Realgümnaasium
Sandra Piir	Noarootsi Gümnaasium
Heleri Melles	Noarootsi Gümnaasium
Anita Lipu	Kullamaa Keskkool

HÖBEMEDALIGA LÕPETAJAD

Nimi	Kool
Anneli Riisalu	Kullamaa Keskkool
Ilona Falk	Noarootsi Gümnaasium
Mikk Naar	Läänemaa Ühisgümnaasium
Märten Matthias Rääli	Läänemaa Ühisgümnaasium
Rasmus Romeo Truuver	Läänemaa Ühisgümnaasium

HAAPSALU KUTSEHARIDUSKESKUSE PARIMAD LÕPETAJAD 2020

KIITUSEGA LÕPETAJAD

Nimi	Eriala
Andri Paju	Tisler
Mehis Heinla	Ehitusviimistlus
Hannah Viirlo	Kokk
Jan Erik Jakobi	Kokk
Karl-Kevin Miinpuu	Kokk
Piibe-Laura Lind	Kokk
Vanessa Maask	Majutusteenindus
Helena Soots	Majutusteenindus
Andrea Proos	Majutusteenindus
Kerstin Maipuu	Bürootöö
Mihkel Maidla	IT-süsteemide noorempetsialist

TLÜ HAAPSALU KOLLEDŽI PARIMAD LÕPETAJAD 2020

CUM LAUDE LÕPETAJAD

Nimi	Eriala
Mihkel Selberg	Liiklusohutus
Gerli Liiv	Rakendusinformaatika

LÄÄNEMAA PARIMAD AINETUNDJAD

PARIMAD AINETUNDJAD

Koht	Nimi	Perekonnanimi	Kool	Klass	Juhendaja
KEEMIAOLÜMPIAAD					
1.	Hendrik	Veltri	Haapsalu Põhikool	8	Ülle Rääli
1.	Pärtel	Ruut	Haapsalu Põhikool	9	Ülle Rääli
1.	Raul	Vahtmeister	Kullamaa Keskkool	10	Meelis Väli
3. KLASSIDE EMAKEELEOLÜMPIAAD					
1.	Kristi	Jäämees	Haapsalu Põhikool	3	Piret Pärnapuu
2.	Mia	Raudsepp	Haapsalu Linna Algkool	3	Anne Vaarpuu
3.	Orm Johannes	Piir	Noarootsi Kool	3	Lii Kalm
VEENE KEELE KUI VÕÕRKEELE OLÜMPIADI PIIRKONNAVOOR					
1.	Lija	Jegisman	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Tiiu Soostar
1.	Monika	Taska	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Tiiu Soostar
MATEMAATIKAOLÜMPIADI PIIRKONNAVOOR					
1.	Kaspar	Kleinberg	Oru kool	4	Aina Aasna
2.	Siie Grete	Klemmer	Uuemõisa Lasteaed-Algkool	4	Triin Ratas
3.-4.	Alexia	Klis	Haapsalu Põhikool	4	Krista Kuuskla
3.-4.	Tõru	Kannimäe	Oru kool	4	Aina Aasna
1.	Sefran	Looveer	Haapsalu Põhikool	5	Malle Prikk
2.	Grethel	Protas	Haapsalu Põhikool	5	Lehti Padu
3.	Teele	Rand	Haapsalu Põhikool	5	Malle Prikk
1.	Kaspar	Kallau	Palivere Põhikool	6	Signe Saviir
2.	Rasmus	Nebokat	Haapsalu Põhikool	6	Ruth Kampmann
3.	Laurits	Piir	Noarootsi Kool	6	Tiina Järv
MUUSIKAOLÜMPIAAD					
1.	Kariina	Sarapuu	Läänemaa Ühisgümnaasium		Karin Liipa
MAJANDUSOLÜMPIAAD					
1.	Mattias	Kerge	Läänemaa Ühisgümnaasium	11	Imbi Raudkivi
2.	Aliis	Vatku	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Imbi Raudkivi
GEOGRAAFIAOLÜMPIAAD					
1.	Marjette Andrea	Tederov	Haapsalu Põhikool	7	Reet Tuisk
1.	Margetta	Pajuste	Haapsalu Põhikool	8	Reet Tuisk
1.	Mart-Jürgen	Kukermäe	Haapsalu Põhikool	9	Reet Tuisk
1.	Mattias	Kerge	Läänemaa Ühisgümnaasium	11	Imbi Raudkivi
2.	Marie	Põlluaed	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Imbi Raudkivi
3.	Ingely	Soovik	Noarootsi Gümnaasium	11	Kaie Karpa
KUNSTIÕPETUSEOLÜMPIAAD					
1.	Triinu Liis	Must	Nõva Kool	7	Margarita Erit
1.	Aaron	Lillemäe	Haapsalu Põhikool	8	Paula Marit Leiumaa
1.	Karolin	Tiik	Ridala Põhikool	9	Piret Silm
BIOLOOGIAOLÜMPIAAD					
1.	Kaarel	Tammann	Haapsalu Põhikool	6	Inna Särel
1.	Karen	Loorens	Oru Kool	7	Margit Kiivit
1.	Margetta	Pajuste	Haapsalu Põhikool	8	Inna Särel
1.	Erik	Kuusmann	Haapsalu Põhikool	9	Inna Särel
1.	Caspar	Veskaru	Läänemaa Ühisgümnaasium		Mall Vainola

PARIMAD AINETUNDJAD

Koht	Nimi	Perekonnanimi	Kool	Klass	Juhendaja
GÜMNAASIUMIASTE MATEMAATIKAOLÜMPIAADI PIIRKONNAVOOR					
1.	Marie	Keldrima	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Viire Hints
1.	Mattias	Kerge	Läänemaa Ühisgümnaasium	11	Ülle Lumeste
1.	Arlethe	Annus	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Evi Riivits
EMAKEELEOLÜMPIAAD					
1.	Marlen	Makarov	Haapsalu Põhikool	7 c	Niina Viinapuu
2.	Hendrik	Rand	Haapsalu Põhikool	7 a	Mall Kahar
3.	Katariina	Karnau	Haapsalu Põhikool	7 a	Mall Kahar
1.	Une	Nõupuu	Oru Kool	8	Anita Arst
2.	Karel Markus	Räali	Oru Kool	8	Anita Arst
3.	Maibrit	Kaur	Noarootsi Kool	8	Tiia Kessel
1.	Elisabeth	Sild	Haapsalu Põhikool	9	Taimi Vilt
2.	Hanna-Liisa	Viitmaa	Oru Kool	9	Anita Arst
3.	Elis	Tamm	Haapsalu Põhikool	9	Taimi Vilt
1.	Leelo	Sula	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Tiina Brock
2.	Marie	Keldrima	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Tiina Brock
3.	Lisanna	Maasikas	Läänemaa Ühisgümnaasium	10	Monika Undo
1.	Mattias	Kerge	Läänemaa Ühisgümnaasium	11 M	Monika Undo
2.	Marlene	Schwindt	Läänemaa Ühisgümnaasium	11 M	Monika Undo
3.	Merel	Keldrima	Läänemaa Ühisgümnaasium	11 H	Tiina Brock
1.	Märten Matthias	Räali	Läänemaa Ühisgümnaasium	12 LR	Maret Järveots
2.-3.	Arlethe	Annus	Läänemaa Ühisgümnaasium	12 H	Tiina Brock
2.-3.	Sandra	Piir	Noarootsi Gümnaasium	12 MI	Tiit Kessel
AJALOO-OLÜMPIAAD					
1.	Roosmarii	Roost	Kullamaa Keskkool	6	Ervin Rannik
1.	Carolina	Treu	Kullamaa Keskkool	7	Ervin Rannik
2.	Orm Robert	Rammul	Vormsi Lasteaed-Põhikool	7	Ivo Mikson
3.	Helen Carmel	Boyers	Palivere Põhikool	7	Margit Ülevaino
1.	Marja	Järv	Kullamaa Keskkool	8	Ervin Rannik
1.	Kaisa-Liisa	Niinemets	Nõva Kool	9	Margit Karindi
1.	Mattias	Kerge	Läänemaa Ühisgümnaasium	11	Kalle Lõuna
1.	Ilja	Serenko	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Kalle Lõuna
LOODUSTEADUSTE OLÜMPIAAD					
1.	Karen	Loorens	Oru Kool	7	Margit Kiivit
1.	Raian	Kleemann	Oru Kool	8	Margit Kiivit
„NUPUTA“					
1.	Kevin	Rebonen	Noarootsi kool	5	Katrin Otsa
1.	Robin Johan	Aasrand	Noarootsi kool	5	Katrin Otsa
1.	Robin	Merisalu	Noarootsi kool	6	Tiina Järv
1.	Laurits	Piir	Noarootsi kool	6	Tiina Järv
1.	Uku Toomas	Rand	Haapsalu Põhikool	7	Margit Nerman
1.	Hendrik	Rand	Haapsalu Põhikool	7	Margit Nerman
1.	Katariina	Karnau	Haapsalu Põhikool	7	Margit Nerman
KUNSTIKONKURSS „VÄIKE KUNSTNIK“					
Laureaat	Kaspar	Kure	Haapsalu Linna Algkool		Evelin Nappus
Laureaat	Heili	Harakk	Palivere Põhikool		Alventina Leppmaa
Laureaat	Ralph Robert	Viiret	Uuemõisa Lasteaed-Algkool		Imbi Mäepere
Fantaasia eripreemia	Annabel	Lehete	Haapsalu Linna Algkool		Taimi Sammel
Hoolsuse eripreemia	Gloria Madgalena	Strauss	Haapsalu Linna Algkool		Evelin Nappus
Emotsiooni eripreemia	Jass	Rosenberg	Ridala Põhikool		Piret Silm

PARIMAD AINETUNDJAD

Koht	Nimi	Perekonnanimi	Kool	Klass	Juhendaja
MÄLUMÄNGU MEISTRIVÕISTLUSED					
<i>HPK võistkond</i>					
1.	Karolin	Aru	Haapsalu Põhikool	9 b	Heinar Tuulberg
1.	Ingrika	Tuulik	Haapsalu Põhikool	9 b	Heinar Tuulberg
1.	Henri	Suder	Haapsalu Põhikool	9 b	Heinar Tuulberg
1.	Kert	Kallas	Haapsalu Põhikool	9 b	Heinar Tuulberg
<i>LÜG / LR (güm.)</i>					
1.	Marie	Põlluaed	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Kalle Lõuna
1.	Johanna	Jõgi	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Kalle Lõuna
1.	Ilja	Serenko	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Kalle Lõuna
1.	Sander	Saska	Läänemaa Ühisgümnaasium	12	Kalle Lõuna
4.–5. KLASSI TÛTARLASTE RAHVASTEPAI FINAALVÕISTLUS					
1.	Kirke	Villakov	Oru Kool		Renno Silde
1.	Kertu	Villakov	Oru Kool		Renno Silde
1.	Eliise	Loorens	Oru Kool		Renno Silde
1.	Ariina	Kuldmeri	Oru Kool		Renno Silde
1.	Carmen	Rae	Oru Kool		Renno Silde
1.	Sofia	Lusmägi	Oru Kool		Renno Silde
1.	Grete	Edasi	Oru Kool		Renno Silde
1.	Emma Sofia	Pets	Oru Kool		Renno Silde
ÕPILASTE TEADUSTÖÖDE RIIKLIKUL KONKURSIL UURIMISTÖÖ „LÄÄNEMERE REOSTUSE MUUTUSED NÕVA PIIRKONNAS 13 AASTA JOOKSUL LESTADE (PLATICTHYS FLESUS) NÄITEL“					
põhikooli astme esimese preemia, lisaks mitmeid eripreemiaid saanud sama tööga					
1. preemia	Anni	Visla	Risti Põhikool	8	Pille Pirk, Tuul Sepp
LOODUSTEADUSTE VIKTORIIN „LOOGILINE LOODUSTEADUS“					
Läänemaa parim	Mia-Marii	Olenko	Haapsalu Põhikool	7 c	Inna Särel
STEN ROOSI MUINASJUTUKONKURSI LEELO TUNGLA AUHIND					
	Karoliina	Lääne	Palivere Põhikool		Margit Ülevaino
STEN ROOSI MUINASJUTUKONKURSI LÄÄNE MAAKONNA TASANDI AUHIND					
	Irene	Luiga	Palivere Põhikool		Margit Ülevaino
	Matthew Alan	Boyers	Palivere Põhikool		Margit Ülevaino
EESTI ÕF LAAT 2020 „KÕIGE KESKKONNASÕBRALIKUM ÕPILASFIRMA“, Eesti parim õpilasfirmade finalist					
	Birgitta	Vare	Läänemaa Ühisgümnaasium		Imbi Raudkivi
	Andro	Kalamees	Läänemaa Ühisgümnaasium		Imbi Raudkivi
	Marko	Suitsberg	Läänemaa Ühisgümnaasium		Imbi Raudkivi
	Erko	Puskar	Läänemaa Ühisgümnaasium		Imbi Raudkivi
VABARIIKLIK VENE KEELE VÕISTLUS					
1.	Julia	Snigurskaja	Haapsalu Põhikool		Mariane Samm
VABARIIKLIK RAHAOSKUSTE OLÜMPIAAD PÕHIKOOI ARVESTUSES					
1.	Mark Marcel	Schwindt	Haapsalu Põhikool		Heinar Tuulberg
2.	Kert	Kallas	Haapsalu Põhikool		Heinar Tuulberg
VABARIIGI PRESIDENDI VÄITLUSTURNIIR 2020, VENEKEELNE VÕISTKONDLIK ARVESTUS					
1.	Artjom	Vinogradov	Haapsalu Põhikool		Natalia Vizgalina
VABARIIKLIK EDULUGUDE KONKURSS „LINNAGA LÄBI LINNA“					
1.	Karl Mark	Villakov	Oru Kool		Anita Arst
1.	Rageri	Keelus	Oru Kool		Anita Arst
1.	Karel Markus	Rääli	Oru Kool		Anita Arst
VABARIIKLIK INGLISE KEELE LÕPPVOOR					
6.	Robin	Pae	Läänemaa Ühisgümnaasium		Rea Raus

ERNST ENNO NIMELINE OMALOOMINGUKONKURSS 2020, võitjad:

1.–3. klass

1. **Keetele Pärnaste**, Haapsalu Linna Algkool, 3. c klass, „Kuidas rebane endale saba sai?”
2. **Derek Kaev**, Uuemõisa Lasteaed-Algkool, 3. klass, „Karantiin, poiss ja povidlo”
3. **Rauno Ling**, Uuemõisa Lasteaed-Algkool, 2. klass, „Lehm kitsenahas”

Äramärkimist leidsid:

Thorolf Ollema, Uuemõisa Lasteaed-Algkool, 1. klass, „Memme mälestused”

Sten Valdman, Haapsalu põhikool, 3. a klass, „Kakerdaja raba”

4.–6. klass

1. **Morten Pirk**, Risti Põhikool, 6. klass, „Kuidas linnud lendama õppisid”
2. **Kata Karlis**, Haapsalu Põhikool, 5. b klass, „Vanaema metsmaasikal”
3. **Ann Murik**, Haapsalu Põhikool, 5. b klass, „Rongkäik”

Äramärkimist leidsid:

Jan Rääli, Haapsalu Põhikool, 5. b klass, „Minu vanaema talved”

Kätriin Kurst, Haapsalu Põhikool, VI6. a klass, „Legend Peetrikesest”

7.–9. klass

1. **Arti Viispert**, Haapsalu Põhikool, 7. klass, „Kuidas Veski Roland külanaistele sauna tegi”
2. **Sarah-Sofia Brock**, Haapsalu Põhikool, 8. klass, „Rummu vangla salatehingud”
3. **Rebeka Villakov**, Oru kool, 9. klass, „Lugu sellest, kuidas Salajõe oma nime sai”

Äramärkimist leidsid:

Helen Carmel Boyers, Palivere põhikool, 7. klass, „Kuidas Palivere kandi kohad omale nime said”

Mia Aurelia Kokk, Haapsalu Põhikool, 7. klass, „Mamma jutud lapsepõlvest”

10.–12. klass

1. **Linda Naudi**, Läänemaa Ühisgümnaasium, 10. M klass, „Peetri kivi lugu”
2. **Anni Kallas**, Läänemaa Ühisgümnaasium, 12. H klass, „Koroonapäevik ehk kuidas ma pole mitte midagi kasulikku teinud”
3. **Mariliis Rimmel**, Läänemaa Ühisgümnaasium, 12. H klass, „Eriolukorra päevik”

Äramärkimist leidis:

Aliis Vattu, Läänemaa Ühisgümnaasium, 10. M klass, „Gin Long Drink”

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

18. TÄISKASVANUD ÕPPIJA NÄDAL

Fotod: Vendo Jugapuu

KAJA RÜÜTEL,
SA Läänemaa projektijuht

Täiskasvanud õppija nädala raames tunnustatakse aasta õppijat, õpitegu, koolitajat ja õppijasõbralikku tööandjat. Aasta koolitaja on isik, kes on täiskasvanute koolitaja, toetab täiskasvanud inimeste enesearengut, tegeleb ise süstemaatilisel enesetäiendamisega ja panustab täiskasvanuhariduse valdkondlikku arengusse.

LÄÄNEMAA AASTA KOOLITAJA 2020 MARI KALD

Mari Kald on Haapsalu Rahvaülikooli koolitaja. Täiskasvanud õppijad hindavad Mari õppija-tele suunatud toetavat, julgustavat ja innus-tavat suhtumist – ta on ideaalne andragoog. Tema juures õpitakse lisaks keeleoskusele ka hea õhkkonna ja seltskonna pärast. Esitajad: Marelle Möll, Eneli Uibo ja Marit Sillat.

LÄÄNEMAA AASTA KOOLITAJA 2020 NOMINENT EPP KLIMENKO

Epp Klimenko on Haapsalu Kutsehariduskeskuse puiduvaldkonna kutseõpetaja. Epp on hinnatud juhendaja ning välja on toodud tema õppe praktilised ülesanded, mis on köitvad ja arendavad. Esitaja: Heidi Solo.

LÄÄNEMAA AASTA KOOLITAJA 2020 NOMINENT LEMBITU TWERDIANSKI

Lembitu Twerdianski on Läänemaa pensionäride ühenduses loengutesarja lektor. Tunnustus ja tänu pikaajalise pärandkultuuri propageerimise eest. Esitaja: Mall Lepmets.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

INNUSTAVA KOOLITAJA ERIPREEMIA 2020

ELIS SAAREVÄLI

Elis Saareväli on Haapsalu Kunstikooli õpetaja. Õpilaste tänu ja tunnustus kuulub õpetaja Elisele tema tähelepanelikkuse, malbe hoiaku ja toetava õpikeskkonna loomise eest. Esitajad: Maarika Lekarkin ja Kristi Erkmann.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPITEGU 2020

KOOSTÖÖPROJEKT „NOORED MAALE“

Läänemaa aasta õpitegu on tegu, mille käigus täiskasvanud on saanud julgustust osalemaks elukestvas õppes. Õpitegude tunnustamine koostöös partneritega on aidanud kaasa teadlikkuse tõstmisele täiskasvanute õppimisvõimalustest.

TIINA SAAR (PAREMAL) KOOS ÕPILASTEGA

Projekt on kaasanud palju noori ja täiskasvanuid ning nõudnud ja õpetanud ettevõtlikkust, koordineerimisoskust ja koostööd. See on leidnud kõlapinda kogukondades ning sel aastal ka majandusõpetajate seas.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPITEGU 2020 ERIPREEMIA: DIGITEGU

LÄÄNEMAA LOODUSFESTIVAL

RELIKA AVISTE

Eripreemia Digitegu pälvis Läänemaa Loodusfestival 2020. Festivali veavad Haapsalu Kutsehariduskeskuse loodusgiidi eriala õpilased. Sel aastal tuli eriolukorrast tulenevalt viia üritused veebi, kuid seda suurem oli ürituse külastatavus ja mõju. Esitajad: Maris Meriste ja Karin Künnapuu.

Läänemaa õppijasõbraliku tööandja tiitliga tunnustatakse ettevõtet, kus toetatakse ja innustatakse töötajaid õppima ning luuakse tööpraktika võimalusi ja jagatakse kogemusi. See on tööandja, kes näitab üles sotsiaalselt vastutust õpivõimaluste loomisel, tehes koostööd teiste organisatsioonide ja sotsiaalsete partneritega.

Läänemaa Aasta õppija on inimene, kelle elus on õppimine kaasa toonud positiivse muutuse töö- ja perekonnavaluses ning ühiskondlikus tegevuses, ta on leidnud tänu õpingutele uue väljakutse teisel tegevusalal. Ta on inimene, kellel on julgus ja tahe täiskasvanuna oma elus teha muutusi ja viia ellu unistusi.

LÄÄNEMAA ÕPPIJASÕBRALIK TÖÖANDJA 2020 AS HEAL

Ettevõtte näitab üles sotsiaalselt vastutust õpivõimaluste loomisel, tehes koostööd piirkonna koolidega, kutsehariduskeskusega ja omavalitsustega. Kutsehariduskeskusega koostöös on valminud valdkondlike täienduskoolituse õppekavasid ja saadud sisendit tasemeõppe õppekavadesse. Esitaja: Annika Armipaik-Nukki.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 TIU AAVIK

Tiiu julges teha täiskasvanuna oma elus muutusi. Ta õppis ja omandas täiskasvanute koolitaja 6. taseme. Täna on ta asutanud oma ettevõtte ning alustas veebikoolituste läbi viimist. Esitajad: Evelin Kullison ja Eesti Töötukassa Läänemaa osakond.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT JAANIKA ELLER

Tubli täiskasvanute gümnaasiumi õpilane, kes pere ja paljude ettevõtmiste kõrvalt on leidnud aega, tahtmist ja motivatsiooni pooleli jäänud õpingud edukalt lõpetada. Esitaja: Ülle Adamas.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT MARI-ANN MÄNNISTE

Hoolimata katkenud haridusteele on gümnaasium edukalt lõpetatud ja uued õppimisvõimalused samuti avatud, Mari-Ann soovib edasi õppida meditsiini valdkonnas. Esitaja: Ülle Adamas.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT HELI AASMÄE

Õppija, kes kõik õpitu kohe töökohal praktikas kasutab. Kohusetundlik ja hoolas. Esitaja: Ivika Raudsepp.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT URVE ROOS

Täiesti teisest töövaldkonnast tulnud õppijana lõpetas ta edukalt käesoleval aastal puhastusteenindaja tase 4 eriala Haapsalu Kutsehariduskeskuses. Esitaja: Ivika Raudsepp.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT ÜLLE HEINLEHT

Nominent on olnud eeskujulik õppija 2018. aastal Läänemaa väärikate ülikoolis ja loengutesarjas Läänemaa väärikatele. Peale selle on Ülle alati hoolitsenud, et ka teised õppijad Nõvalt jõuaksid Haapsalusse loengutele ja koju tagasi! Esitaja: Mall Lepmets.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 NOMINENT RIINA RÄTSEP

Ta on hea näide elukestvast õppest. Kevadine eriolukord ei olnud takistuseks – Riina õppis selgeks arvuti ja digivahendid ning jätkas õpinguid. Esitaja: Ivika Raudsepp.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 ERIPREEMIA: VISA ÕPPIJA HELENA LANDES

Helena õppis töö ja pere kõrvalt Tartu ülikooli usuteaduskonna magistriõppes. Õpitut kasutas hingehoius EELK Tallinna diakooniahaigla patsientidele. Aktiivse enesetäiendamise tulemusel avas oma nõustamiskeskuse Haapsalus, kus osutab abi paljudele inimestele. Õppimine andis, pereliikmete sõnul, ka Helenale endale kindlust ja positiivsust juurde. Esitajad: Kelli Landes ja Reiko Lahe.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 ERIPREEMIA: MERETAGUNE TAHEJÕULINE ÕPPIJA TAGMAR KÜTTIM

Vormsi saarelt koolis käimine on üsna keeruleine ettevõtmine. Tagmar läks õppima Haapsalu kutsehariduskeskusesse hooldustöötaja erialale. Pärast õpingute lõppu plaanib Tagmar leida omandatud erialast tööd Vormsi saarel. Esitaja: Ene Sarapuu.

LÄÄNEMAA AASTA ÕPPIJA 2020 ERIPREEMIA: VÄSIMATU ÕPPIJA JA JAGAJA VIIVE ETVERK

Viive osaleb Läänemaa väärivate ülikoolis ja osales aktiivselt linna raamatukogu üritustel ning kirjandusõhtutel. Ta on olnud 10 aastat Haapsalu sotsiaalmajas nägemispuuetega inimestele ettelugeja. Esitaja: Mall Lepmets.

Läänemaa täiskasvanuhariduse tugivõrgustik tänab kõiki esitajaid ja märkajaid. Tunnustus on täiskasvanuhariduses tegutsejatele oluline. Meie ühisel jõul on täiskasvanute osalemine õppes pidevas kasvutrendis ning värske statistika väidab, et

2019. aastal kerkis täiskasvanute elukestvas õppes osalemine Eestis üle 20%. 2020. aasta esimese kvartali näitaja ületas eelneva aasta sama perioodi, ulatudes 19,6%ni.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

GÜLNAR MURUMÄGI,
Haapsalu Kultuurikeskuse
direktor

19. KULTUURIELU

Haapsalu kultuurikeskus

Vaatamata koroonaaastale suutsime korraldada enamuse traditsioonilistest sündmustest. Ära tuli jätta vaid Itaalia veinipidu. Koroonast tingitud eriolukorra tõttu ei toimunud kultuurikeskuses üritusi 18. märtsist kuni juulikuuni. Alates juunist sai näidata vaid kino ja linnagaleriis toimus Haapsalu Graafilise Disaini festival. 2020. aasta külastatavuse numbriks saab märkida orienteeruvalt 45 000–50 000 inimest.

HÖFF

15. Haapsalu õudus- ja fantaasiafilmide festival oli koroonaviiruse tõttu sunnitud 2020. aastal kolima internetti, Elisa uuele veebiplatvormile Elisa Stage.

8.–10. maini toimunud Baltikumi suurim žanrifilmide festival oli esimene traditsiooniline kultuurfestival Eestis, mis kogu ulatuses internetti kolis. Virtuaalselt toimunud üritus tõi kolme päeva jooksul vaatajateni 22 täispikka mängufilmi ja 15 lühifilmi rohkem kui 15 riigist. Huvilistel oli võimalus virtuaalselt kohtuda ka enam kui 20 filmikülalisega neljalt kontinendilt, kellega tehti 16 QA (küsimuste-vastuste) vooru. Samuti toimusid veebiplatvormil HÖFFi avamine, lõpetamine, mitmed teemavestlused ja öised festivalipäeva kokkuvõtted. Veebi vahendusel toimus ka Euroopa lühikeste õudus- ja fantaasiafilmide konkurss, mille võitja kandideerib Méliès d'Ori ehk Kuldse Mélièsi nimelisele Euroopa parima fantaasiafilmi auhinnale.

Kõige populaarsemaks osutus lühifilmide programm „Väikesed luupainajad“ 347 vaatamiskorraga, järgnesid Mélièsi lühifilmide võistlusprogramm 338 ja avafilm „Tule issi juurde“ 226 vaatamiskorraga.

HÖFF festivali
veebiplatvormi avaleht.

Üritustest oli menukaim rahvusvaheline žanrifilmikonverents „Fight or fright – opportunities for the genre industry“, mida jälgis üle terve maailma 4 985 vaatajat. Avala lõputseremoonia kogusid koos järelvaatamisega vastavalt 644 ja 673 külastust. Ligemale 5000 euro suuruse piletitulu annetas festival Läänemaa toidupangale.

Haapsalu linnagalerii

Haapsalu Linnagalerii on 1991. aastast Haapsalu kultuurikeskuse koosseisus tegutsev ainus aastaringse näitusegraafikuga, professionaalse kunsti eksponeerimise galerii Läänemaal. Tegemist on tulu mitte teeniva galeriiga, mis ei tegele aktiivselt kunsti müügiga, vaid on suunatud kaasaegse kunsti ja disaini eksponeerimisele ja tutvustamisele. Aastas toimub 12

kalendrikulise pikkusega näitust. Linnagalerii eesmärgiks on kaasaegse visualiseeritud mõtlemise kujundamine, muutuste tutvustamine ja propageerimine. Galerii teeb koostööd EKA erinevate õppetoolidega, kellele pakutakse iga-aastast võimalust eksponeerida oma üliõpilaste töid. Samuti on galeriil koostöö Läänemaa Ühisgümnaasiumiga, et õpetada noori ammutama mitmetahulist infot ka mujalt kui tavaks saanud allikatest, osalemaks ise kunstinäituse tekkeprotsessis. Ühtlasi viiakse läbi ka kunstnikutunde.

Pikemaajalistest projektidest võiks esile tõsta rahvusvahelise Haapsalu Graafilise Disaini Festivali, mis 2020.aastal toimus juba 15 aastat järjest. Haapsalu linnagalerii on Haapsalu kultuurikeskuse ehk kohaliku omavalitsuse kultuuriasutuse osa.

Galeriipind on kunstnikele ja publikule tasuta. Puuduvad nii rent kui ka pilett.

Eriolukorra ajal toimuma pidanud Mihkel Illusa ja Johanna Mudisti näitused lükkusid 2021. aasta graafikusse.

2020 näituste kava:

- 4.01–2.02
Merike Estna „Pärlite ema“, osa 2
- 9.02–29.02
Tamar Paal „Vaikus kui tundmatu ruum“
- 4.03–29.03
Läänemaa Ühisgümnaasiumi ja Haapsalu Kunstikooli ühisnäitus „Naine ja mees“
- 18.03–30.04
Eriolukord – vestlus Johanna Mudistiga
- 30.05–28.06
Haapsalu Graafilise Disaini Festival 2020
- 4.07–02.08
Mari-Leen Kiipli „Husa“
- 6.08–4.09
Terje Ojaver „Hüpates üle varju“
- 7.09–4.10
Aet Andresma-Tamm ja
Mare Soovik-Lobjakas

- 7.10–1.11
Holger Loodus VOLÜÜMIII
- 4.11–29.11
Haapsalu Kunstiklubi 60
- 2.12–3.01
Karola Ainsari ja Karl-Christoph Rebase näitus „Hommikune kaste koduvõtmetel“

Valge Daami etendus

Valge Daami suveteatris olid mullu suvel kordusetendused. 2019. aastal tähistasime Valge Daami lavastuste 40. aastapäeva ja selleks toodi taas lavale legendaarne Paul Kilgase näitemäng „Haapsalu legend“.

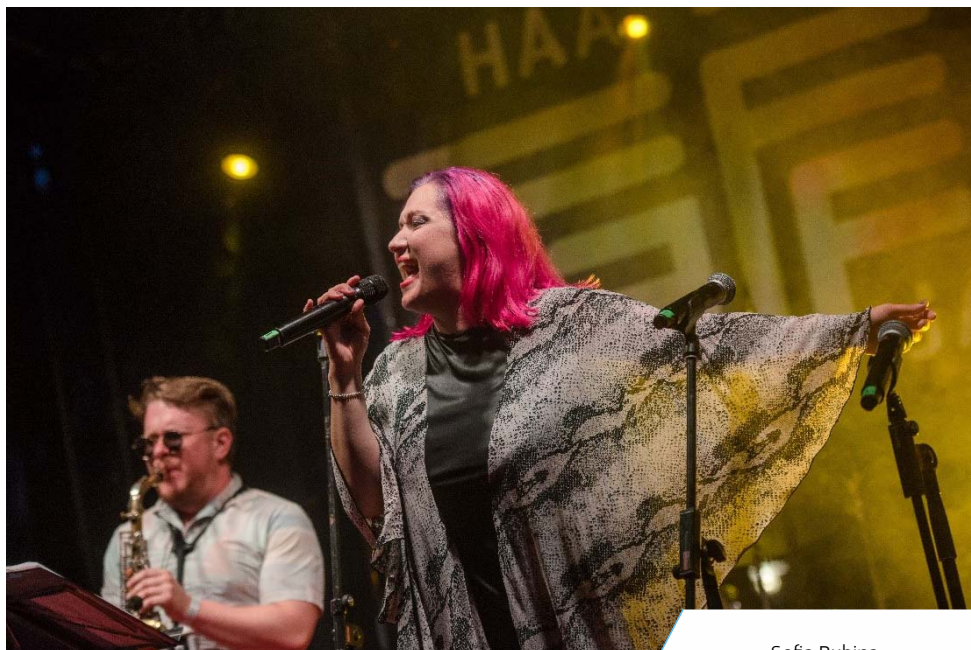
Ilmar Tammuri lavastatud „Haapsalu legendi“ Gennadi Tanieli lauludega mängiti ülimenukalt aastail 1979–1990. Toona oli nii suurejooneline vabaõhuetendus Eestis ja kaugemalgi väga eriline. Kilgase teksti on vahepeal lavastatud veel kolmes lavastuses.

„Haapsalu legendi“ etendused toimusid 6.–9. augustini Haapsalu Piiskopilinnuses.

2019/2020. aasta mängukavas olnud versiooni lavastasid Anneli Aken ja Indrek Pangsepp, mõlemad kogenud Valge Daami trupi liikmed. Kunstnik: Riina Andresen (Vanhanen). Lavavõitlus ja massistseenid: Margo Teder (VAT Teater). Peaosas Annabel Triebstock, trupis ja meeskonnas kokku 85 inimest.

Kaasa tegid algversiooni peategelased Anne-Mari Vaas ja Ants Tulvik, toonased Maila ja Olev olid 40 aastat hiljem oma tegelaste ema ja isa rollis. Lavakujunduses kasutati kostüüme lavastustest läbi aegade.

Enne kultuurisuve 2020 kehtis juba hajutatuse nõue ja vabaõhulavastusele kehtis publiku limiit 1000 inimest, seega kuulutati tavapärase kolme etenduse asemel välja neli. Vahetult enne etendusi tuhande külastaja piirang kaotati, kuid hajutamise nõue jäi. Selleks, et viie erineva mängupärga etendus suurel linnuseõuel hajutatud

Sofia Rubina.

Foto: Vendo Jugapuu

publikule lähemale tuua, kasutati MinuRada TV abi, kandes LED ekraanil üle lähiplaane. Vaatamata üsna ilusale ilmale oli publikut siiski vähe – kolmandiku või isegi poole võrra vähem kui enne koroonat (2500 vs 4000).

TAFF:fest

17.–18.07.2020 toimus Haapsalus esimest korda džässifestival TAFF:fest, mille kunstiliseks juhiks legendaarne saksofonist Raivo Tafenau. 2020. aasta festivali märksõnaks oli crossover ehk stiilide segunemine, sest kavas oli kontserte, kus kohtusid džässmuusikutest koosnev ansambel ja mõnest teisest muusikažanrist tuntud tegija. Näiteks kontserdil Rap'n'Jazz ühineb džässmuusikutega räppar Reket, kontserdil Rock'n'Jazz aga muidu rokilavadel ilma tegev Hendrik Sal-Saller.

Charlie Parkeri 100. sünniaastapäeva tähistamiseks valmis spetsiaalne kava saksofonist Aleksander Paali eestvedamisel. Kahe päeva jooksul jõudis publiku ette nii noori kui ka juba rohkelt tunnustatud tipptegijaid, näiteks Anna Kaneelina, Siim Aimla Funk Band, ansambel Titoks, Ramuel Tafenau Kvintett ja mitmed teised. Samuti esines

Haapsalu Big Band. Festival sündis keerulistes oludes pärast pikka eriolukorda ja festivali korraldamise kaalumist. Vaatamata keerulisele ajale, külastas festivali veidi alla 2000 inimese, mis julgustas jätkama festivaliga Haapsalus ka edaspidi. Festival toimus Haapsalu kultuurikeskuse eestvedamisel.

Kava 2020*17. juuli*

Hendrik Sal-Saller, Titoks, Anna Kaneelina, Siim Aimla Funk Band.

18. juuli

Haapsalu Big Band, Aleksander Paal Kvintett, Charlie Parker 100, Ramuel Tafenau Kvintett, Rap'n'Jazz: Reket, Disco'n'Jazz: Sofia Rubina.

Kino

Võrreldes 2019. aastaga oli 2020. aasta kinokülastatavuse numbrites märkimisväärne langus, seda koroonapiirangute tõttu (tabel 12). Kui 2019. aastal käis aasta lõikes kinos 28 675 külastajat, siis COVIDi aastal oli aastane külastatavus vaid 13 679. Kindlasti tasub silmas pidada, et 2020. aasta aprillis ja mais oli kino suletud. Samuti

Publik võttis
festivali hästi vastu

Fotod: Vendo Jugapuu

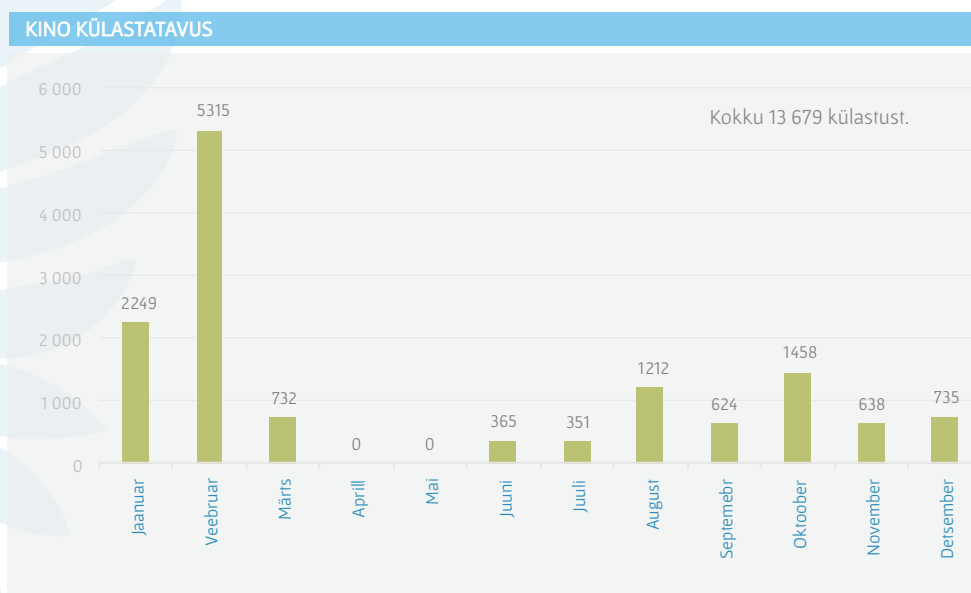
Raivo Tafenau.

lõukkusid 2020. aastal viiruse tõttu kehtestatud piirangute tõttu edasi paljude filmide esilinastused.

Kõikide nende asjaolude tulemusena kahanes oluliselt 2020. aastal näidatud filmide arv. Kui 2019. aastal tõime kinolinale 176

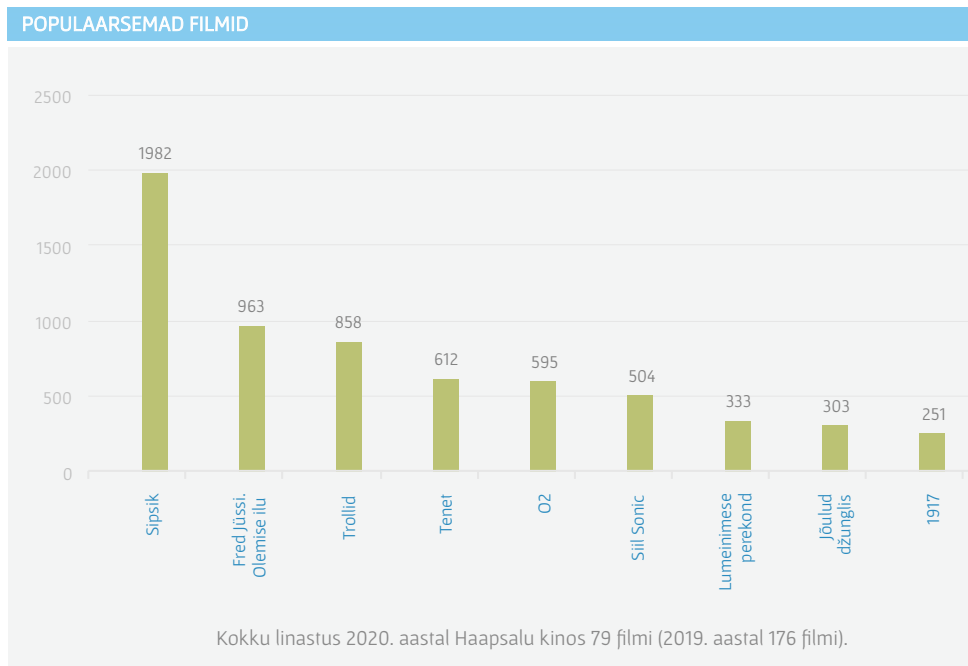
filmi, siis 2020. aastal linastus Haapsalu kinos vaid 79 filmi. Endiselt olid 2020. aastal kinokülastajatele kõige südamelähedased ja külastatavamad filmid meie kodumaised linasteosed. Sellest räägib selget keelt filmikülastuste esikolmik: Talve, Sipsik ja Fred Jüssi. Olemise ilu (tabel 13).

Tabel 12.
Haapsalu Kultuurikeskuse
kino külastatavus 2020.
aastal.

Tabel 13.
Haapsalu Kultuurikeskuse
külastajate statistika filmide
kaupa.

20. KULTUURI AASTAPREEMIAD

MARJU VIITMA,
Eesti Kultuurkapitali
Läänemaa esindaja

Rahvakultuur

Läänemaal oli 2020. aastal 2360 rahvakultuuri harrastajat, harrastuskollektiive erinevatest valdkondades oli 144, juhendajaid 138. Maakonnas tegutses 40 koori 850 lauljaga ja 61 rahvatantsurühma 891 osalejaga.

Aasta 2020 oli rahvakultuuri kollektiivide jaoks keeruline. Pidevalt muudeti koroonaviiruse tõttu kehtestatud piirangute tingimusi ja kollektiivide juhid pidid otsima võimalusi, et koori- ja tantsuproove läbi viia. Tantsiti õues ja lauldi veebis. Õnneks Lääne-

maa rahvakultuuri kollektiivid laiali ei läinud, vastavalt piirangute leevenemisele tegutseti edasi. Maakonna tantsupeoks suudeti repertuaar omandada, aga kuna maikuus kehtis osalejate arvu piirang, tuli tantsupidu ära jätta. Eesti Harrastusteatri-te Liit jättis ära kõikide vanuseastmete vabariiklikud teatrifestivalid ja ei toimunud ka maakondlikku teatrifestivali. ETV lükkas vokaalsolistide lauluvõistluse „Tähtede lava“ aastasse 2022. Maakondlikud voorud toimuvad 2021. aasta sügisel.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Fotod: Silver Raidla

LÄÄNEMAA KULTUURIPÄRL 2020 ANTI NÖÖR

Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupp koostöös Sihtasutusega Läänemaa valis Läänemaa kultuuripärliks 2020 Anti Nööri.

Õppides G. Otsa nim muusikakoolis, alustas Anti mängimist rahvamuusika ansambli Kurekell. Juhendaja Ülle Raud on olnud Antile suureks eeskujuks ja on andnud väga suure tõuke rahvamuusikaga tegelemiseks. Ansambel Kurekell oli ka tantsuansambli Sõprus saateansambel ja koos esineti nii Eestis kui ka välisriikides. Sealt saadud kogemus on andnud Antile tugeva põhja tantsurühmadele saateks mängimisel. Ka ise on Anti üle kahekümne aastase kogemusega rahvatantsija. Olles nii muusik kui ka tantsija, oskab Anti hästi arvestada mõlema poolega. Tema poolt mängitud muusika saatel on tantsijal mugav tantsida. Võib vist öelda, et Anti on mänginud saatemuusikat kõikidele Läänemaa tantsurühmadele, seda nii üksinda kui ka erinevate koosseisudega, nii Eestis kui ka välisriikides. Päris mitmel korral on juhtunud, et Anti on Läänemaa tantsupeo tarbeks linti mänginud tantsulood ja pärast peol ise nende lugude saatel tantsinud.

Anti on töötanud Haapsalu Muusikakooli akordioniopetajana ja on kaasa aidanud Haapsalu Muusikakooli rahvamuusikaansambli Pille tegemistes. Seda ka siis, kui

ise enam muusikakoolis õpetajana ei töötanud. Antile on oluline, et lapsed tegeleks muusikaga. Kuna rahvapilliansambli puudus akordion ning harjutamisteks-esinemisteks laenati alati pilli, kinkis Anti ühe oma akordionitest muusikakooli rahvapilliansambli. Pill on tänaseni kasutuses. Heategevus on Antile loomumane. Üheskoos Andres Ammasega korraldati heategevuslik üritus „Igal lapsel oma pill“, mille raames korraldati korjandus ja selle tulu annetati Haapsalu muusikakoolile, uue akordioni ostmiseks.

Samuti on Anti muusikuna üles astunud Haapsalu Linna Algkooli heategevuslikel üritustel. Need vahvad perekesksed kontserdid andsid põhjuse luua ka päris oma pereansambel. Lisaks kooliüritustele on pereansambel üles astunud nii avalikel esinemistel (nt Virtsu merepäevad, Rannalõotza festival, raamatuesitlused, festivalidel Eestis, Mehhikos ja Nepal) kui ka sugulaste ja sõprade ringis. Anti on olnud heaks juhendajaks tütrele omaloomingu konkurssidel.

Aastast 2011 korraldab Anti Rannalõotza festivali, mille üheks ellukutsujaks ta ka ise on. Festival propageerib akordioni, karmoška ja lõotspillimängu, annab hea võimaluse esinemiseks kohalikele muusikutele ja muusikakooli õpilastele. Esimesel Rannalõotza festivalil tuli Anti algatusel kokku Haapsalu Akordioniorkester, mängiti Anti juhendamisel tema enda poolt arranžeeritud palasid. Rannalõotza festival on olnud erinevatel aastatel eriilmeline, kuid alati on olnud kesksel kohal lõotzaga pillid. Alates 2017. aastast on ta korraldanud Rannalõotza võistumängimist, mis on osutanud populaarseks kogu Eestis.

Anti laulab Haapsalu Kammerkooris, on tegev mitmes muusikakollektiivis ja tantsib

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Eesti Kultuurkapitali
Läänemaa ekspertgrupp
tunnustas 2020. aasta
tublisid maakonna
kultuuritegijaid:

Läki tantsule! täiskasvanute segarahvatantsurühmas, korraldab Rannalõotsa festivali ning võistumängimist lõõtspilli- ja karmoškamängijatele.

Anti Nööri varasemad tunnustused:

- 2012 Läänemaa kultuuripreemia;
- 2014 Läänemaa sädeinimene;
- 2019 Andres Ammase fondi stipendiumi laureaat.

ELUTÖÖPREEMIA ARVO TARMULA

Arvo Tarmula oli Lääne Elu kauaaegne fotograaf, Haapsalu linna vapimärgi kavaler ja Valgetähe V klassi ordeni omanik. Arvo oli ka Haapsalu fotoklubi looja ja tulihingeline liige läbi aastakümnete. Tema pildid ei puu-

dunud üheltki klubi näituselt. Tarmula suur kirk oli loodus: lilled, linnud ja meri. Tal ei läinud päevagi mööda loodusfotota. Ta oli kohal pea kõikidel kultuuri- ja spordiüritustel Haapsalus ja Läänemaal, mistõttu oli tal väga oluline roll kohaliku kultuurielu edasikandmisel. Edasikandmisel seetõttu, et pilt on see, mis jääb kestma ja mis paneb mäletama sündmusi igaveseks. Arvo omas märkimisväärset suurt fotokogu, mis kajastab viimaste aastakümnete sündmusi. Arvo puhul ei olnud üritustel käimine ja nende jäädvustamine ainult töö, vaid ka missioon. Tema kohta võib öelda ka Haapsalu linna kroonik.

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA MATI KALLEMETS,

Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskuse
hing ja eestvedaja

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

LARISSA MANDEL,
raamatu „Läänemaa kihelkondade rahvarõivad“
koostamise eest

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

TIIT SEITON,
Läänemaa spordisündmuste korraldaja

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

VIIVIKA ORULA,
kultuurielu edendamise eest Soolu külas

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

MARGIT MALD,
keraamikakunsti „maale“ toomise ja
populariseerimise eest

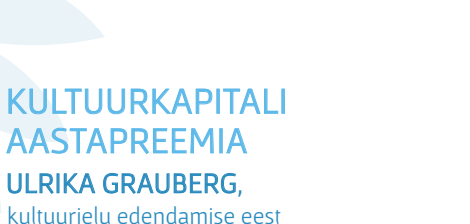
KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

ANNE SUISLEP,
Ilon Wiklandi juubeliaasta ürituste
korraldamise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

ANNELY LEMBER,
mitmekülgse loometegevuse ning
kunstihariduse edendamise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

AIME KOIT,
Tika talu loomekoja ellu kutsumise ja
Haeska kultuurielu edendamise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

ULRIKA GRAUBERG,
kultuurielu edendamise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

IGOR NUDELMAN,
Läänemaa aasta noortetreener

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

GRETE NOOTRE,

laste lugemishuvi edendava projekti
„Kiigeraamatukogu“ läbiviimise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

INGRID KESLER,

Läänemaa kultuurielu mitmekesistamise,
Kirimäe rahvamõisa tegevuse eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

HELEN NELIS-NAUKAS,

Haapsalu vehklemistraditsioonide edasikandja

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

RAIDO PÕLDÄÄR,

automudelismi edendamise eest

KULTUURKAPITALI AASTAPREEMIA

VORMSI PÜHA OLAVI GILD MTÜ,

kultuurilaagri „Kodupaiga kultuuriuurija“ korraldamise eest

KRISTINA RAJANDO

ILME SEPP,
Lääne Maakonna
Keskraamatukogu direktor

21. RAAMATUKOGUD

Lääne maakonnas oli 2020. aastal 16 rahvaraamatukogu, sh põhiraamatukogusid kolm (Haapsalus, Taeblas ja Vormsil), haruraamatukogusid 13 ja üks väliteeninduspunkt asukohaga Haapsalu sotsiaalmajas.

Lääne maakonna rahvaraamatukogude põhiteenused olid teavikute kohapeal kasutamine, koju laenutamine ja koduteenindus ning avalikule teabele üldkasutatava andmesidevõrgu kaudu juurdepääsu võimaldamine. Keskraamatukogu pakkus alates 20. oktoobrist 2020. aastal teavikute kätte saamiseks Cleveroni raamatukapi teenust. Rahvaraamatukogu põhiteenused olid tasuta. Keskraamatukogu pakkus lisaks tasuta teenustele laenutatud raamatute pakiautomaadiga koju saatmist üle Eesti, tasu sõltus pakiautomaadi hinnakirjast.

2020. aastal pidime arvestama Vabariigi Valitsuse korraldustega Covid-19 viiruse leviku tõkestamiseks kehtestatud meetmete ja piirangutega. Lääne maakonnas teenindati 16. märtsist–31. maini kestnud eriolukorra ajal Lääne-Nigula ja Vormsi valdade raamatukogudes lugejaid kontaktivabalt. Haapsalu linna raamatukogud olid 19. märtsist–10. maini lugejatele välja laenutamise keeluga, kuid teavikuid sai tagastada raamatutagastuskasti, pikendada laenuaega kuni 15. maini, vastasime infotelefonile, oli võimalus tellida skaneeritud tekste e-posti teel. Haapsalu linna raamatukogudes toimus koju laenutamine kontaktivabalt 16.–18. märtsini ja 11.–29. maini, lisaks pakuti koduteenindust, raamatuid sai tagastada tagastuskasti, vastati infotelefonile ja päringutele, skaneeritud tekstide e-posti saatmist ja Facebookis korraldati lastele ettelugemisi koostöös kirjanik Eva Koffi perega. Keskraamatukogu veebilehel avaldati infot raamatukoguteenuste, e-raamatute lugemise ja ELLU kasutamise ning

veebis pakutud meelelahutuse võimaluste kohta. 1. juunist avati kõik maakonna raamatukogude uksed lugejatele.

2020. aastal oli lugejatele ürituste ja koolituste korraldamine võimalik jaanuarist märtsini ja juunist kuni aasta lõpuni, tagades külastajate hajutamise siseruumides viiruse leviku tõkestamiseks. Raamatukogude lugejad olid tänulikud, et raamatukogudest sai teavikuid laenutada, sest elanike võimalused muuks meelelahutuseks olid piiratud. Keskraamatukogu ruumides eksponeerisime kõikidel näitusepindadel igal kalendrikuul mitmeid kirjanikus-, teema- ja esemelisi näitusi, mis pälvisid raamatukogude külastajate poolt suurt huvi.

Lääne-Nigula valla Kullamaa raamatukoguhoidja kirjutas: „*See ei olnud tavapärase tööaasta, kuigi töö sai käidud iga päev ja lugejad said ka teenindatud. Kuid plaanid ja eesmärgid jäid suures osas täitmata. Ära jäi kirjandusõhtu H. Visnapuu ja J. Krossi juubeli puhul, pooleli jäi eesti rahvajutu aasta ettelugemisprogramm ja raamatutagastuskasti ei õnnestunud ka saada. Kuid rõõmustav on see, et raamatukogu suletud ei olnud ja lugejad, kes raamatukogu vajasisid, said teenindatud. Sel perioodil oli raamatukogu paljudele väga vajalik.*”

Vormsi saar pandi täielikult lukku kaheks kuuks ja raamatukogul oli probleem uute raamatute jõudmisega saarele. Haapsalust toodi raamatupakid Rohukülas praamile ja Vormsi poolt tõi paki praamilt raamatukokku kohalik bussijuht. Koroonaviirus ei mõjutanud raamatukogu lahtiolekuaega, kuid lugejaid teenindati kontaktivabalt. Kellel oli siiski vaja tulla raamatukokku sisse, näiteks uutel lugejatel, pidi ette helistama ja täitma ohutusnõudeid.

Sügisel nn teiseks laineks olid raamatukoguhoidjad rohkem valmis – kogemused, teadmised vajadustest ja sellest, kuidas hoida ennast ja külastajaid, varutud oli maske, desinfitseerimisvahendeid ja kindaid.

Raamatukogud olid organiseerinud teavikute tagastamiseks kas spetsiaalse või kombineeritud tagastuskasti. Raamatukogudes kasvas koduteeninduse kasutajate arv, lugejad kasutasid aktiivselt veebikataloogidest teavikute reserveerimise ja järjekorda panemise ning laenuaja pikendamise võimalust. Keskraamatukogus kasvas hüppeliselt lugejaks registreerimine. Selleks tuli veebilehelt alla laadida registreerimisleht, see täita, digiallkirjastada ja saata keskraamatukogu e-posti aadressile, misjärel raamatukogu registreeris lugeja andmebaasis, et lugeja saaks asuda teavikuid reserveerima. Samuti saatis keskraamatukogu laenutatud teavikuid pakiautomaati üle Eesti.

20. oktoobrist avas keskraamatukogu uue teenuse – lugeja sai laenutatud raamatud kätte Cleveroni pakiautomaadist, nn raamatukapist, mis paigutati kultuurikeskuse hoone äärde Posti tänava poolisel küljel.

2020. aastal tähistasime luuletaja Ernst Enno juubeliaastat

8. juunil, luuletaja Ernst Enno 145. sünniaastapäeval avati veebinäitus

<https://ernstenovveebinaitus.wordpress.com/>.

Kuu aega hiljem, 8. juulil alustati kirjanduspäeva mälestushetkedega Enno haul Haapsalu vanal kalmistul ja istutati Haapsalu linnavalitsuse abiga uus kirsipuu. Edasi jalutati Öhtu kaldal asuva mälestussamba juurde, Enno elukohta, Lääne Maavalitsuse Lahe tänava majja Enno mälestustuppa ja sealt Haapsalu kunstikooli hoovigaleriisse vaatama rühmituse Haapsalu Valge Daami Kirjastus illustratsioonide näitust. Keskraamatukogu lugemissaalis toimus Enno salongiõhtu. Ernst Ennost rääkisid kirjandusteadlane ja kirjanik Rein Veidemann,

kirjanik ja kunstnik Mathura, luuletaja, muusik ja religiooni uurija Siim Lill ning Saaremaal elav filosoof ja õpetaja Genadi Noa. Õppejõud ja kunstnik Epp Ehasalu esitles valimikku Enno sõnadele tehtud lauludest. Skype'i vahendusel toimus emotsionaalne kohtumine luuletaja lapselapse, kirjanik Elin Toonaga, kes elab Floridas. Osaleja Siim Lill kirjutas: „Tegu oli ühe õnnestunuma kirjanduspäevaga, millel mul on olnud au osaleda.“ (Sirp, 2020, 7.08).

Raamatukogude kogud ja teavikute komplekteerimine

Lääne Maakonna Keskraamatukogu komplekteeris Lääne maakonna rahvaraamatukogudele 2020. aastal kokku teavikuid summas 109 926,00 eurot, mille eest osteti raamatuid, auviseid jt. teavikute laade kokku 2288 nimetust 7127 eksemplariga. Raamatukogud komplekteerisid perioodikat kokku summas 19 512,00 eurot.

Kultuuriministeeriumi toetus 2020. aastal oli teavikute ostusummast 37,4%. Väärtkirjandust osteti kokku 15 926,82 euro eest. Kultuuriperioodika arved maksti välja oma-valitsuste eelarvest. Lääne maakonda osteti 2020. aastal Kultuuriministeeriumi lisaeelarvega eraldatud 4838,00 euro eest rohkem väärtkirjanduse eksemplare.

Suurimaks tarnepartneriks uute teavikute komplekteerimisel olid kirjastused Rahva Raamat AS ja Varrak AS. Venekeelseid raamatuid vahendas Sinonimi AS. Haapsalus kohapeal tehti valikuid Apollo raamatukaupluses, kust leiti järelkomplekteerimiseks vajalikke teavikuid.

Lääne maakonna rahvaraamatukogude teavikute komplekteerimise eelarve vähenes kokku 8% võrra 2019. aastaga võrreldes. Lääne-Nigula valla raamatukogude raamatuostu eelarve vähenes 3,4% võrra 2019. aastaga võrreldes, Vormsi raamatukogul aga suurenes 9% võrra 2019. aastaga

eest: 298 aastakäiku ajakirju, 101 aastakäiku ajalehti. Annetati 27 aastakäiku ajakirju, 10 nimetust ajalehti. Digiõigus oli lisaks paberväljaandele ajakirjale „Juridica“ ja ajalehele „Äripäev“, kuid lugejad ei ole neid kasutanud.

Peamised perioodika vahendajad on KE Ajakirjanduse OÜ ja AS Ekspress Meedia. Eriti hea koostööpartner oli KE Ajakirjanduse OÜ, kes muretses kiiresti saamata jäänud numbrid, teavitas ajakirjade ilmumise lõpetamisest, informeeris tasaarveldustest.

Maakonnas eemaldati kogudest aegunud, liigseid ja lugejate poolt kaotatud raamatuid 15 845 eksemplari. Ajakirju kustutati 90 aastakäiku.

Lääne maakonna keskraamatukogus oli teavikutekogu inventuur 2020. aastal. Teenindusosakonna kogudest kustutati 863 teadmata kadunud teavikut, neist 86 venekeelset. Kadunud raamatute hulgas paistis silma fantaasiakirjanduse suur osakaal. Lasteosakonnas kanti maha 239 kadunud raamatut. Lisaks inventuurile puhastati kogusid jätkuvalt ka aegunud ja liigsetest eksemplaridest, kokku kustutati 3872 teavikut (neist 3633 teenindusosakonnas).

Lugejateenindus ja raamatukooguteenused

Raamatukogu põhiteenused olid teavikute, ajalehtede ja ajakirjade kohal- ja kojulaenu- tus, päringutele vastamine, lugejakoolitus, arvuti kasutamine, printimine, raamatu- kogude vaheline laenutus (RVL), raamatu- ürituste, näituste ja väljapanekute korral- damine, koduteenindus, Cleveroni raama- tukapi ja pakiautomaati saatmise teenused. Teavikute otsinguid sai teha veebist lugeja.ee ja Riksweb. Kõiki neid teenuseid pakkusid Läänemaa raamatukogud aja- vahemikul 1.01–15.03 ja alates 1.06–31.12 2020.

LÄÄNEMAA AASTARAAMAT 2020 / 92

Lääne maakonnas elas 2020. aastal kokku 20 708 elanikku (345 elanikku vähem kui 2019.aastal), neist oli raamatukogude kasutajaid 6414 (336 kasutajat vähem kui 2019. aastal). Kasutajate koguarvust oli lapsi 1967 ehk 30,7%. 2020. aastal kasutas 32% elanikest raamatukogude koju laenutamise teenust. 2020. aastal laenutas üks lugeja aasta jooksul keskmiselt 24 teavikut ja külastas raamatukogu aastas keskmiselt 14 korda.

Ilu- ja lastekirjanduse laenutused moodustasid laenutuste koguarvust 65,7%. Jätakuvalt loeti väga palju krimikirjandust, eelistatud olid Põhjamaade autorid ja populaarne oli Petrone „Minu...” sari.

Lääne-Nigula valla Liivi raamatukogus oli ilu- ja lastekirjanduse kõrval huvi nii ajaloo kui ka geograafia vastu. Nädalapäevadest oli suurima laenutuste arvuga laupäev, järgnes teisipäev. Enim laenutasid lugejarühmadest pensionärid, õpilased ja töötajad. Laenutuste edetabelis olid D. Owens „Kus laulavad langustid”, M. Tiks „Krimmi vang”, A. Uustulnd „Avameri”, P. Raud „Verihurmade aed”.

Perioodika laenutusi oli koguarvust 27,1%. Vallaraamatukogude ajakirjade laenutuste edetabelis olid „Maakodu”, „Pere ja Kodu”, „Eesti Loodus”, „Tiiu”, „Eesti Ajalugu”, „Imeline Ajalugu”.

Vallaraamatukogude laste külastusi raamatukogudesse mõjutas väga eriolukord, kontaktivaba laenus ja ka distantsõpe.

Lääne maakonna keskraamatukogu lasteosakonda külastati võrreldes 2019. aastaga 14% vähem, aga laenutuste arv kasvas. Raamatukogutundide ja laenutuste vahel oli otsene seos, sest koolituste arv suurenes tervelt kolmandiku võrra. Koolitusi oli rohkem tänu aasta alguses koolides toimunud Nukitsa raamatute tutvustustele ja kunstnik Ilon Wiklandi kohvernäituse tundidele. Tavapärasest intensiivsem laenutamine toimus märtsis enne raamatukogu sulgemist eriolukorra tõttu ja juulis, kui käis „Suvelugemise” programm.

Tabel 14.

Raamatukogude kasutamise statistika 2019–2020, lugejatest, kes on laenutanud rohkem kui üks kord.

RAAMATUKOGUDE KASUTAMINE

Raamatukogu	2019	2020	Muutus (+/-)
Lääne maakond	5892	5706	-186
Sh Haapsalu koos harukogudega	3949	3897	-52
Ainult Haapsalu	3346	3238	-108

Tabel 15.

Raamatukogude füüsiliste ja virtuaalsete külastuste statistika 2019–2020.

RAAMATUKOGUDE KÜLASTAMINE

Raamatukogu	2019	2020	Muutus (+/-)	Virtuaalsed 2018	Virtuaalsed 2019	Muutus (+/-)
Lääne maakond	111 334	93 342	-18 992	25 526	49 153	+23 627
Sh Haapsalu koos harukogudega	99 515	65 683	-33 832	23 646	43 615	+19 969
Ainult Haapsalu	60 236	50 609	-9627	13 030	37 782	+24 752

Tabel 16.
Kodu- ja kohallaenutuse
statistika 2019–2020.

LAENUTAMINE						
Raamatukogu	Laenutused 2019	Laenutused 2020	Muutus (+/-)	Päringud 2019	Päringud 2020	Muutus (+/-)
Lääne maakond	164 072	154 501	-9571	2796	2398	-398
Sh Haapsalu koos harukogudega	125 743	115 756	-9987	2546	2203	-343
Ainult Haapsalu	96 980	88 986	-7994	1911	1723	-188

Tabel 17.
Laste ja noorte
lugejateeninduse
statistika 2019–2020.

LASTE JA NOORTE LUGEJATEENINDUS									
Raamatukogu	Lugejad 2019	Lugejad 2020	Muutus (+/-)	Külastused 2019	Külastused 2020	Muutus (+/-)	Laenutused 2019	Laenutused 2020	Muutus (+/-)
Lääne maakond	2055	1967	-88	36 516	28 384	-8132	29 181	29 386	+205
Sh Haapsalu koos harukogudega	1747	1667	-80	32 247	25 092	-7155	26 817	26 952	+135
Ainult Haapsalu	1256	1196	-60	16 087	13 792	-2295	20 376	20 354	-22

Avaliku teabe kättesaadavaks tegemiseks oli Lääne maakonna raamatukogudes avalikuks kasutamiseks 31 arvutit, sh keskraamatukogus 16 arvutit ja kõigis ka vaba wifi kasutamise võimalus.

Lääne maakonna keskraamatukogus kasutati avalikke internetiarvuteid 3668 korral. Kõige rohkem tundsid eriolukorras raamatukogude sulgemisel avalike arvutite järele vajadust kodukontorit pidavad külastajad ja inimesed, kes olid harjunud raamatukogus tegema panga- ja teisi e-teenuste toimin-

guid. Kahjuks ei olnud võimalik raamatukoguruumidesse külastajaid sisse lasta, oli võimalik kasutada õues levivat vabawifi. Lapsed kasutasid 686 korral, laste avalike arvutite kasutamine vähenes 31%. Vähene-mise peamiste põhjustena võib välja tuua pea kaks kuud puudunud külastusvõimalust kevadel, remondi tõttu Haapsalu Algkooli raamatukogust palju kaugemale kolimist ja internetiühendusega nutiseadmete laialdast levikut. Raamatukogu wifi-t kasutati aktiivselt oma nutiseadmetes ja sülearvutites.

Tourest 2020.

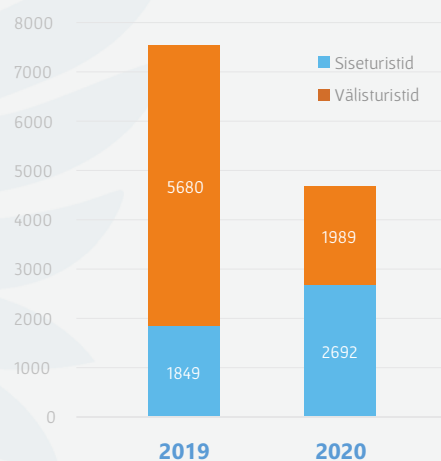
Fotod: SA Läänemaa

22. TURISM

OLARI NEBOKAT,
SA Läänemaa turismi
projekti juht

Joonis 7.
Haapsalu
turismiinfokeskuse
külastajate arvu muutus
2019–2020.

HAAPSALU TURISMIINFOKESKUSE KÜLASTAJAD

Turismialaseid turundus- ja arendustegevusi koordineerib maakonnas SA Läänemaa. Kuni 2018. aasta lõpuni tegutses eraldi seisev katusorganisatsioon MTÜ Läänemaa Turism, mis koondas liikmetena Läänemaa turismiettevõtjad ja omavalitsused. 2019. aasta algusest liitus turismiorganisatsioon SA-ga Läänemaa. Turismiettevõtted on endiselt kaasatud infovahetusse ja vähemalt kaks korda aastas toimuvad turismiajaliste seminarid. Lisaks koguneb vähemalt kaks korda aastas turismi nõukoda, mis koosneb suuresti endisest MTÜ Läänemaa Turism nõukogust.

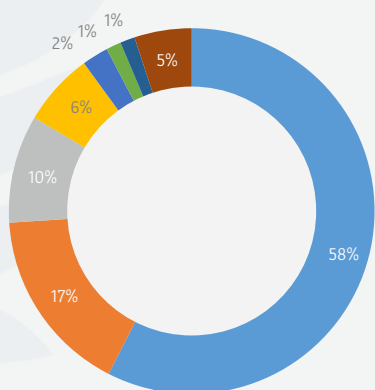
Lisaks turismialastele turundus- ja arendustegevustele koordineeris SA Läänemaa ka Haapsalu Turismiinfokeskuse tööd. Turismialaseid tegevusi viisid kuni septembrini ellu

Matka mess
Helsingis.

Joonis 8.
Haapsalu
Turismiinfokeskuse
külastajate osakaal riikide
kaupa.

KÜLASTAJAD RIIKIDE LÖIKES

■ Eesti ■ Venemaa
■ Soome ■ Leedu
■ Saksamaa ■ Rootsi
■ Läti ■ Muu

kaks inimest: turismijuht ja turismi projekti-juht-infokonsultant. Hooajaliselt võeti turismiinfokeskusesse tööle ka kolmas töötaja – infokonsultant. Alates septembrist töötas turismialaste tegevustega vaid turismi projektijuht.

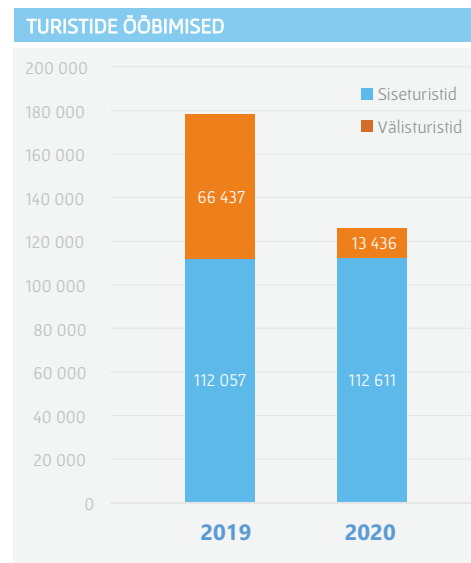
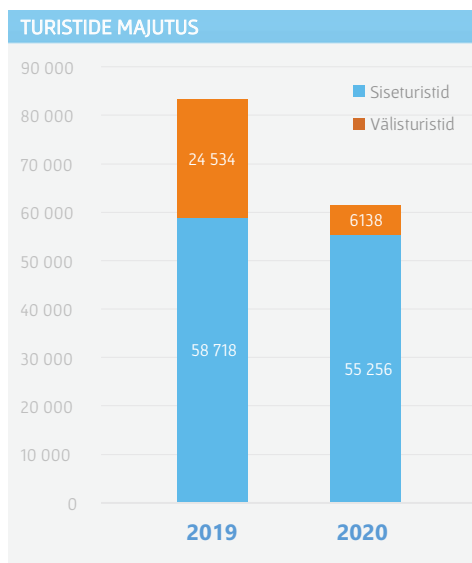
Haapsalu Turismiinfokeskust külastas 2020. aastal 4681 inimest, neist 2692 olid eestlased ja 1989 välismaalased. Välismaalastest kõige rohkem külastajaid oli Soomest (771), Saksamaalt (447) ja Lätist (302).

Võrreldes eelneva aastaga vähenes külastajate arv 2848 külastaja võrra, sealhulgas tõusis Eestist pärit külastajate hulk 843 külastaja võrra (joonis 7). Väliskülastajate arv langes 3691 külastaja võrra.

Joonis 9.
Läänemaal
majutatud turistide
osakaal 2019–2020.

Joonis 10.
Turistide ööbimiste arv
Läänemaal, aastatel
2019–2020.

Turismiinfokeskuse külastajate võrdlus annab kindlasti hea ülevaate uudest olukorrast, kus seoses pandeemiaga vähenes välisuuristide arv märgatavalt ja eestlased avastasid rohkem kodumaad. Ainsad välisriigid on Leedu ja Läti, kust pärit külastajate arv võrreldes 2019. aastaga tõusis – Leedu 22 ja Läti 130 külastaja võrra (joonis 8). Suurim langus oli külastajate hulgas Saksamaalt pärit külastajate hulk – vähenes 963 külastaja võrra.

Turismisektor oli tugeva löögi all seoses Covid-19 viiruse levikuga alates märtsist 2020. Siseturistide ööbimiste arv püsis stabiilne võrdluses 2019. aastaga, kuid kõige suurema löögi sai välisuuristide Läänemaale jõudmine (joonis 9 ja 10). Kõige suurema osa välisuuristide hulgas on alati moodustanud Soome turistid. Soome turistide langus oli üle kogu Eesti -65%, Läänemaal -83%, mis oli üle kogu Eesti kõige suurem langus. Siseturismiga võib Läänemaa kindlasti olla rahul, sest Läänemaale on alati toonud palju siseturiste suurüritused ja festivalid, mis suures osas lükkusid edasi või jäid ära seoses piirangutega aastal 2020.

2020. aastal külastas maakonna turismiportaali www.visithaapsalu.com 103 529

inimest 139 771 korral. Keskmine külastaja külastab lehel olles kolme lehte ja viibi lehel 1 minut ja 43 sekundit. 75,3% protsenti külastajatest on eestlased, 13% ameeriklased, 4,7% soomlased ja 1,7% venelased. Võrreldes 2018. aastaga on veebilehe külastajate arv kasvanud 51,2%.

Maakonna sündmusteportaali

www.midateha.visithaapsalu.com külastas 2020. aastal 29 377 inimest 53 541 korral. Keskmine külastaja külastas lehel olles kahte lehte ja viibis lehel 1 minut ja 20 sekundit. 91,84% külastajatest on Eestist, 2,7% on Soomest. Võrreldes eelneva aastaga on lehe külastajate arv tõusnud 7,8%.

Maakonna turundustegevustest jätkati 2020. aastal sotsiaalmeedia turundustegevustega Facebookis ja Instagramis, sihtkohta kutsuti ajakirjanikke ja blogijaid ning osaleti turismimessidel Eestis Tourest ja Soomes Matka. Lisaks oldi kaasatud mitmesse rahvusvaheliste projektide tegevusse ja tehti koostööd Visit Estoniaga. MTÜ Lääne-Eesti Turismi kaudu oli Läänemaa esindatud turismiprofessionaalidele mõeldud kontaktüritustel.

Foto: Kelli Seiton

Martna maadlejate grupilt Martna Matil.

23. SPORDIELU

ÜLLE LASS,
Lääne Maakonna
Spordiliit Läänela
tegevjuht

Oli täiesti teistmoodi aasta – sportida tuli (ja tuleb ilmselt veelgi) vaid rangete reeglite järgi. Oli tulemusi, aga need jäid suures osas Eesti meistrivõistluste tasemele, rahvusvaheline edu oli tagasihoidlik.

Enamus maakonna meistrivõistlusi sai siiski peetud. Spordiliidu kevadel korraldatud Läänemaa kõnnikilomeetrite sarjas kõndis 71 inimest kokku 10 500 km. Augustis ja septembris kümne rajaga Läänemaa seiklus-orienteerumisel oli osalemiskordi 450.

Suvel tähistas Haapsalu vehklemine oma 70. aastapäeva ja toimus 50. vehklemisturniir Valge Daam.

Palivere turismi- ja tervisespordikeskuses sai aasta lõpus tööle lumetootmise süsteem ja soetati rajatraktor. Nende tööde eestvedaja Mati Kallemets pälvis Eestimaa Spordiliidu Jõud Aasta Tegija aunimetuse.

Iga-aastaselt tunnustatakse koostöös EOK-ga sportlikke peresid. 2020. aastal andis spordiliidu juhatus tiitli liikumissarjades osalemisega silma paistnud perekond Nermanile. EOK algatusel tunnustati teist aastat maakondade tublisid spordiklubisid, meie poolt oli kiiduvääriline Läänemaa Jalgpalliklubi. Aasta teo eest tunnustati Raimond Lunevit ja Coop Haapsalut. Coopi soetatud pallidega alustati edukalt spordikooli võrkpallitreeninguid.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: Mati Kallemets

Enne jõule sai tööle
lumetootmise süsteem
Paliveres.

Medalite statistika

- Läänemaa spordiklubisid ja -koole esindavad sportlased võitsid Eesti meistrivõistlustelt üheksal spordialal kokku 70 medalit – 15 kulda, 22 hõbedat ja 35 pronksi;
- täiskasvanud teenisid 24 medalit (4 kulda) ning noored ja juuniorid 46 medalit (11 kulda);
- medalile jõudnud erinevaid sportlasi oli 68 (neist 18 sai kulla) ja organisatsioone 11;
- naissportlased võitsid 5 spordialal kokku 24 medalit;
- olümpiaprogrammi kuuluvatel võistluseladel võitsid täiskasvanud 7 medalit (ühe kulla).

AASTA NOORTETREENER
IGOR NUDELMAN,
tennisetreener

Foto: erakogu

AASTA MEESSPORTLANE
KEIRO RAUDKATS,
sumo

AASTA NAISSPORTLANE
KAIA KANEPI,
tennis

AASTA NOORSPOORTLANE
EMMA KATHARINA HEIN,
kergejõustik

AASTA NOORSPOORTLANE
ROBIN USPENSKI,
maadlus

AASTA SPORDISÜNDMUS
MARTNA MATT,
15 aastat toimunud maadlusvõistlus

AASTA VÕISTKOND
EN GARDE VEHKLEMISNAISKOND

AASTA SEENIORSPOORTLANE
JUHAN LUKK,
multitalent

Läänemaa spordi virtuaalne tunnustusõhtu
on järelvaadatav <https://www.laanesport.ee/laanemaa-spordi-virtuaalne-tunnustusohu/>

24. KOHALIKUD OMAVALITSUSED

24.1. HAAPSALU LINN

ÜLLA PARAS,
Haapsalu linna
arendusspetsialist

Haridus

Nüüdisaegse ja kaasava õpikeskkonna arendamine on linna prioriteet. 2020. aastal valmis Haapsalu Põhikooli uus hoone, koostati Haapsalu Linna Algkooli restaureerimise ja juurdeehituse projekt ning viidi läbi ehitushange. Ehitustööd on planeeritud aastateks 2021–2022. Renoveeriti Haapsalu Noorte Huvikeskuse õueala, viidi lõpule Haapsalu Cyrillus Kreegi nimelise muusikakooli renoveerimise ja ruumide helikindlaks muutmise tööd. Jätkati jalgpallihalli ehitamise ettevalmistustöid.

Kultuur ja turism

2020. aasta on olnud kultuuri- ja spordivaldkonnas seoses koroonaviiruse leviku ja nakkusohu tõttu tehtud piirangutega keeruline. Ära jäi enamik suuri festivale ja väga paljud väiksemad sündmused ning spordivõistlused. Kahjuks jäi ära ka maakonna laulupidu. Mitmed festivalid siiski toimusid: HÖFF (Haapsalu Õudusfilmide festival), Valge Daami aeg, Nostalgiapäevad, Läänemaa toidunädal ja Porikuufestival. Uus sündmus oli džässifestival TAFF:fest.

Suvi, mis on Haapsalu külastatavuse poolelt tipphooaeg, oli sellel aastal aga tavapärasest vaiksem. Väliürituste korraldamisel kehtis piirang, mille kohaselt tohtis üritusel osaleda kuni 2000 inimest. Linnavalitsuse eestvedamisel toimusid suvistel nädalalõppudel eriteemalised nädalavahetused, koondati kokku ettevõtjate pakkumised ja reklaamiti neid ühiselt. Toimusid „Itaalia nädalavahetus“, „Lilleline laupäev Haapsalus“, „Imperaatorlik kuurort“ ja „Ameerikapärane nädalavahetus“, mil vanalinn oli

liikluseks suletud ja tänaval mängis muusika või olid kohal organiseeritud muusikud.

Haapsalu ja Läänemaa valiti käsitletud aastal Eesti toidupiirkonnaks. Sellega seoses toimusid sündmused, nagu piknik Haapsalu promenaadil ja gurmeeturg Haapsalu vanalinnas, ka Valge Daami aja üks osa oli pühendatud kohalikule toidule. Novembri lõpus toimus Talveõhtu Haapsalu vanalinnas koos advendiaja avamisega. Lossiplatsil avati esmakordselt jõuluvana majake, kus sai jõuluvana kohtuda. Advendi- ja aastavahetuse ajal, et vältida kogunemisi, toimus projekt „Illumineeritud Haapsalu“.

Kuna reisimine oli piiratud ja väliskülastajate arv praktiliselt olematu, võeti eesmärgiks senisest enam panustada siseturismi. Valmisid Haapsalu ja Läänemaa tutvustavad visuaalid „Puhka Põhjamaade Veneetsias“, „Haapsaluutselt romantiline“ ja „Eesti oma Roots“. Ligipäasetava loodusturismi projekti „Nature Access to All“ raames paigaldati Paralepa randa 2 invatualetti. Loodusturismi seisukohalt väga oluliseks oli Puise, Kiideva ja Haeska sadamakohtade kanalite puhastamine.

Linnakeskkond

2020. aastal jätkati tänavavalgustuse asendamist nüüdisaegse, ökonoomse LED-tehnoloogial baseeruva tänavavalgustusega. Rekonstrueeriti Tallinna maantee ja Jaama tänava tänavavalgustus, lisaks said valgustuse Mäemõisa park ja Kuuse tänava kergliiklustee.

Teede ja tänavate remont ning rekonstrueerimine oli oluline prioriteet. Suuremahulisemateks töödeks oli Tallinna maantee ja Jaama tänava lõigu rekonstrueerimine. Alustati Posti ja Metsa tänava rekonstrueerimisprojektide ettevalmistamist. Munitsipaalomandi, sealhulgas muinsuskaitseliste objektide korrashoid ja arendamine on pidev tegevus. Jätkati pinnasetöid Bürgermeistri holmi elamukvartali taristu välja arendamise ettevalmistamiseks. Kredexi lammutustoetuse abil likvideeriti mitmeid kasutusest välja langenud amortiseerunud objekte: Paralepas rannahoone, Uuemõisas kuivati ja sidemast, Valgeväljal tuletõrjetorn.

Jätkutegevustena võiks välja tuua, et jätkati Niine tänav 49 asuva üürimaja ehitamist; Interreg projekti raames kaardistati ca 9,6 km Haapsalu sademeveesüsteeme; inventeeriti kohalik geodeetiline põhivõrk; Wifi4EU meetmest taotleti ja saadi rahastus tasuta wifi levialade välja arendamiseks; jätkati Ridala kalmistute ühendamist kalmistute registriga Haudi.

Haapsalu tunnustab

Haapsalu linn tunnustas 2020. aasta silmapaistvad haridus-, kultuuri-, sotsiaal ja noorsootöö valdkonna tegijaid.

HAAPSALU AASTAÕPETAJA 2020

MARGIT NERMAN

Haapsalu aasta õpetaja 2020 tiitli pälvis Haapsalu Põhikooli matemaatikaõpetaja Margit Nerman. Õpetaja Margit kasutab oma töös erinevaid õpetamisviise ja innovaatilisi ideid ning oskab seostada matemaatika päris eluga. Ta suunab oma õpilasi osalema teaduskooli töös ja ainevõistlustel. Õpetaja Margit peab väga oluliseks õpioskuste kujundamist, mida ta teostab erinevate õpimeetodite kasutamise kaudu, arvestades õpilaste õpistiilidega ja õpetades materjali seostamist ja analüüsimise oskust. Margit Nerman juhib maakonna matemaatika-

õpetaja ainenõukogu tööd ja esindab Läänemaa õpetajaid Koolimatemaatika Ühenduses.

HAAPSALU AASTA LASTEAIAÕPETAJA 2020

KATRIN VAINO

Haapsalu aasta lasteaiaõpetaja 2020 tiitli pälvis Haapsalu lasteaed Tareke õppealajuhataja Katrin Vaino. Õppealajuhatajat tunnustati eesti keele õppesuuna vedamise ja arendamise ning uute projektide algatamise eest lasteaias. Tema eestvedamisel renoveeriti lasteaia õueala ning tema osalusel saavad lasteaia õpetajad Erasmus+ projekti kaudu oma teadmisi ja oskusi täiendada välisriikides. Katrin on ka tubli õuesõppe propageerija. Tema tööga on rahul nii töökollektiiv kui ka lapsevanemad. Lastega tegeledes on ta erakordselt oskuslik. Oma rahulikkusega suudab ta lapsi end kuulama panna. Katrinil on alati kõik detailselt läbi mõeldud ja on näha, et lastel ei hakka temaga kunagi igav. Rühmas on alati tunda hubasust ja rahu.

HAAPSALU HARIDUSELU EDENDAJA 2020

AIN IRO

Haapsalu hariduse lu edendaja 2020 tiitel omistati Läänemaa Ühisgümnaasiumi direktor Ain Irole. Haapsalu linna gümnaasiumiastme üldhariduse eestvedajana hoiab Ain Iro kooli head mainet ja teeb koostööd ka väljaspool maakonna piire. 2020. aastal toimusid Läänemaa eestvedamisel riigigümnaasiumite koostööpäevad. Ain on õpilaste igakülgsele arengule ja heaolule orienteeritud direktor, kes on leidnud tunnustust nii töökollektiivi kui ka õpilaste seas. Ta tegeleb järjepidevalt kooli füüsilise keskkonna parendamisega, näiteks võib tuua bändiruumi sisustamise, koridoridesse diivanite ja lauamängude soetamise või õpilaste puhkeruumi rajamise. 2020. aastal alustasid tegevust Tartu Ülikooli teaduskooli keemia ja füüsika

õpikojad, samuti algas uue koolimuusikali projekt. Direktorina on Ain suutnud hallata koroonaviiruse ohust tingitud keerulist õpiolukorda. Koolipere oli eriolukorraks ettevalmistatud ja suur osa koolitundidest toimus videotundidena.

HAAPSALU KULTUURITEGIJA 2020

SIRJE KAASIK

Haapsalu kultuuritegi 2020 tiitliga pärjati heliloojat ja dirigenti Sirje Kaasikut. Sirje on naiskoori Kaasike, Haapsalu Toomkoori ja Uuemõisa Lasteaia-Algkooli mudilaskoori dirigent. 2020. aastal toimus Haapsalus Eesti Vabariigi aastapäevale pühendatud naiskooride kontsert „Jäagu minu rahval rahu“, mille kunstiline juht Sirje oli, lisaks olid kontserdi kavas esindatud helilooja mitmed koorilaulud. Tema looming ilmus eelmisel aastal laulikutes „Vaimulikud koorilaulud naiskoorile“ ning „Vaimulikud koorilaulud segakoorile“. Sirje Kaasiku looming on kõlanud erinevatel konkurssidel ja kontsertidel.

HAAPSALU KULTUURIELU EDENDAJA 2020

MAARJA KÕUTS

Haapsalu kultuurielu edendaja 2020 tiitli pälvis Iloni Imedemaa juhataja Maarja Kõuts. Maarja on oma tööga andnud suure panuse Haapsalu ja Läänemaa muuseumides toimuvatesse haridusprogrammidesse. Tema ideena on sündinud näiteks programmid „Maailma parim detektiiv“ ja „Aardejaht Haapsalus“. Maarja eestvedamisel on loodud Iloni Imedemaal NUMU nutimäng „Seiklus Iloniga Haapsalus“, mis tutvustab Haapsalu kui Ilon Wiklandi lapsepõlve mängumaad. 2020. aastal loodi Wiklandi juubeliaasta puhul Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnaga koostöös kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“, mis tutvustab Iloni elu ja loomingut. Näitusest on saanud osa üle 5000 lapse üle kogu Eesti. Maarja on Eesti

koordinaator Islandi, Eesti, Soome ja Taani muuseumide ühistööna loodud rahvusvahelises projektis „Veetilk“, mille eesmärk on pakkuda noortele võimalust ennast kuraatorina proovile panna.

HAAPSALU SÄRAVAIM KULTUURISÜNDMUS 2020

TAFF:FEST

Haapsalu säravaimaks kultuurisündmuseks 2020 pärjati Haapsalu Kultuurikeskuse korraldatud džässifestival TAFF:fest. Haapsalu Kultuurikeskus meelitas aastast aastasse oma üritustega Haapsallu tuhandeid inimesi. Vanade traditsiooniliste kultuuriürituste kõrval loovad nad pidevalt ka uusi, nagu näiteks 2020. aastal esimest korda toimunud džässifestival TAFF:fest. Põneva programmi Eesti muusika kuumimatest nimedest on kokku pannud festivali kunstiline juht, legendaarne saksofonist Raivo Tafenau. Džäss ja Haapsalu sobivad üksteisega suurepäraselt ning džässifestival tõi sellel niigi erilisel aastal kuurortlinna külalisi üle kogu Eesti.

AASTA SOTSIAALTÖÖTAJA 2020 SERLI KÜÜNARPUU

Aasta sotsiaaltöötaja 2020 tiitel omistati Haapsalu Sotsiaalmaja pikaajasele juhile Serli Kүүнарpuule. Sotsiaalmaja juhina töötades on Serli viinud sotsiaaltöö Haapsalus, eelkõige puuetega inimeste ja eakate valdkonnas, uuele tasemele. Tema juhtimisel on Haapsalu Sotsiaalmaja osalenud mitmes projektis, mis on võimaldanud pakkuda eakatele ja puuetega inimestele mõeldud teenuseid laiemale sihtgrupile ning samuti on loodud võimalusi pakkuda sotsiaalteenuseid, mida varasemalt Haapsalus ei olnud, või pakkuda teenuseid laiemas mahus. Serli Kүүнарpuu töid ja tegevusi iseloomustavad silmapaistvad tulemused sotsiaaltöö valdkonnas.

SOTSIAALVALDKONNA EDENDAJA 2020

MTÜ PAPAVER

Sotsiaalvaldkonna edendaja 2020 tiitli pälvis MTÜ Papaver. Hoolimata sellest, et Papaveri meeskond on Haapsalus tegutsenud vaid mõned üksikud aastad, on MTÜ juba väga paljudele peredele tuttavaks saanud. Sotsiaalse rehabilitatsiooniteenuse osutajana on neil loodud väga tõhus kontseptsioon, mis toetab last ja tervet tema lähi võrgustikku. Pikaajalise teenusena on teenuse saajatel väga hea võimalus abi saada, parandades lähikondsete suhteid ning nõustades, jõustades lapsevanemaid ja hooldajaid paremini kriisiolukordades toime tulema ning neid lahendama.

AASTA NOORSOOTÖÖ TEGIJA 2020

REELIKA ENDER

Aasta noorsootöö tegija 2020 tiitliga tunnustati Haapsalu Noorte Huvikeskuse juhti Reelika Enderit. 2020. aasta oli noortetöö jaoks suur väljakutse. Sellel keerulisel aastal noortetöös on Reelika olnud leidlik ja aktiivne. Möödunud aastal on tegeletud Reelika juhtimisel noortetöös paljude uute projektiga, seda siis lisaks igapäevasele noortetööle ja huviringidele: karantiiniliin noortele, siserulapargi loomine, südamerännak 2020,

noorte ettevõtlikkuse päev 2020, Notify rakendus operatiivseks infovahetuseks noortekeskustes toimuva kohta, töölaagrid ja palju muud. Ideede rohkus ja nende elluviimine käib tema käes väga lihtsalt. Reelikal on imetlusväärne oskus kaasata nii töötajaid kui vabatahtlikke.

HAAPSALU AASTA NOORSOOTÖÖ KOOSTÖÖ/SÜNDMUS 2020

HAAPSALU NOORTE HUVIKESKUSE SISERULAPARK

Haapsalu aasta noorsootöö koostöö/sündmuse tiitliga pärjati Haapsalu Noorte Huvikeskuse siserulapargi loomine. 2020. aastal leiti võimalus ehitada siserulapark, mis on toonud noored treenima ja niisama sõitma ka väljaspool hooaega. Pargi tuleku eest seisis hea Haapsalu Noorte Huvikeskuse direktor Reelika Ender koostöös Haapsalu linnavalitsusega ning Nurme Vabrik OÜga, kes lubas oma ruumidesse rajada siserulapargi. Pargi atraktsioonide visioon pärineb Rasmus Paimrelt, pargi atraktsioonid ehitas rularingi õpetaja Kristjan Meigas. Huvikeskuse rularing tegutseb samuti siserulapargi ruumides. Haapsalu siserulapark annab noortele võimaluse treenida ja harrastada ekstreemsporti järjepidevalt ning turvaliselt.

ENE SARAPUU,
Vormsi vallavanem

24.2. VORMSI VALD

Lääne maakonna maavaldadest on Vormsi vald väikseim. Vormsi valla territooriumil on keskmine rahvastiku tihedus 4,3 elanikku km², mis on väikesaarte võrdluses väikseim (Kihnu vallas 40,7 in/km², Ruhnu vallas 12,5 in/km²).

Vormsi vallas elas 31.12.2020. seisuga rahvastikuregistri andmetel 406 inimest. See arv ei anna siiski ülevaadet tegelikust püsielanikkonna hulgast, kuna Vormsi saar on populaarne suvituspiirkond ja saarele registreeritud elanike hulgas on märkimisväärne osa suvemajade omanikke, kes saarel aasta ringi ei ela. Aasta ringi Vormsil elavaid inimesi on hinnanguliselt 150–200.

Suurimaks tööandjaks on vald oma hallatavate asutustega. Peale Vormsi vallavalitsuse ja allasutuste suuremaid domineerivaid tööandjaid vallas ei ole. Vallavalitsus pakub Vormsil tööd ca 30 inimesele.

Vormsi raamatukogu

Teeninduspiirkonnas elab 406 inimest, neist kasutas raamatukogu 116, lapsi 45. Lahtiolekupäevi oli 251, külastusi oli 1626 (sealhulgas laste külastusi 675). Toimus kümme üritust lastele. Septembri esimesel nädalal korraldas raamatukogu õpitoa „Kaitse sõpra!“, kus pärast tunde said kõik soovijad õppida õpikutele kaitsepaberi panemist, seda võimalust kasutas 18 õpilasest kuus.

Raamatukogu kasutab raamatukoguprogrammi URRAM. Raamatukogus on avalik internetipunkt ja tasuline paljundusvõimalus. Seisuga 31.12.2020 oli Vormsi raamatukogus 10 061 raamatut ja 18 nimetust muid teavikuid (ajalehed, ajakirjad).

Kultuuritegevus, turismiteavitus- ja noortetöö

2018. aastast alates on Vormsi valla struktuuris kultuuri- ja noortetöö spetsialist, kes koordineerib kultuuri- ja noortetööd ning teavitustegevusi turismi, kultuuri ja noortetöö vallas. Alates 2020. aasta novembrist on Vormsi Vallavalitsuse koosseisus tehtud struktuurimuudatus ning 1,0 töökoha raames on liidetud kolm valdkonda – haridus, kultuur ja noortetöö.

Traditsioonilistest üritustest toimusid 2020. aastal Vormsil motivatsioonipäev, Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine, kultuuri-päev, emadepäev, lastekaitse päev, kalapäev, jaanilaupäeva simman, Rälby laat, Vormsi kodukohvikute päev, Olavipäeva sündmused, Surströmmings Fest.

Laagritest toimusid traditsiooniline jalgpallilaager, kultuurilaager ja Hiiu kandlelaager.

Avatuna on hoitud Vormsi noortetuba Vormsi rahvamaja rõduruumis. Rahvamaja suures saalis on võimalik mängida lauatennist, rõdualal piljardit, koroonat ja mõlkit. Noortetuba ruume ja rahvamaja esimese korruse köögiala saab kasutada sünnipäevadeks ning muude oluliste tähtpäevade tähistamiseks.

Noored said osaleda Eesti Noorteühenduste Liidu toetatavas projektis kodanikuaktiivsuse teemadel – loodi kaasa valla arengukava koostamisel, tutvuti valla volikogu ja riigikogu töödega, tehti läbi sallivuse teemalisi arutelusid vanemate noorte abiga.

Huvihariduses jätkusid saalihoki trennid, rahvatantsuringid nii lastele kui ka suurtele, Hiiu kandle õpe, keraamikastuudio, meisterdusring. Kooli juhendatud olid matkaring ja kaasaegse tantsu ring. Uuendusena korraldati konkurss täiskasvanute huvihariduse korraldamiseks 2021. aastal, mis rikastab veelgi kohapealseid huvitegevuse võimalusi.

Sotsiaaltöö

Alates 2020. aasta lõpust töötab Vormsi valla sotsiaaltöö spetsialist 0,5 koormusega.

Valla sotsiaalpoliitika on laiemas plaanis välja kujunenud ja toimub koostöös valla-valitsuse, volikogu ja sotsiaalkomisjoniga. Väikeses vallas on sotsiaaltöötajal iga inimeseni jõudmine kergem ja probleemide lahendamise toimub juhtumipõhiselt. Saarel toimib ka nn mitteametlik naabrivalve, mis omakorda tagab järelvalve ja annab ülevaate igast abivajajast. Vallas on tööl ka üks koduhooldaja, kes hooldab nelja abivajajat nende kodudes. Vormsi valla sotsiaalelami pinnal elab viis inimest.

Eriolukorra ajal, 12.03–17.04.2020 ja sellele järgnenud tervishoiualase hädaolukorra ajal oli Vormsi vallas korraldatud kõigi abivajajate teenindamine. Vormsi pood viis kaubad koju kätte, väljastas sularaha ja tõi vajadusel mandrilt ravimeid. Vormsi postkontor abistas igapäevaste teenustega, viies kaubad koduni. Perearstikeskus ja erakorralise meditsiini brigaad olid pidevalt valves inimeste abistamisel terviserikete korral. Elanikud võisid sõltumata kellaajast pöörduda valla töötajate poole informatsiooni saamiseks ja üleskerkinud probleemide lahendamiseks.

Sotsiaaltöö Vormsi vallas on suuresti suunatud ennetustööle. Suurpered on enamuses hästi hakkama saavad.

Eakate arv vallaelanike seas on üsna suur, kuid eakad on loonud oma seltsingu ja on

selle kaudu kaasatud valla sotsiaaltöö paremasse organiseerimisse.

Elektriauto on valla sotsiaaltöös tähtsal kohal ja toimib hästi väikesaarte tingimustes, kus vahemaad on lühikesed. Elektriauto on valdavalt hooldaja sõiduvahendiks.

Kuna sotsiaaltoetuste arv on üsna suur, on olemas ka kõik hetkel vajalikud teenused, siis suuri muudatusi selles plaanis tulemas ei ole. Pigem suunatakse tähelepanu olemasoleva kvaliteedi hoidmisele ja tõstmisele.

Investeeringud, parendustööd, planeeringud

2020. aasta investeeringutest, parendustöödest ja planeeringutest olulisemad olid järgmised:

- Vormsi soojamajanduse arengukava;
- Sireli talu elamu rekonstrueerimine;
- Hosby tee eksperthinnang;
- Kärre ja Hosby teede remont;
- toetati majapidamisi hajaasustusprogrammi raames;
- Rumpo karjääri kasutuselevõtt;
- tankla maksekassa vahetamine;
- Saxsby sadamaala detailplaneeringu algatamine;
- ettevalmistus Hullo staadioni renoveerimiseks (*rahataotlus ja hange*);
- Vormsi Hullo tsentraalküttesüsteemi lahendamine (viidud läbi hange);
- Solheimi elamu fassaadi renoveerimine (*võetud pakkumine*);
- Vormsi lasteaia hoone energiatõhusaks muutmine (*esitatud rahastustaotlus*).

Infotehnoloogilised vahendid

Elektrooniline andmeside mandriga baseerub raadiolingil, millega on tagatud interneti püsühendus valla asutustele ja küladele. Külade internetiga varustamine toimub läbi tugipunktide koostöös Prodiggi OÜga. Vormsi vallas on juurutatud dokumendihalduse programm Amphora.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

MAILA PARDLA,
Lääne-Nigula valla
arendusnõunik

24.3. LÄÄNE-NIGULA VALD

Lääne-Nigula vald tunnustas Eesti Vabariigi 103. aastapäeva puhul oma ettevõtlikke ja tublisid inimesi.

Sel aastal nimetas vallavolikogu Lääne-Nigula valla aukodanikuks neli väga tublit ja väarikat inimest:

LÄÄNE-NIGULA VALLA AUKODANIK 2020 AILINÕUPUU

Sotsiaalvaldkonnas pühendumise ja hoolivusega tehtud elutöö eest.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AUKODANIK 2020 VIIVE ERNESAKS

Nõva kandi kultuuritegevuse pikaajalise eestvedamise, positiivse maine kujundamise ning Peraküla Teatri loomise ja arendamise eest.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AUKODANIK 2020 LAINE BELOVAS

Noarootsi gümnaasiumi arendamise, valla hea maine kujundamise ning Eesti Vabariigi haridustöötaja elutööpreemia pälvimise eest.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AUKODANIK 2020 JAANUS MÄGI

pikaajalise tulemusliku töö eest Taebla kooli direktorina ning Lääne-Nigula valla ja Läänemaa haridusvaldkonna arendamise eest.

LÄÄNE-NIGULA VALLA TEENETEMÄRGID 2020:

ÜLLE SCHÖNBERG

Pikaajalise pühendunud töö eest Rannarootsi kultuuritraditsioonide arendamisel ja Noarootsi kultuurielu korraldamisel.

EVETAMM-HINNO

Oru piirkonna kogukonnaelu arendamise, ajaloomaterjalide kogumise ja talletamise eest.

ÜLLE HEINLEHT

Pikaajalise Nõva kandi eakate vabaajategevuste korraldamise eest.

TIINA PROOSVÄLI

Tänuväärse pühendunud töö eest perearstina Noarootsi ja Nõva piirkonnas.

MAIU KALLAS

Palivere piirkonna ettevõtluse ja kogukonnaelu edendamise eest.

HIIE TIISLER

Tänuväärse ja pühendunud töö eest perearstina Martna ja Kullamaa piirkonnas.

VILLU JERVE

Pikaajalise pühendunud töö eest elamumajanduse valdkonnas Taebla piirkonnas.

MATI KALLEMETS

Pühendunud ja sihikindla töö eest Palivere Turismi- ja Spordikeskuse arendamisel.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

TOIVO PAAS

Pikaajalise ettevõtluse arendamise eest
Palivere piirkonnas.

KALLE SAAR

Tänuväärse töö ja isikliku eeskuju eest
Taebla piirkonna arendamisel.

INDREK LOORENS

Linnamäe Lihatoöstuse eduka laiendamise
ja arendamise eest.

SILVI REHKALT

Pikaajalise Ohtla kogukonna koostöö eest-
vedamise eest.

MEELISTOMSON

Olulise panuse eest täiskasvanute vabaaja
tegevuste mitmekesistamisel.

ELVE-MARGE ÜTSIK

Pikaajalise rahvusliku käsitöövaldkonna
edendamise eest.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA HARIDUSTEGU 2020

LOORE VAARMETS,
GRETTEL RODIMA, KARL ROHTLA,
KERTU ROHTLA, HELLE ILUMÄE

Tunnustus „Lääne-Nigula valla aasta hari-
dustegu“ anti sel aastal innovaatilise män-
guvahendi „Puuto“ leiutamise eest Taebla
lasteaija leiutajatele Loore Vaarmetsale,
Grettel Rodimale, Karl Rohtlale, Kertu Rohtl-
ale ning õpetaja Helle Ilumäele.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA NOOR 2020

SANDRA PIIR

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta noor“
tiitli pälvis isikliku eeskuju ja pühendunud
tegevuse eest Noarootsi gaidide juhendaja
Sandra Piir.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA ETTEVÕTJA 2020

AIVAR ORUSTE

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta ette-
võtja“ pälvis Aivar Oruste olulise tegevuse
eest kaubandustegevuse korraldamisel
maapiirkonnas.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA SPORDITEGU 2020

TIIT SEITON

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta
sporditegu“ sai pikaajalise traditsiooniga
spordiürituse Martna Matt korraldamise
eest spordiklubi Martna ja Tiit Seiton.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA KULTUURITEGU 2020

HOLSTER KLUBI / VAHUR LAURI

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta
kultuuritegu“ pälvis kontsert-etenduse
„Aasa Riksi õuebluus“ korraldamise eest
Holster Klubi ja Vahur Lauri.

LÄÄNE-NIGULA VALLA AASTA TEGU 2020

TAEBLA KOOL / JAANUS MÄGI

Tunnustuse „Lääne-Nigula valla aasta
tegu“ tiitli pälvis Taebla uue koolihoone
rajamise eest Taebla Kool ja Jaanus Mägi.

Raadiomuuseumi
näitus Paliveres.

Foto: Jaan Piirak

Maal elamise päev

26. septembril toimus teist korda üle-eesti-line külastussündmus Maal elamise päev. Päeva idee on tutvustada maakogukondade ja omavalitsuste elukeskkonda sellisena nagu see päriselt oma mitmekesisuses on – avaliku sektori teenused, külakogukonnad, kolmanda sektori tegevused, kinnisvara, ettevõtluse ja kaugtöö võimalused ning kohapeal tegutsevad ettevõtted.

2020. aastal avas oma ukse 18 maaomavalitsust üle Eesti, teiste seas ka Lääne-Nigula valla Palivere, Taebla ja Noarootsi piirkonnad.

Üle Eesti külastas Maal elamise päeva raames omavalitsuste asutusi, külamaju, ettevõtteid ja sündmusi rohkem kui 17 000 inimest, kelle seas olid nii valdade elanikud ise kui ka maale elama asumist kaaluvad linnainimesed. Mitmed äsja kolinud pered kasutasid päeva selleks, et tutvuda vallas pakutavate teenustega ja luua esmaseid kontakte kohalike elanikega.

Lääne-Nigulas oli kolme piirkonna peale kokku 25 avatud külastuskohta ja külastuste arv sel päeval 994.

Kõige rohkem käidi uudistamas uut koolihoonet Taeblas, trükifirmat Nevi ja Holster klubi Paliveres ning Fridholmi talu Noarootsis. Enamik külastajatest olid oma valla inimesed, kuid külalisi oli ka kaugemalt, näiteks Tallinnast, Harjumaalt, Muhust, Sõmerult ja Teenuselt.

Maal elamise päeval korraldati mitmeid sündmusi, mis päeva oluliselt rikastasid. Koela talumuuseumis peeti Mikhililaata, Nigulas sai tutvuda kirikuga ja maasturiklubi viis huvilised *offroad*'i seiklusele, Österby külarahvas oli ametis talgutel, Rooslepa kabelis toimus kontsert ja Paliveres oli võimalus külastada eksklusiivset raadiomuuseumi väljapanekut „Raadiod Eestis läbi aegade“.

Foto: Merilin Kaustel-Lehemets

Maal elamise päev
(Fridholmi talus).

Koela laat.

Foto: Päevi Viik

Maal elamise päeva korraldamine sattus keerulisse aega, sest taas oli levima hakanud koroonaviirus. Sellega seotud kõhklused, ebakindlus, viimase hetke muudatused lisasid korraldajatele lisapinget ja muret. Oru kant otsustas viimasel hetkel loobuda, sest kogukonnas oli koroonaviirus just ilmsiks tulnud ning puudus ülevaade, kui tõsiselt võis see piirkonnas ringlemas olla.

„Kui vallad ise koos kogukondadega on oma elu üle uhked, tõmbab see ka teisi kaasa. Inimene liigub sinna, kus teda päriselt oodatakse. Meie algatus ongi mõeldud seda sõnumit ja koostööst sünnivat sünergiat võimendama,“ võttis üle-eestilise korraldustoimkonna juht Krista Habakukk Maal elamise päeva kokku.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

LÄÄNEMAA AASTA KÜLA

SOOLU KÜLA

Läänemaa 2020. aasta külaks valiti Soolu. 21 elanikuga Soolu küla tähistas 2020. aastal 500 aasta täitumise sünnipäeva, seega seal on ajalugu, mida hoida ja väärtustada. Seda teevad aktiivsed külaelanikud ja suvitajad, kord üheskoos, kord igaüks eraldi, panustades teadmiste, kogemuste, oskuste, tutvuste ja füüsilise töö kaudu. Igaüks annab seda, mida just temal anda, et väikesest külast kasvatada suur ja omanäoline küla.

Soolu küla 500. aastapäeva tähistamiseks anti välja juubelipostmark, puhastati ajaloolises külasüdames välja kõik kadunud talude majaasemed, paigaldati endiste väikekülade (Rootsiküla, Änniste küla ja Soolu küla) ristteele mälestuskivi ning sinna juurde innovaatilise disainiga postkastide alus.

Fotod: Mati Kallemets

Aasta küla hindamiskomisjon ja külahvas koos külateel.

Aasta küla hindamiskomisjon tutvumiskäigul Soolus.

Foto: Ida-Maria Orula

Mälumäng, Soolu küla versus
hindamiskomisjon.

Väga hea koostöö toimib külaelanike ja suvelanikega, kes igal võimalusel panustavad nii nõu kui materiaalse abiga. Ühiste jõududega on võsast välja puhastatud küla tee ääres asuvad vanad kiviaiad, kokku kogutud kümnetes tonnides prügi, puhastatud ajaloolised linaleotamise augud, järkjärgult on korrastamisel laguneva laudahoone ümborus.

Soolu küla valis omale külavanemaks noore ja toimeka Innu talu peremehe Janek Samarajevi. Noorel perel on käsil põlisest Soolu küla talust oma kodu rajamine, nende imetlusväärne tegevus on innustuseks ka teistele külaelanikele. Küla ühistegevuste mitmekesistamiseks ning edukakamaks korraldamiseks moodustati külaselts.

MAALI ÜÜRIMAJA

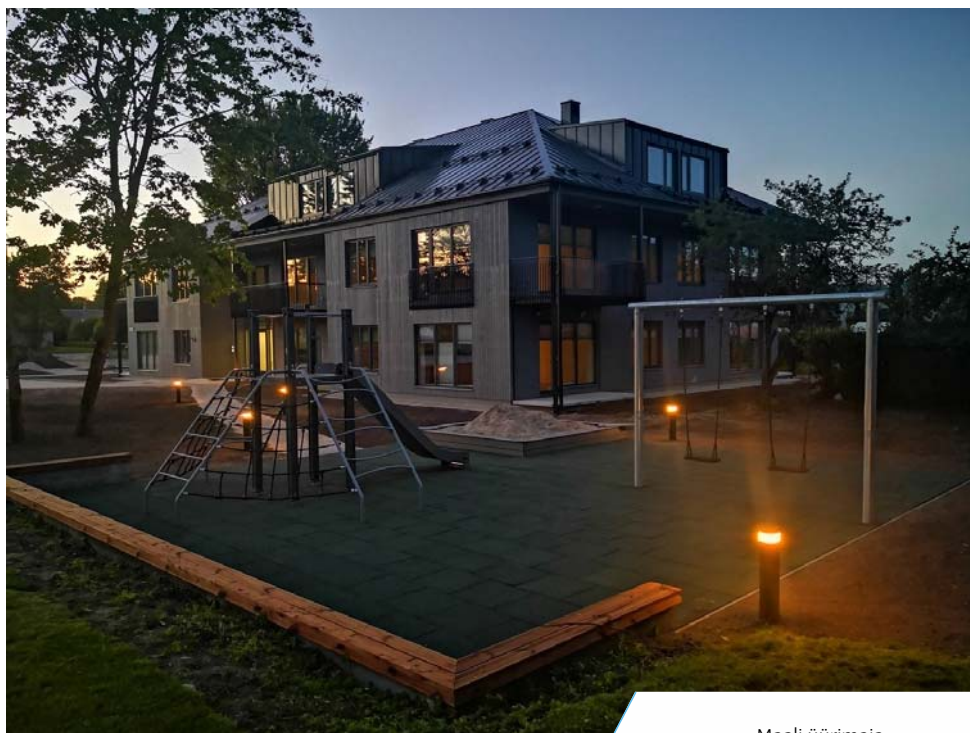
Läänemaale ei ole aastakümneid rajatud uusi korterelamuid, rääkimata sellest, et seda oleks tehtud maapiirkonda. Kiirele kasumile orienteeritud arendajad ja Eesti pangad ei pea väljaspool tõmbekeskusi olevaid asulaid ja külasid piisavalt atraktiivseks, mistõttu näeme Eestimaa väikeasulates ohtralt renoveerimist või lausa lammutamist ootavaid kortermaju.

2020. aastal sai Soolu külaselts enda omandisse külas asuva laguneva laudahoone. Eesmärk on sinna rajada külaplats ja seejärel ka külamaja.

2020. aasta suvel tehti Oru–Soolu–Jalukse riigiteel eeltöid ja 2021. aastal saab külla viiv kruusatee mustkatte.

Soolu küla puhul on tegemist väga ilmeka näitega, kus uudsed ideed, nende teostamise julgus, oskuslik koostöö ja kaasamine annavad nii külaelule kui ka tervikuna kogu maal elamisele uue väärtuse.

Aastaid on Linnamäel tuntud puudust vabast, kvaliteetsest elamispiinnast, sest olemasolevad kortermajad on elanikke täis ja korterite üüriturg piirkonnas olematu. Linnamäe arenguseltsist aga käiakse sageli infot küsimas, kuhu oleks võimalik noorel perel elama asuda. Sageli on neil peredel eesmärk lähipiirkonda oma maja ehitamine või on ehitus pooleli ja vajatakse

Maali üürimaja.

Fotod: Eve Tamm-Hinno

Maali üürimaja avamine.

vahepealset „peatuspaika”. Sellest vajadusest tingituna rajati Linnamäele üürimaja. 20. augustil 2020 oli Maali üürimaja ametlik avamine.

Linnamäe külla ehitatud nüüdisaegne 18 korteriga Maali üürimaja näitab, kuidas kohaliku omavalitsuse ja erasektori koos

tööst võib sündida uus hingamine ja piirkonna areng. Oma panuse on selleks andnud ka riik KredExi elamufondi programmi-toetusena.

Hooneid ehitatakse viiekümneks ja enamaks aastaks. Maali üürimaja ei ole lihtsalt kuubik keset küla, vaid rikastab oma

arhitektuuriga (puitlaudis, rõdud, terrassid) kogu asumit ning sobitub väga hästi olemasolevasse miljöösse. Arhitekt Raivo Puusepp on mõelnud maja asukohale vana kooli õunapuuaia, kus praegugi õunapuud oma saagiga uusi elanikke rõõmustavad. Samas on arhitekt taganud hoone ajakohasuse – tehnoloogilised lahendused on integreeritud hoonesse nii, et eemalt vaadates ei saa arugi, kuidas osa maja katuseplekist on hoopis elektrit tootvad päikesepaneelid.

Üürielamu rajamisel on arvestatud eri siht-rühmadega: kolme- ja kahetoalised korterid pigem peredega töötajatele ning ühetoalised alles tööturule sisenevatele noortele ja ettevõtetele oma mobiilsete töötajate elama paigutamiseks. See võimaldab valda juurde tuua erinevate oskuste ja teadmistega ini-

mesi, kes omakorda saavad hakata panus-tama kogukonna töösse. Noortele mõeldud korterid pakuvad neile võimaluse jääda kodukanti ning alustada siin oma uut eluetappi. Nii on Maali üürimaja on arvesta-nud aga ka noore inimese vajaduse ja või-malustega.

Üürieluruumide vajadust Linnamäel kui are-nevas piirkonnas näitas kas või seegi, et avalduste vastuvõtmise kahel esimesel päe-val laekus 18 korteri peale 27 avaldust.

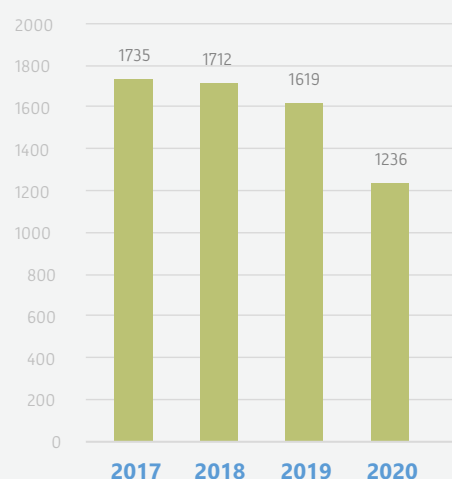
Maali üürimaja esine jalgrattahoidla on pilgeni täis laste jalgrattaid ja maja trepi-kotta ei mahu kõik beebikärud korraga parkima, majas on 16 alaealist last ja kõik märgid näitavad, et laste number on lähiajal suurenemas.

MERILIN JÜRMA,
EMTA teabeosakonna
strateegilise analüüsi
valdkonnajuht

25. MAKSU- JA TOLLIAMETI HAAPSALU TEENINDUSBÜROO

HAAPSALU TEENINDUSBÜROO KLIENTIDE ARV

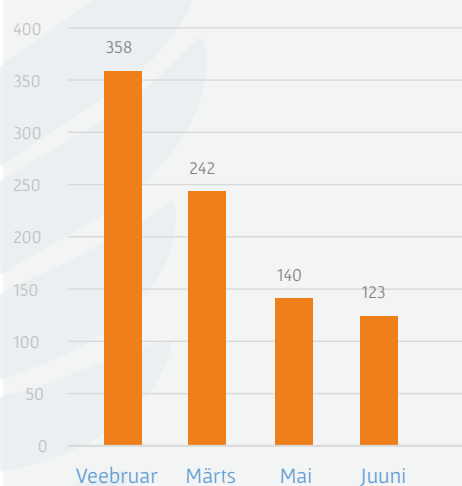
31.12.2020 seisuga oli MTA Haapsalu kontoris 12 teenistujat: üks teenindusjuht, üks juhtivkonsultant, kolm konsultanti, üks võla-menetleja (lapsehoolduspuhkusel), kolm juristi, üks tolliinspektor ja kaks maksu-audiitorit.

MTA Haapsalu kontori peamised külastus-põhjused on jäänud varasemate aastatega võrreldes samaks:

- residendist füüsilise isiku tuludeklaratsioonide esitamine (sealhulgas küsimused, väljatrükk, dokumentide vastuvõtmine);
- maamaksu küsimused;
- võlgade ja ettemaksuga seotud küsimused ja tõendite väljastamine;
- võlgade ja maksude tasumise ning ajatamisega seotud küsimused;
- maksudeklaratsioonide esitamine juriidilise isiku poolt (KMD, TSD jm);
- tollialased toimingud.

Kõige enam külastusi on seotud residendist füüsilise isiku tuludeklaratsioonide esitamise perioodiga, mis 2020. aastal jagunes veebruari, märtsi, mai ja juuni peale (eriolukorrast tulenevalt pikenes FIDEKi esitamise periood). Sel ajal käis büroos kokku 863 klienti.

KÜLASTUSED VEEBRUAR–JUUNI 2020

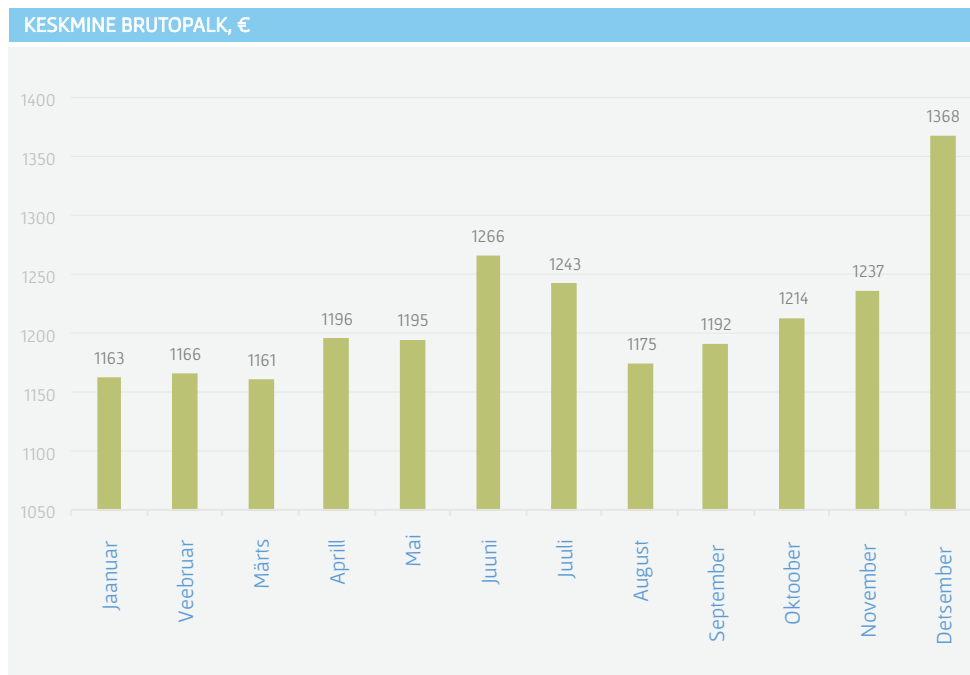
Tabel 18.
Tuludeklaratsioonide
esitamisest Läänemaal
2020. aastal:

TULUDEKLARATSIOONID

	Isikute arv	Summa, €
Esitatud FIDEKite arv	11 131	–
Tulud kokku	10 765	154 949 891
Tagastati	8927	2 873 329
Juurde määrati	912	810 020

Tabel 19.
Läänemaa brutopalka
tase kuude kaupa.
Allikas: Statistikaamet.

Brutopalk Läänemaal

Alates 2020. aastast ei arvuta ega avalda Maksu- ja Tolliamet mediaanväljamakse statistikat. Statistikaameti andmetel toimus 2020. aastal brutopalka kasv (tabel 19).

Registreeritud FIEd ja juriidilised isikud

01.01.2021 seisuga oli Läänemaal registreeritud 582 FIEt ja 3281 juriidilist isikut.

EVELIN KULLISON,
Töötukassa Läänemaa
osakonna juhataja

26. EESTI TÖÖTUKASSA LÄÄNEMAA OSAKOND

Seisuga 31.12.2020 oli Eestis töötuna registreeritud 53 874 inimest, mis moodustas 16. aastast kuni pensioniealisest tööjõust 8,3%. Võrreldes aasta varasema ajaga kasvas töötute arv ligi 20 000 inimese võrra.

Vähenenud töövõimega töötuid oli detsembri lõpu seisuga ligi 12 493, mis moodustas 32% registreeritud töötutest.

Detsembri lõpus 2020 oli registreeritud töötuse määr kõrgeim Ida-Virumaal (13,2%) ja madalaim Hiiumaal (5,6%). Ida-Virumaa

oli kõrgeima määraga ka aasta varasemalt ning madalaim töötuse määr oli 2019. aastal samuti Hiiumaal (tabel 20).

Lääne maakonnas oli detsembris 2019 registreeritud töötuid 471 ja töötuse määr 5,4%. 2020. aasta jooksul töötus kasvas, detsembris 2020 oli registreeritud töötuid 732 ja töötuse määr 8,3%.

Vähenenud töövõimega registreeritud töötuid oli 187, mis moodustas 26% maakonna registreeritud töötutest (tabel 21).

Tabel 20.
Registreeritud töötud
seisuga 31.12.2020.

TÖÖTUD		
Maakond	Registreeritud töötuid	Registreeritud töötuse määr
Ida-Virumaa	8037	13,2%
Valgamaa	1309	10,1%
Pärnumaa	3748	9,2%
Põlvamaa	936	9,0%
Lääne-Virumaa	2 185	8,7%
Läänemaa	732	8,3%
Võrumaa	1274	8,2%
Järvamaa	1068	8,0%
Harjumaa	25 122	7,9%
Raplamaa	1224	7,8%
Tartumaa	4948	6,6%
Viljandimaa	1323	6,5%
Saaremaa	998	6,3%
Hiiumaa	251	5,6%
Jõgeva	708	5,4%
Välismaa või täpsustamata	11	–
KOKKU	53 874	8,0%

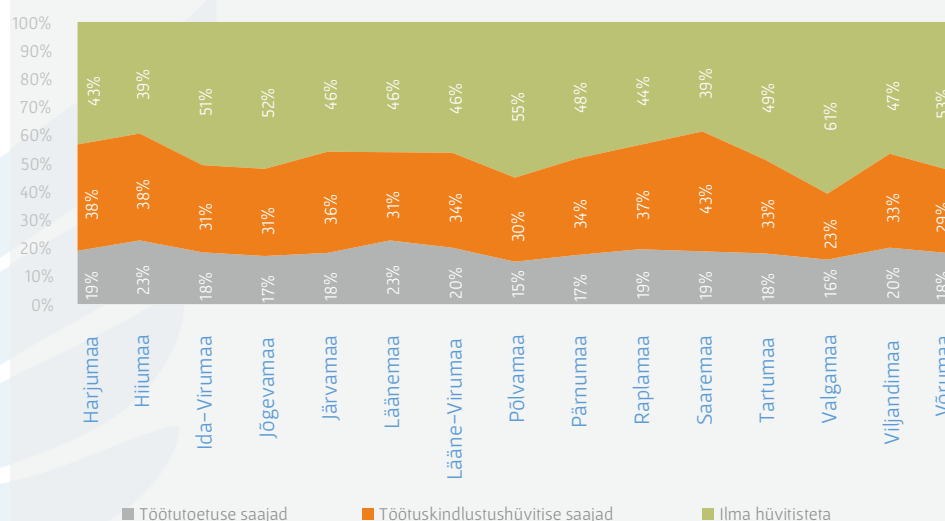
Tabel 21.
Vähenenud töövoimega
registreeritud töötud seisuga
31.12.2020.

VÄHENENUD TÖÖVÕIMEGA TÖÖTUD

Töötukassa maakondlik osakond	Vähenenud töövoimega registreeritud töötuid	Osakaal kõigist registreeritud töötutest
Põlvamaa	382	41%
Jõgevamaa	238	34%
Valgamaa	452	35%
Võrumaa	458	36%
Tartumaa	1527	31%
Ida-Virumaa	2296	29%
Viljandimaa	428	32%
Pärnumaa	1027	27%
Lääne-Virumaa	608	28%
Läänemaa	187	26%
Raplamaa	312	26%
Järvamaa	269	25%
Saaremaa	244	24%
Hiiumaa	55	22%
Harjumaa	4010	22%
KOKKU	12 493	23%

Joonis 11.
Registreeritud
töötute sotsiaalne
kaitse 31.12.2020
seisuga.

TÖÖTUTE SOTSIAALNE KAITSE

Tabel 22.
Registreeritud töötud
Läänemaa kohalike
omavalitsuste, soo ja
vanuse lõikes,
31.12.2020 seisuga.

TÖÖTUD LÄÄNEMAAL

	Kokku	Sugu		Vanus			Mehed			Naised		
		Mehed	Naised	16–24	25–54	55+	16–24	25–54	55+	16–24	25–54	55+
Haapsalu linn	490	251	239	65	298	126	31	154	67	34	145	59
Lääne-Nigula vald	230	105	125	22	141	66	9	60	36	13	81	31
Vormsi vald	12	4	8	0	6	6	0	2	2	0	4	4

Tabel 23.

Töötuna arvele võtmisele eelnenud töösuhte lõpu põhjus 2020. aastal Läänemaa osakonnas.

TÖÖSUHTE LÕPPEMISE PÕHJUS

	Töötute arv
Töötaja algatusel	290
Tähtajaline lepingu lõppemine	288
Koondamine	280
Poolte kokkuleppel	267
VÕS lepingu lõppemine	222
Katseaja ebarahuldavad tulemused	102
Muud põhjused	288
KOKKU	1737

Tabel 24.

Töötuna arvele võtmisele eelnenud amet 2020. aastal Läänemaa osakonnas.

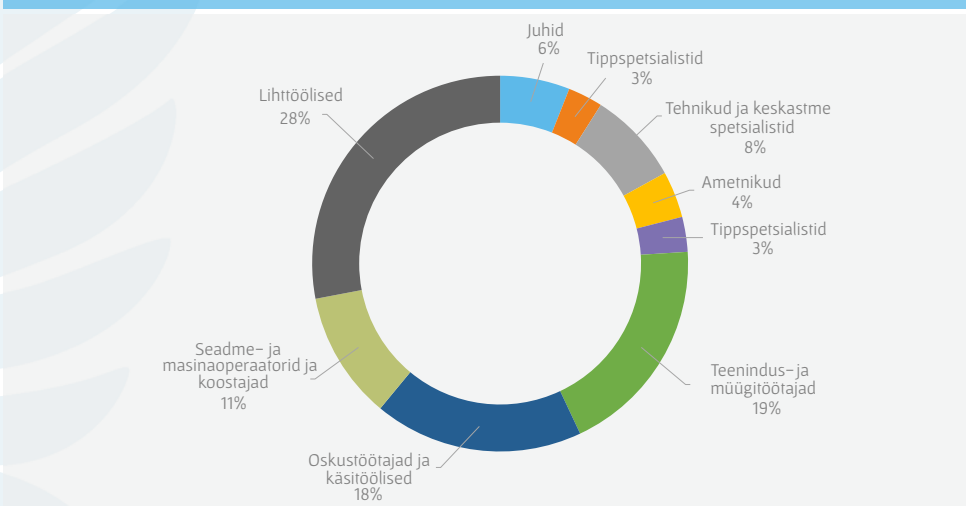
EELNEV AMET

	Töötute arv
Juhid	45
Tippspetsialistid	24
Tehnikud ja keskastme spetsialistid	59
Ametnikud	32
Teenindus- ja müügitöötajad	138
Põllumajanduse, metsanduse, kalanduse ja jahinduse oskustöölised	20
Oskustöötajad ja käsitöölised	128
Seadme- ja masinoperaatorid ning koostajad	81
Lihttöölised	200
Puudub eelnev töökogemus	5
Muu	732

Joonis 12.

Eelnevalt töötanud registreeritud töötud 31.12.2020 seisuga.

EELNEVALT TÖÖTANUD TÖÖTUD

HARIDUSLIK JAOTUS

	I TASE*	II TASE**	III TASE***	Määramata
Lääne maakond	247	362	141	2

I TASE* – algharidus; kutseharidus põhihariduseta; põhiharidus.

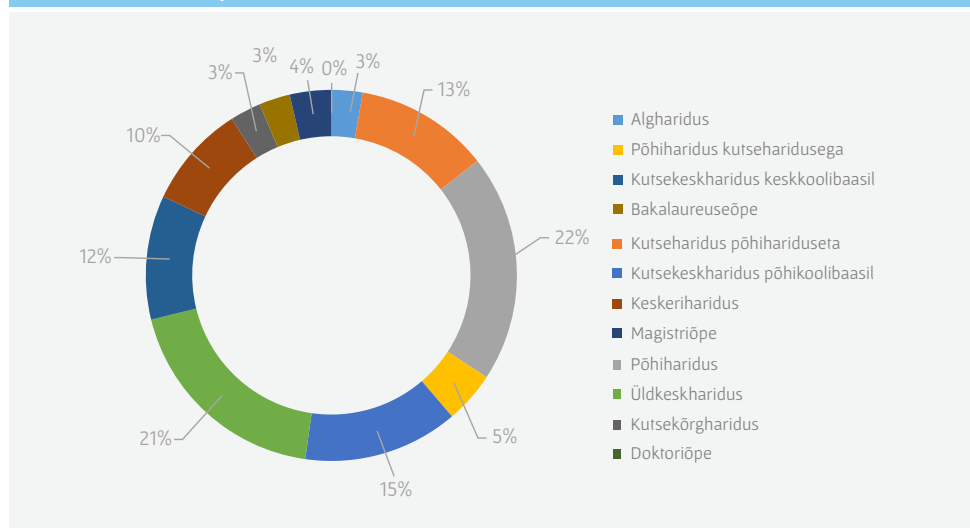
II TASE** – põhiharidus kutseharidusega; kutsekeskharidus põhikoolibaasil; üldkeskharidus; kutsekeskharidus keskkoolibaasil.

III TASE*** – keskeriharidus; rakenduskõrgharidus (kutsekõrgharidus); bakalaureuseõpe; magistriõpe; doktoriõpe.

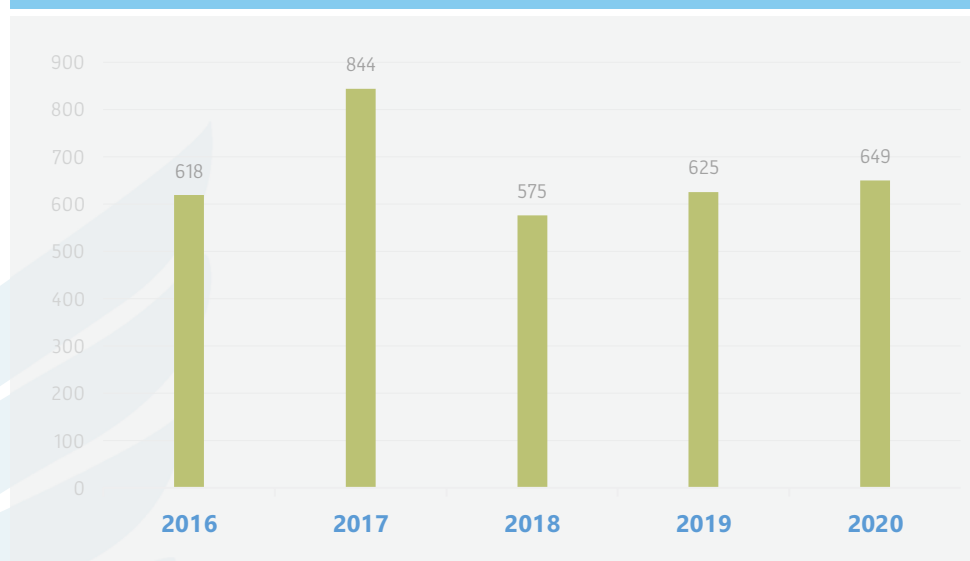
Joonis 13.
Läänemaa registreeritud
töötute hariduslik jaotus
31.12.2020 seisuga.

TÖÖTUTE HARIDUSLIK JAOTUS

Joonis 14.
Läänemaa osakonna
vahendatud
tööpakkumised
2016–2020.

TÖÖPAKKUMISED

Eesti Töötukassa
märkab ja tunnustab
oma töötajaid:

AASTA TÖÖLE AITAJA 2020

ANNE KUUSK

Aasta tööle aitaja 2020 tunnustava tiitli
pälvis Läänemaa osakonna töövahendus-
konsultant Anne Kuusk.

TÖÖTUKASSA LÄÄNEMAA OSAKONNA AASTA KOLLEEG 2020

HEIDY LIIVLAID

Töötukassa Läänemaa osakonna aasta kolleeg 2020 on karjääriinfo spetsialist Heidy Liivlaid.

Foto: Haapsalu politseijaoskond

Liiklusjärelvalve teostamine.

ANDREI TARATUHIIN,
Haapsalu
politseijaoskonna juht

27. LÄÄNE PREFEKTUURI HAAPSALU POLITSEIJAOSKOND

2020. aasta ei ole olnud politseile tavapärase. Oli ju aasta tihedalt seotud Covid-19 pandeemiaga ja see andis tunda ka ennetustegevustes. Seoses kevadel ja sügisel olnud piirangutega tuli suur osa maakondlikku ennetustegevust ära jätta või siis ümber planeerida. Nii jäi ära maakonna koolide 2. klassidele mõeldud liiklusolümpia, eakate päev ja teised igal aastal toimuvad ennetusüritused. Need tegevused asendusid kevadel piirangute tagamisega saarte praamiliinidel ja sügisel Terviseameti palvel Vabariigi Valitsuse kehtestatud karantiinitingimustest kinnipidamise kontrolliga, samuti maski ja liikumiskiirangute kontrolli tagamisega

maakonnas. Sel keerulisel ajal olid politseinikele abiks ka tublid vabatahtlikud.

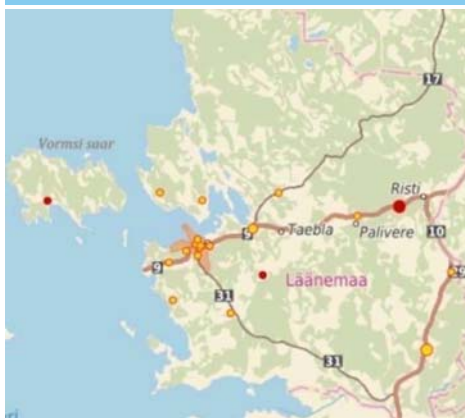
01.01.2020 seisuga oli Läänemaal Haapsalu politseijaoskonna rühmas kokku 30 abipolitseinikku. Samal aastal liitus Haapsalu abipolitseirühmaga kuus uut abipolitseiniku ja politseikooli asus õppima kuus abipolitseinikku. 2020. aasta kevadel Vabariigi Valitsuse välja kuulutatud eriolukorra ajal panustasid abipolitseinikud aktiivselt sadamates väikesaarte vahel kehtestatud liikumiskiirangute tagamisesse. Samaaegselt osalesid abipolitseinikud patrulli ja piirkonnapolitsei töös. 2020. aasta suvel

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Joonis 15.
Hukkunuga
liiklusõnnetus
märgistatud kaardil
punase täpiga. Mida
suurem on täpp
kaardil, seda rohkem
oli kannatanuid.

HUKKUNUTEGA LIIKLUSÕNNETUSED

toimunud politsei meistrivõistlustel jalgrattakrossis võitis Haapsalu abipolitsei-rühma liige Andres Kukk oma vanuseklassis esimese koha.

Suve alguses Lihulas toimunud tulistamisega¹ seoses said kõik politseiüksused ülesande erakorraliselt kontrollida kõiki relvaomanikke. Kontrollimise eesmärk oli vähendada relvaomanike võimalikku riskikäitumist ja seeläbi sarnaste traagiliste sündmuste kordumist. Haapsalu politseijaoskond kontrollis 554 relvaomanikku ja tuvastas viiel isikul seoses relvade käitlemisega rikkumise.

Haapsalu politseijaoskond panustas 2019. aastal ennetustegevusse aega kokku 393 tunni ulatuses, mille tulemusena jõuti 21,1 protsendini elanikkonnast. 2020. aastal oli jaoskonnal võimalik panustada kokku vaid 150,5 tundi ennetustegevusse ja jõuti vaid 4,6 protsendini maakonna elanikkonnast.

Kui 2019. aastal koostas politsei maakonnas kokku 180 lähisuhtevägivalla infolehte, siis 2020. aastal koostati kokku 141 lehte, s.o 22% vähem. Sellest hoolimata ei ole oluliselt vähenenud 2020. aastal füüsilise väärkohtlemiste arv: 2019. aastal registreeriti 41 juhtumit ja 2020. aastal 37 juhtumit.

¹ Lihula lähisel toimus 6. juunil 2020 tulistamine, milles hukkus kaks täiskasvanut ja vigastada sai kolm inimest, kellest kaks olid lapsed.

Politsei eesmärk on hoida ennetussõnumite kaudu lähisuhtevägivalla teema fookuses ning pidevalt teavitada kogukonda lähisuhtevägivalla ohtudest ja varjatusest, samuti pakkuda abi koostöövõrgustiku kaudu läbi MARACi mudeli kõrge riskiga vägivalla all kannatavatele inimestele. MARAC (*Multi Agency Risk Assessment Conference*) on võrgustikupõhine juhtumikorralduse mudel, mille eesmärk on tuvastada lähisuhtevägivalla suure riskiga täisealised ohvrid ja kindlustada nende kaitse mitme asutuse spetsialistide koostöös. 2020. aastal oli MARAC võrgustikus 12 isikuga seotud juhtumit. Vägivalla kasutatakse ka eakate vastu, mistõttu planeerib politsei ennetustegevust võimaliku vägivalla märkamise kohta selgitustööna ka eakate hulgas.

Politsei on viimastel aastatel töös alaealsetega järjest rohkem kasutanud mittekaristuslikke meetmeid. Eesmärk on mõjutada noort esmakordset seaduserikkujat nii, et ta saaks aru oma teo tagajärgedest ja võtaks selle eest vastutuse. Kuna alaealistel reeglina iseseisvat sissetulekut ei ole, siis tihti rahatrahv karistusena ei ole mõjus. Politsei hinnangul on noore suunamisega kaasnev tegevus mõjusam. Nii kasutas politsei 2019. aastal mittekaristuslikke meetmeid 26 väärteojuhtumi lahendamisel ja 2020. aastal juba 67 väärteojuhtumi lahendamisel. Mainitud juhtumite pinnalt võib väita, et teistkordselt uuesti rikkumisi toime pannud alaealisi oli vähe. Oluliselt on vähenenud ka alaealiste toimepandud kuritegude arv. Kui 2019. aastal sooritasid alaealised 61 kuritegu, siis 2020. aastal vaid 30 kuritegu. Põhiline langus on toimunud alaealiste omavahelise füüsilise vägivalla vähenemise arvelt.

Aastal 2020 registreeriti Lääne maakonnas kokku 314 kuritegu, mis teeb 10 000 elaniku kohta 153 kuritegu. See näitaja on

Foto: Haapsalu politseijaoskond

ikka veel Lääne prefektuuris jaoskondade hulgas kõige kõrgem, kuid võrreldes ülejäänud Eestiga teiste maakondade võrdluses keskmine. Võrreldes 2019. aastaga on kuritegude arv langenud 45 kuriteoepisoodi võrra.

Hea on tõdeda, et 45 kuriteoepisoodi võrra on vähenenud vägivallakuriteod. 2020. aastal pandi toime 88 vägivallakuritegu, mis teeb 10 000 elaniku kohta 39 kuritegu, mis on Eesti keskmine näitaja. Suurem enamus vägivallakuritegudest pannakse toime eluruumides ja oma lähedaste suhtes. Õnneks ei ole 2020. aastal toime pandud ühtegi rasket isikuvastast kuritegu, s.o tapmist, mõrva, röövimist ega vägistamist.

Languses on ka varavastased kuriteod – 13 kuriteoepisoodi võrra. 2020. aastal pandi toime 98 varavastast kuritegu, 2019. aastal pandi toime 111 varavastast kuritegu. Põhiliselt vähenesid vargused suvilatest ja talumajadest.

Kuritegude avastamise protsent oli 2020. aastal 79, millega oleme Lääne prefektuuris teisel kohal. Eesti keskmine kuritegude avastamise protsent oli samal ajal 68.

Väärtegudest rääkides on 2020. aastal kahe viimase aasta võrdluses olnud langus 31%, millest enamiku moodustavad liiklusosalased rikkumised. Languse üheks põhjuseks võib pidada tööülesannete rõhuasetuse muutumist, kuna ametiabi korras aidati väga suurel määral Terviseametist seoses Covid-19 piirangute kontrollidega, samuti piirati nakkuseleviku vältimiseks politseireidide läbiviimist tavapärasel kujul. Menetlusliikide osakaal väärtegude puhul protsentuaalselt oluliselt muutunud ei ole ja on jäänud 2019. aasta tasemele.

Politseipatrull
Haapsalu vanalinnas.

Joobes juhte tabati möödunud aastal kokku 112, mida on 2019. aastaga võrreldes 19 võrra vähem. Piirmäära ületanud juhid moodustasid koguarvust 48 ja nende puhul rakendati väärteomenetlust. Kriminaalmenetlust rakendati 64 juhi puhul, mis on kümne võrra rohkem kui aastal 2019, neist neli olid narkojoobes mootorsõidukijuhid.

Inimkannatanutega liiklusõnnetusi oli 2020. aastal Läänemaal kokku 21, mida on nelja võrra vähem kui aastal 2019. Liiklusõnnetustes sai vigastada 2020. aastal kokku 22 inimest, mida on 13 võrra vähem kui aasta varem. Samas tõusis liiklusõnnetustes hukkunute arv varasema aastaga võrreldes ühelt neljale inimesele. Liiklusõnnetuste põhjused olid erinevad, mistõttu ühest mustrit ei ole võimalik välja tuua.

Foto: Urmas Lauri

Palivere pritsukuurile
tornikiivri paigaldamine.

HANNES AASMA,
Hiiu-Läänemaa
päästepiirkonna juhataja

28. LÄÄNE PÄÄSTEKESKUSE LÄÄNEMAA PÄÄSTEPIIRKOND

Päästeamet tagab teenuse toimimise kutseliste ja vabatahtlike päästekomandode abil. Läänemaal asuvad kutselised päästekomandod Haapsalus, Ristil, Nõval ja Vormsil. Haapsalu ja Risti päästekomandos töötavad igapäevaselt kutselised päästjad. Nõva ja Vormsi päästekomandot eristab teistest komandodest toimiv kombineeritud töökorraldus – lisaks valves olevale kutselisele päästjale reageerivad sündmusele alati ka kaks vabatahtlikku päästjat.

Nõva päästekomando on üks kahest Eesti vabatahtlikust päästekomandost, kes võivad teha ka suitsusukeldumist. Vabatahtlikul komandol poolt suitsusukeldusteenuse pakkumine on väga suur panus, sest vabatahtlikud peavad selle teenuse osutamisel vastama samadele tingimustele nagu kutseliste päästekomandode päästjad (tervisekontroll, füüsilised katsed jne).

Läänemaal toimetavad aktiivselt ka vabatahtlikud päästekomandod, kelle komandopunktid asuvad Pürksis, Paliveres, Kirnas ja Parilas. Palivere vabatahtlikud on ette võtnud suure töö ehitada enda päästekomandole uus päästehoone, mis plaanide kohaselt valmib 2021. aastal. Nende aktiivne tegevus on innustanud ka teisi vabatahtlikke oma hooneid ehitama.

1. juunist 2020 liideti Hiiumaa ja Läänemaa päästeapiirkond üheks päästeapiirkonnaks nimetusega Hiiu-Läänemaa päästeapiirkond. Päästeamet pakkus 2020. aastal Läänemaal tööd 65 inimesele. Haapsalu korrapidamisgrupis oli 5, Haapsalu päästekomandos 23, Risti päästekomandos 23, Nõva päästekomandos 7, Vormsi päästekomandos 4 ametikohta, samuti olid olemas päästeapiirkonna peaspetsialisti, inseneritehnilise büroo ja tuleohutusbüroo inspektori ametikohad.

Tulekahju Tuuru külas.

Foto: Juhan Epner/ERR

Ennetustööna nõustas Päästeamet tuleohutuse ja hädaolukorraks valmisoleku koha pealt, koolitati lapsi tule- ja veeohutuse teemadel. Koostöös omavalitsustega tehti tuleohutuks mitmed Läänemaa kodud. Ehitati ja remonditi kütteseadmeid, parandati ja vahetati välja elektrisüsteeme. Väga selged märgid ennetustegevusse jättis koroonaviirus, seda just avalike ürituste ära jäämise näol.

Päästetehnika uuenes Nõva päästekomandos, kus päästjad said oma kasutusse uue paakauto. Haapsalu päästekomando tehnika täienes UTV ja merepäästejetiga.

2020. aastal alustati tegevusi uue, Haapsalu päästekomando hoone, ehitamiseks.

Tuleõnnetuste arv on olnud aastate vältel stabiilne. Tulekahjus ei hukkunud ühtegi inimest. Kahjuks uppus jahilt merre kukkunud inimene.

Päästesündmustega seotud väljakutsete arv ei ole näidanud olulisi alanemise märke. Oluliselt on tõusnud väljasõitute arv tormikahjude likvideerimiseks.

2020 oli Läänemaal:

- väljakutseid 600
- päästesündmusi 344
- tulekahjusid 64, millest
 - hoonetulekahjusid 16;
 - eluhoonetulekahjusid 10;
 - mitteeluhoone tulekahjusid 6;
 - 32 muid tulekahjusid (metsa- ja maastikutulekahjud, lõkked jms).
- liiklusõnnetusi 27;
- õnnetusi veekogul 11;
- ametkondliku abi osutamisi 89;
- kodunõustamisi 648;
- tulekahjus hukkunuid 0;
- veeõnnetustes hukkunuid 1.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Päästeameeti tunnustuse
osaliseks saanud
päästetöötajad 2020.
aastal:

ELUPÄÄSTJA MEDAL

JAANEK REPPÖ,
Haapsalu komando

ELUPÄÄSTJA MEDAL

URMIS PÕLD,
Risti komando

Fotod: Ene Naaber

ELUPÄÄSTJA MEDAL

URMAS KOLGA,
Risti komando

PÄÄSTETEENISTUSE MEDAL

ANDRUS ELTMAA,
Haapsalu korrapidamisgrupp

Riikliku tunnustuse
osaliseks saanud
päästetöötajad:

PÄÄSTEALA NOORSOOTÖÖ TÄNUKIRI

RISTO ROOMET,
vabatahtlik päästja, MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed

Foto: Urmas Lauri

PÄÄSETEENISTUSE HÕBERIST

VALDUR RAAMAT,
Haapsalu komando

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Lääne maakonna
tunnustuse osaks
saanud päästetöötajad:

LÄÄNEMAA VEDUR 2020 MTÜ PRIITAHTLIKUD PRITSUMEHED

Läänemaa Vedur 2020 – MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed – Palivere vana pritsuhoone uuendamise ja selle vabatahtlikule päästekomandole kasutusele võtmise eest.

Tiitli tõi neile Palivere vana pritsuhoone uuendamine ja selle kasutusele võtmine vabatahtliku päästekomando poolt. Ehitustöödel panid käed külge ka paljud kogu-

konnaliikmed, mis annab asjale erilise väärtuse. Ennastohverdavalt tehtud töö ja nähtud vaev tasus end kuhjaga ära, eelmise aasta kevadel sai hoone uue väljanägemise ja uhke tornkiivri. Kogu projekti tulihingeline ja energiline eestvedaja oli MTÜ Priitahtlikud Pritsumehed juhatuse liige Risto Roomet.

LÄÄNEMAA TERVISEDENDAJA 2020 ANDRES KALJURA

Hindamatu panuse eest Läänemaa tervisedendusse.

Fotod: Lääne RPR

Lääne RPRi lipulaev Hurmur-001 viib lapsed veeohutuskoolituse käigus merele.

29. LÄÄNE-EESTI VABATAHTLIK RESERV PÄÄSTERÜHM

KAIRE REILJAN,
Lääne RPR
juhatuse liige

Mittetulundusühing Lääne-Eesti Vabatahtlik Reservpäästerühm (Lääne RPR) asutati 2009. aasta novembris selleks, et koondada kokku inimesi, kes abistaks kutselisi päästjaid suurõnnetustel, aitaks otsida inimesi maastikul ja merel ning tegeleks ennetustööga. Veidi hiljem lisandus merepääste.

Kui asutajaliikmeid oli ühingul 16, siis 2020. aastaks on rühma liikmete arv jõudnud 90 piirimaile. Enamik Lääne RPRi liikmetest on läbinud vabatahtliku päästja I astme koolituse ja 16 inimest ka vabatahtliku päästja II astme koolituse. Liikmetest on 49 läbinud vabatahtliku merepäästja I astme ja 16 II astme koolituse. Lääne RPRi juures tegutseb otsingukoorte treeningrühm, kuhu kuuluvad koerad ja koerajuhid tõestavad eksamiitel koorte oskusi päästekoortena.

Vabatahtlik merepäästja Janno Aser pukseerimas merel hädä jäänud jahti.

Janno Aser ja Vallo Vilta Haapsalus,
Puskus toimunud linnalaagris lastele
veeohutusest rääkimas.

Lääne RPRil on koostöölepingud nii Päästeameti kui ka Politsei- ja Piirivalveametiga (edaspidi PPA) vabatahtlike merepäästjate kaasamiseks merepäästetöödele.

Kui esimestel aastatel oli ühingu tegevus suunatud rohkem maapäästele ja otsingutele, siis nüüdseks on põhirõhk merepäästel. Seda eriti pärast PPA otsust sulgeda 2020. aastal Haapsalu politseijaoskonna merepäästeüksus, mis pani merepääste varasemast rohkem vabatahtlike õlgadele.

Lääne RPRil olid 2020. aastal merepääste reageerimispunktid Haapsalu, Rohuküla, Hobulaid ja Nõva. Reageeriti 12 mereabisündmusele ja kahele mereotsingule (üks neist Matsalu lahes).

Oluline on Lääne RPRi jaoks veeohutusalane ennetus. Päästerühm on võtnud eesmärgi korraldada nii teoreetilisi kui ka praktilisi veeohutuskoolitusi ning talvisel ajal jääohutuskoolitusi Läänemaa koolide 3.–4. klasside õpilastele, samuti tutvustab rühm veeohutust avalikel üritustel, laagrites jm.

Ühingu 2020. aasta tegevusele jättis oma jälje koroonaviirus ja eriolukord, mistõttu oma tavapärasest tegevust, ennetustööd koolides, polnud piirangute tõttu võimalik teha. Ära jäid ka mitmed maakondlikud üritused, kus Lääne RPR tavapäraselt osalenud on. Suvekuudel sai siis ennetustööd teha, Lääne RPR korraldas või osales 2020. aastal 14 ennetusüritusel, näiteks Haapsalu linnalaagris ja Samliku laagris, Kaitseliidu merelaagris ning koos Kaitseliiduga korraldati veeohutusüritus Haapsalu lastekodu kasvandikele. Samuti osaleti Dirhami ja Hara sadama päeval ning Kiideva muinas-tulede öö üritusel.

Lääne RPR koos PPA ja Päästeametiga korraldas septembris Haapsalus Punase raketi päeva.

Lääne RPRi liikmed on osalenud nii Päästeameti kui ka Politsei- ja Piirivalveameti koolitustel ja õppustel, samuti korraldanud ise rühma liikmetele õppusi ja koolitusi.

Haapsalu hoolekandekeskuse elanikele päästeveste tutvustamas.

2020. aastal jäi koolituste ja õppuste arv eriolukorra ja piirangute tõttu tavapärasest väiksemaks. Siiski osalesid Lääne RPRi liikmed augustis Virtsus PPA korraldatud merepäästeõppusel. Juulis oli Lääne RPRi enda korraldatud koostööõppus Nõval. Koostöös Haapsalu politseijaoskonna ja ESTSARiga toimus septembris otsingu-koolitus Kiltsis.

Augustis osalesid Lääne RPRi liikmed Päästeameti projekti kaudu korraldatud koolitusel, mis oli mõeldud veeohutusalase ennetuse ja koolitusega tegelejatele.

Päästealaseid suursündmusi, kuhu oleks kaasatud terve rühm, 2020. aastal Lääne regioonis ei toimunud. PPA kaasas pääste-koera ühele otsingule Pärnus.

Aastatega on Lääne RPR soetanud korraliku varustuse. Päästerühmale kuulub kolm alust ja hüdrokopter, lisaks kasutatakse reageerimisel liikmete isiklikke aluseid. Lääne RPRi lipulaev Hurmur 001 on ajalooline alus –

tegemist on taasiseseisvunud Eesti esimese piirivalvekaatriga, mis kandis varem nime PVK-001.

Kogukondliku turvalisuse programmi toel hankis Lääne RPR 2020. aastal Haapsallu ujuvdoki ning kohaliku omaalgatuse programmist kuiv- ja tormiülikondi Nõva reageerimispunkti.

Viimase aja suurimad investeeringud varustusse on olnud aga mobiilse varustuse hoiuruumi soetamine Leader-projekti kaudu ning kuna Lääne RPR pidi loobuma oma senistest laoruumidest Bürgermeisteri hõlmil, hangiti uueks laoruumiks soojak, mis paigaldati Veskiviigi sadamasse.

Lääne RPR teeb koostööd Haapsalu jahtklubiga, pakkudes stardilaeva teenust Haapsalu jahtklubi regattide läbiviimisel, samuti on RPR turvanud merel toimuvaid üritusi.

Koostöös Kaiseliiduga viidi Haapsalu hoolekandekeskuse lapsed Vormsile, kus neile õpetati mere- ja metsatarkusi.

Lääne RPRi otsingukoerad ja koerajuhid on koolitatud maastikul kadunud inimesi otsima.

Lääne RPRi lipulaev Hurmur-001 on taasiseseisvunud Eesti esimene piirivalvekaater, mis kandis varem nime PVK-001. Nüüd kasutatakse seda nii päästetöödel kui ka veeohutuse õpetamisel.

MARGUS EISENSCHMIDT,
Transpordiameti Lääne regiooni
strateegilise planeerimise juht

30. TRANSPORDIAMETI LÄÄNE REGIOON

Maanteeameti Lääne maakonna esinduses ja Haapsalu teenindusbüroos töötas 2020. aastal kokku seitse töötajat.

Läänemaa esinduses Maanteeameti teehoiuteenistuse lääne teehoiu osakonna korrashoiu projektijuht oli 2020. aastal Mihkel Merilo. Tema ametülesanneteks olid Maanteeameti kui tellija esindamine lääne hooldepiirkonnas, tee seisundinõuete vastavuse kontrollimine, lähtudes õigusaktidest ning ameti ja ettevõtjate vahel sõlmitud lepingust. Samuti kuulusid tema tegevusvaldkonda teehooldealaste probleemide ja küsimuste igapäevane lahendamine ning liiklusväliste tegevuslubade väljastamine ning tehtud tööde vastuvõtmine.

Teehoiuteenistuse lääne teehoiu osakonna ehituse projektijuht oli 2020. aastal Urmas Robam, kelle ametülesanneteks oli Maanteeameti esindamine lääne tegevuspiirkonna riigiteede ehituse ja säilituse korraldamisel, sealhulgas projekteerimise ning ehitus- ja remondiprojektide elluviimine administratiivselt ning nende rahaline ja tehniline juhtimine vastavalt rahastusallikast tulenevale kokkulepitud korrale.

Ennetustöö eksperdi, ennetustöö osakonna juhataja ülesannetes oli 2020. aastal Solveig Edasi. Peamine ametiülesanne olid liikluskasvatuse ja ennetustöö koordineerimine maakonnas ning üleriigiline liiklushariduse ja ennetustöö korraldamine, liiklushariduse elluviimine riiklike õppekavade kaudu, haridusasutustes liiklusharidusalaste tegevuste toetamise ning õpetajate täiendkoolituste korraldamine.

Haapsalu teenindusbüroos oli 2020. aastal kokku neli töötajat: mootorsõidukijuhi

eksamineerija (Mati Tereping), kaks vanemspetsialisti (Külli Kiholane ja Inge Sakk) ning Haapsalu ja Kärkla büroo vanem (Toomas Sõer). Büroos sai läbi viia alljärgnevaid toiminguid: juhtimisõigusega seotud teenused, sõidukite eelregistreerimine, sõidukitega ja maismaasõidukitega tehtavad toimingud jms.

Suurematest töödest 2020. aastal

Suuremate teetööde käigus rekonstrueeriti 2020. aastal Keila–Haapsalu maanteel km 54,9–62,8 ca 8-kilomeetrine Keedika–Linnamäe teelõik. Teelõigu remondi eesmärk oli teelõigu amortiseerunud katte vastavusse viimine liiklussagedusega ning sõidumugavuse ja liiklusohutuse tõstmine. Selle käigus ehitati ümber kitsas amortiseerunud teelõik, rajati kogu lõigule uus kahekihiline asfaltbetoonkate, korrastati veeviimarid, asendati kõik olemasolevad liikluskorraldusvahendid. Tööd tegi Tariston AS ja tööde teostamine maksis kokku 2,5 miljonit eurot.

Teine suurem teetöö oli Ääsmäe–Haapsalu–Rohuküla maanteel Risti ja Uuemõisa vahelisel teelõigul km 38,8–39,3 ja km 49,4–70,4 teostatud teekatte taastusremondi tööd. Valdavas enamuses oli töödeks kulumisjälgede remont Rooparemix meetodil, kus olemasolev teekatte rattajälgedes kuumutati, freesiti üles, olemasolevale ülesfreesitud asfaldile lisati uus täiendav asfaltsegu, laotati maha ja rulliti uuesti kinni.

Kolmes kohas paigaldati tööde käigus kogu katte laiuses uus kulumiskiht tasandusfreesitud alusele. Uus ülekate paigaldati Ristil, Taebila alevikus ja Uuemõisa alevikus. Osaliselt ehitati ümber liiklussaari ning

peale asfalteerimistööde lõppu taastati teekattemärgised. Töid teostas TREV-2 Grupp AS ja tööde maksumus oli ligi 1,2 miljonit eurot.

Parendamaks liiklustingimusi ohtlikes kohtades, rajati Risti–Kuijõe teele Risti alevikus uus jalgtee lõik koos tõstetud ülekäigurajaga ja kaupluse juurde uus parkla. Tööd telliti koostöös Lääne-Nigula vallaga. Tööde teostamise eesmärk oli jalakäijate liiklustravalisuse taseme tõstmine ja sõidukiiruste rahustamine teelõigul. Töid teostasid TAVT OÜ ja Kingat OÜ, tööde maksumus oli 95 000 eurot.

Säilitamiseks olemasolevaid kattega teid, teostas Eesti Teed AS korduspindamisi kattega teedel 18 teelõigul, kokku 61 km ulatuses. Tööde käigus parandati väga ebatasaste lõikude taset, laotades tasan-

duskihiks ligi 2300 tonni asfaltbetooni ja seejärel teostati teelõikudel pindamistöid. Tööde maksumuseks oli 0,85 miljonit eurot.

Kruusateid remonditi Oru–Soolu–Jalukse teel km 2,6–9,4, Puhtu teel km 1,4–3,3 ja Rannaküla teel km 0,0–1,0. Tööde käigus puhastati truupe ja kraav, ehitati uus purustatud kruusast kulumiskoht. Töid teostas Warren Safety OÜ ja tööde kogumaksumus oli üle 153 000 euro.

Riigiteede koosseis Läänemaal:

- Kokku: 554,401 km;
- sh kattega: 489,729 km;
- sh kruusateed: 64,627 km.

Hoolde korrashoiupartner:

OÜ Warren Safety ja Leonhard Weiss Viater OÜ.

31. KESKKONNAAMETI LÄÄNE REGIOON

JAANUS MÜÜR,
Keskkonnaameti
Läänemaa büroo juhataja

Alates 2021. aastast on loodud üks ühine keskkonnavalitsus, mille nimeks sai Keskkonnaamet. Keskkonnaamet on valitsusasutus, mis tegutseb Keskkonnaministeeriumi valitsemisalas. Keskkonnainspektorist sai Keskkonnaameti üks osakond – järelvalve osakond.

Keskkonnajärelvalve valdkondi on kokku ligi paarkümmend, menetletakse nii keskkonnavalitsuse pisirikkumisi kui ka keskkonnakuritegusid. Eestis on üks väheseid Euroopa riike, kus riiklik keskkonnajärelvalve organ tegutseb sellises ulatuses.

Lisaks karistaja rollile ollakse ennetaja rollis, mis tähendab seda, et püütakse järelvalvega rikkumisi ennetada või kui see ei õnnestu, siis avastada rikkumine võimalikult

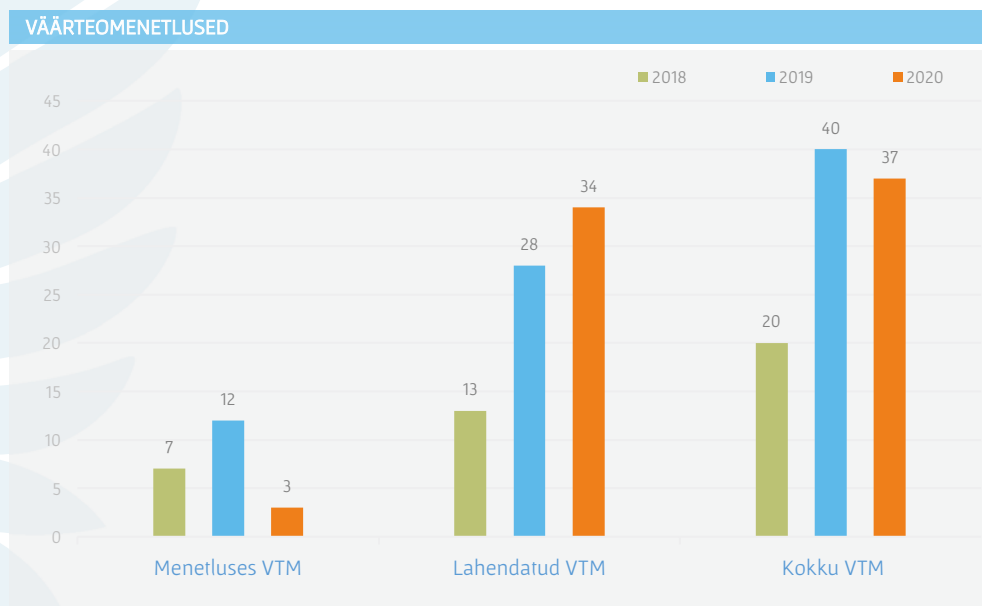
varajases staadiumis, et suuremaid kahjusid vältida.

Läänemaa büroo isikkoosseisu suuruseks on 7 + 1 inimest, kellest üks on büroo juhataja.

Inspektorid jagunevad eri valdkondade vahel (looduskaitse, kalakaitse ja keskkonnakaitse), kuid väikese büroo omapära arvestades on Läänemaal suhteliselt universaalsed inspektorid, kes valdavad ka teisi valdkondasid. 2020. aastal oli tööl kuus inspektorit, iga valdkonna peal kaks.

2020. aastal oli väärtemenetlusi kokku 37. Menetluses juhtumite arv 2020. aastal vähenes võrreldes eelnevatega ning lahendatud juhtumite arv suurenes (joonis 16).

Joonis 16.
Väärtemenetluste statistika
Läänemaal 2018–2020.

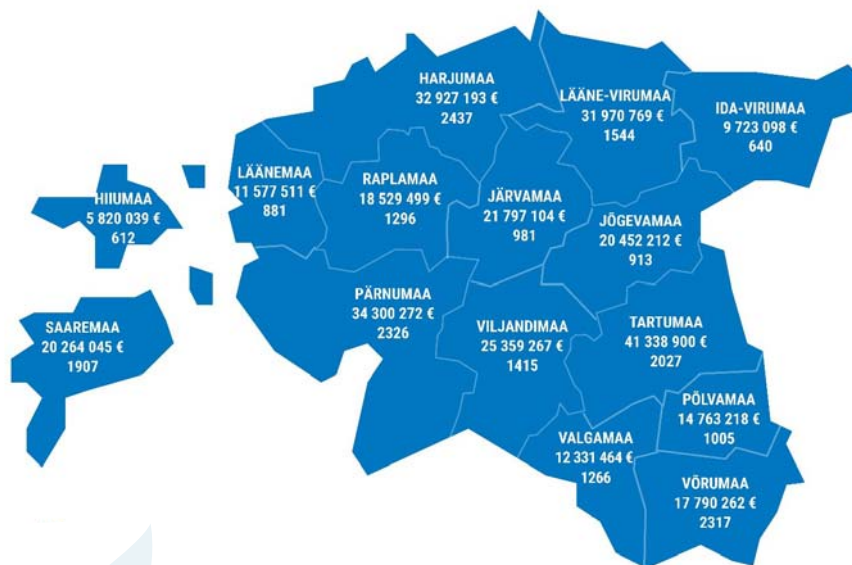

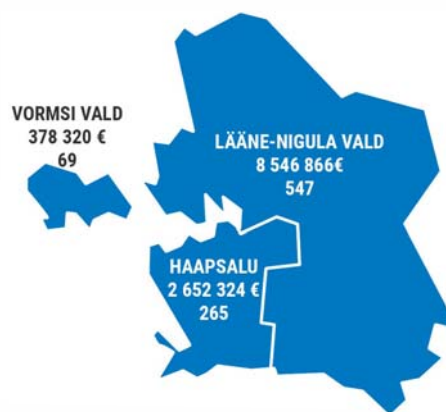
32. PÕLLUMAJANDUSE REGISTRITE JA INFORMATSIOONI AMET (PRIA)

TIIA TAMM-SUIK,
PRIA Teabeosakonna
meediasuhte juhtivspetsialist

Joonis 17.
2020. aastal PRIA makstud
toetuste ja makseid saanud
klientide jagunemine
maakondade lõikes.

Joonis 18.
Läänemaale makstud PRIA
toetused ja makseid saanud
klientide arv haldusüksuste lõikes
2020. aastal.

Põllumajanduse Registre ja Informatsiooni
Amet (PRIA) on Eesti Vabariigi Maaelu-
ministeeriumi valitsemisala valitsusasutus.
2020. aastal tähistas PRIA 20. sünnipäeva.

PRIA toetab Eesti maaelu arengut ning kogu
tegevus on suunatud elukvaliteedi paranda-
misele maal ja kalandussektoris. PRIA näeb
oma töö kaugema tulemusena, et elamine
maal on võimalusterohke ja pakub kindlus-
tunnet.

PRIA ülesanne on Euroopa Liidu põllu-
majanduse, maaelu ja kalandussektori
arengutoetuste, riiklike ning turukorral-
duslike toetuste andmise korraldamine.
Jagatakse teavet saadaolevatest toetustest,
menetletakse taotlusi ja kontrollitakse, et
toetuse saajad täidaksid õigusaktidega
kehtestatud tingimusi ja kohustusi. PRIA
koostab ja haldab ka riiklikke registreid
põllumajandusloomade ja -lindude ning
põllumajandustoetuste ja põllumassiivide
kohta, samuti mitmesuguseid andmekogu-
sid.

PRIA-l on 15 maakondlikku bürood. Keskus
asub Tartus, ent paljusid PRIAga seotud
toiminguid, sealhulgas eri toetuste taotle-
mist, registritoimingute tegemist, kulu-
dokumentide esitamist ning oma taotluste
ja maksetega seotud andmete vaatamist on
klientidel võimalik teha elektroonilises ise-
teenindusportaalil e-PRIA. PRIA-l on üle
46 000 kliendi.

Tabel 25.
PRIA makstud toetuste
jagunemine fondide ja
meetmete lõikes
Läänemaal 2020. aastal.

TOETUSED	
Fondid/Toetuse grupid	Makstud summa, €
4.1 Investeeringud põllumajandusettevõtte tulemuslikkuse parandamiseks	305 895
4.2 Investeeringud põllumajandustoodete töötlemiseks ja turustamiseks	6938
4.3 Põllu- ja metsamajanduse taristu arendamine ja hoid	456 842
4.4 Kiviaia taastamise toetus	4546
6.1 Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine	110 000
6.3 Väikeste põllumajandusettevõtete arendamine	30 000
6.4 Investeeringud majandustegevuse mitmekesistamiseks maapiirkonnas	
mittepõllumajandusliku tegevuse suunas	278 191
8. Investeeringud metsaala arengusse ja metsade elujõulisuse parandamisse	13 563
9. Tootjarühmade ja -organisatsioonide loomine	20 165
10.1.1. Keskkonnasõbraliku majandamise toetus	547 094
10.1.3. Piirkondlik mullakaitse toetus	24 033
10.1.5. Kohalikku sorti taimede kasvatamise toetus	1374
10.1.6. Ohustatud tõugu looma pidamise toetus	19 373
10.1.7. Poolloodusliku koosluse hooldamise toetus	767 009
11.1. Mahepõllumajandusele üleminek	35 025
11.2. Mahepõllumajandusega jätkamine	914 924
12.1. Natura 2000 toetus põllumajandusmaale	30 405
12.2. Natura 2000 toetus erametsamaale	255 326
14. Loomade heaolu toetus	128 910
19. Toetus LEADERi kohalikule arengule	456 920
21. Erakorraline ja ajutine toetus põllumajandustootjatele ning VKEdele,	
keda COVID-19 kriis on eriti mõjutanud	19 900
EESTI MAAELU ARENGUKAVA 2014–2020 KOKKU	4 426 433
EMKF 1.15 - Püügivahendi parendamise toetus	29 457
EMKF 3.2 - Kalanduspiirkonna kohaliku arengustrateegia rakendamine	
(algatusrühma toetus)	57 933
EMKF 3.3 - Kalanduspiirkonna kohaliku arengustrateegia rakendamine	
(projektitoetus)	254 502
EMKF 3.4 - Algatusrühma koostöötegevused	3371
EMKF 4.1 - Tootmis- ja turustamiskavade toetus	62 184
EUROOPA MERENDUS- JA KALANDUSFOND 2014–2020	407 448
Kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade toetus	1 950 369
Noorte põllumajandustootjate toetus	43 118
Vabatahtlik tootmiskohustusega seotud toetus	118 105
Väikepõllumajandustootjate kava	24 596
Ühtne pindalatoetus	4 268 496
Ammlehma kasvatamise üleminekutoetus	82 602
Piima üleminekutoetus	68 201
Põllumajanduskultuuri üleminekutoetus	68 504
Ute kasvatamise üleminekutoetus	14 266
Ute üleminekutoetus	589
Veise üleminekutoetus	46 056
OTSETOETUSED KOKKU	6 684 900
KOOLITOETUSED KOKKU	31 432
Kalandustoodete tootja koolitustoetus	2417
Mesilaspere toetus	23 153
Praktikatoetus	1730
RIIKLIKUD TOETUSED KOKKU	27 299
MAKSTUD SUMMA KOKKU	11 577 511

2020. aastal avaldas toetuste maksete mahule kindlasti mõju COVID-19 pandeemia. PRIA kolis kodukontoritesse, töö ei seiskunud ja maksete maht ei vähenenud. COVID-19 mõjude leevendamiseks avati mitu erakorralist meetet.

2020. aasta jooksul maksis PRIA 21 567 kliendile välja ligi 319 miljonit eurot. Toetussummadest 278 408 289 eurot pärines Euroopa Liidu eelarvest, ülejäänud Eesti riigilt. Suurima osa moodustasid põllumeestele ja loomapidajatele makstavad Euroopa Liidu rahastatavad otsetoetused ja Eesti riigieelarvest lisanduvad üleminekutoetused – kokku üle 178 miljoni euro. Sama sihtgrupp sai ka üle 58 miljoni euro maaelu arengukava hektari- ja loomapõhiseid toetusi. Toetuste abil hooldatakse ja haritakse Eestis ligi miljonit hektarit põlde ja poollooduslikke kooslusi.

Läänemaale maksti 2020. aastal toetusi summas 11 577 511 eurot. Läänemaalt oli möödunud aastal 881 taotlejat.

Tabelist 25 on näha, kuidas jagunesid toetussummad Läänemaale erinevate fondide ja toetusmeetmete lõikes 2020. aastal.

Kokku on PRIAs 336 töötajat, kellest veidi alla 100 töötab 15 maakondlikus büroos ja ülejäänud Tartu keskuses. Läänemaa maakondlikus teenindusbüroos on tööl kolm peainspektorit. Läänemaa teenindusbüroo asub Haapsalus ja seal võetakse vastu toetustaotlusi ning registridokumente, vajadusel saavad kliendid töötajate abiga kasutada kliendarvutit, et e-PRIAs toiminguid teha. Maakondlike büroode teenistujad jagavad toetustega seotud infot, osalevad toetuste taotluste menetlemisel, kontrollides taotlus- ja kuludokumente, ning peainspektorid viivad läbi kõiki kohapealseid kontrolle.

33.

RAHANDUSMINISTEERIUMI REGIONAALHALDUS- OSAKONNA LÄÄNEMAA TALITUS

NEEME SUUR,
REHO Läänemaa Talituse
juhataja

Alates 2018. aasta esimesest jaanuarist loodi rahandusministeeriumi regionaalhaldusosakonna (REHO) juurde maakondlikud talitused. Läänemaa talituse juhataja on Neeme Suur, talitus tegutseb endises maavalitsuse majas, Lahe 8 büroohoones. Talituses oli 2020. aastal kaks töötajat: talituse juhataja Neeme Suur ja omavalitsusnõunik Kristel Jupits. Talitust ja Läänemaad teenindab planeerimisvaldkonnas planeerimise vanemspetsialist Urve Pill, kelle töökoht paikneb Hiiumaa talituse juures Kärulas.

Nagu terves Eestis 2020. aastal, oli ka talituse töö kantud COVID-19 olukorrast. Regulaarselt korraldatud kohtumised ja koosolekud jäid ära või kolisid internetti. Talitus sai üheks info vahetamise kontaktpunktiks maakondlike riigiasutuste vahel. Talituse juhataja lülitati regionaalse kriisikomisjoni kontaktide hulka ja ta edastas regulaarselt infot kohalikele riigiasutustele. Seda muidugi juhul, kui riigiasutus enda ametkondlikku liini mööda infot ei saanud ja info kohalikule esindusele siiski vajalik oli. Dubleerimist püüti vältida. Samuti saadeti maakonnast infot regionaalministrile, kes tegeles COVID-19 isikukaitsevahendite soetamisega riiklikul tasemel.

Sisulise töö osas oli huvitav riigiasutuste teenuste ja töökohtade seire käivitamine. Tegevuse käigus küsitleti läbi kõik maakonnas töötavad riigiasutused, fikseeriti nende töötajate arv ja nende pakutavad teenused. Saadud andmed koondati ühte analüüsitabelisse, mille põhjal esitati

rahandusministeeriumile koondülevaade ja analüüs riigiasutuste olukorrast maakondades. Lääne talituse juhataja on ka üleriigilise projekti juht ja tegeles tervet Eestit puudutava info koondamisega.

Seire kohaselt oli 2020. aastal Läänemaal 47 riigiasutust. Seires ei kajastu riigi tulundusasutused ja tulu tootvad äriühingud, nagu Eesti Post, Eesti Energia ja RMK. Nii-öelda riigi kulupoole asutuste, sihtasutuse ja avalik-õiguslike juriidiliste isikute töötajate arv kokku oli 927 inimest. Suurimad riigisektori tööandjad on meditsiinasutused – SA Läänemaa Haigla (153,38) ja SA Haapsalu Neuroloogiline Rehabilitatsioonikeskus (140,2). Suuremad riigi tööandjad on ka Haapsalu Kutsehariduskeskus (77,61), Politsei- ja Piirivalveamet (59,6) ja Päästamet (59). Riigi töökohtade arvu alusel on Läänemaa maakondade võrdluses üheksandal kohal. Vähem kui Läänemaal on riigi töökohti Jõgevamaal, Valgamaal, Põlvamaal, Järvamaal ja Hiiumaal.

Riigi teenuseid seirati maakonnas 346, nendest ainult maakonnakeskuses pakutavaid 283 ja täisajaga pakutavaid 237. Täisajaga pakutavate teenuste osas on Läänemaa üle-Eestilises arvestuses seitsmendal kohal.

Kohalike omavalitsuste nõunik Kristel Jupits teenindas 2020. aastal viite maakonda ja tegeles palju omavalitsuste tegevuse küsimustega COVID-19 viiruse leviku tingimustes. Tuli anda nõu, kuidas korraldada volikogu istungeid, kuidas korraldada valla

asutuste tegevust, vahendada ja selgitada Vabariigi Valitsuse määrusi. Tegevus oli internetipõhine. KOV nõunik andis arvamusi eelnõude kohta, korraldas koolitusi, abistas justiitsministeeriumit KOV üksikaktide järelevalves, vastas kodanike kaebustele, monitoris omavalitsuste volikogude otsuseid, koostas maakonna ülevaateid maakonda väisavatele riigi juhtivametnikele jms. Kõige

rohkem oli tegemist Pärnumaa ja Hiiumaa teemadega.

Planeerimisspetsialist Urve Pill töötab Hiiumaal. Tema tööks on planeerimisalane nõustamine ja järelevalve. Detailplaneeringutele ja üldplaneeringutele anti 2020. aastal kaheteistkümnel korral arvamus, seisukoht, tehti ettepanek, teostati järelevalve või anti heakskiit.

34. SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

2020. aasta oli sihtasutuse jaoks viljakas. Organisatsioon oli 2020. aastal leidnud oma koha maakonnas, haldusreformi järgne ülesehitamine ja ülesannete üle võtmine oli lõpule viidud, inimesed oskasid eri tegevusi ja sihtasutust seostada.

2020. aasta IV kvartali seisuga töötas Sihtasutuses Läänemaa töölepingu alusel seitse inimest. 16 inimest töötas eri projektide jaoks käsunduslepingu alusel.

Ettevõtluse valdkonnas viidi ellu PATEE programmi tegevusi, mis puudutasid eelkõige haridusuuenduse tegevusi Läänemaal (ettevõtlikkuse kasvatamist), loodusturismi ja turismiettevõtjate teenuste/võimaluste turundamist, korraldati ettevõtjate infohommikuid, telliti piirkonna ressursse puudutav biomajanduse analüüs ning toetati ettevõtete arengut ja kasvu, keskendudes 2020. aastal turismivaldkonna ettevõtetele.

Ettevõtlusteadlikkuse tõstmise programmi (EVTP) toel nõustati alustavaid ja juba tegutsenud ettevõtjaid, korraldati Läänemaa parima toote/teenuse konkurss ning viidi läbi ettevõtlusnädal ja ettevõtlusgala. Tehti tegevusi noorte ettevõtlikkuse kasvatami-

seks. Samuti töötati välja Lääne maakonna turismistrateegia aastateks 2020–2025.

MTÜ valdkonnas tegeleti MTÜde juhtide ja nende liikmete nõustamisega (sealhulgas viidi läbi MTÜ juhtide arenguprogramm) ning korraldati Kohaliku omalgatuse programmiga seoses kaks toetusvoorut, et toetada kohalikke algatusi. Samuti tunnustati valdkonnas silmapaistvaid MTÜsid ning nendega seotud inimesi ja ettevõtmisi (üritus toimus koroonaalukorra tõttu 2021. aasta veebruaris).

Kultuurivaldkonnas tegeleti tegevustega, mida COVID-19 pandeemia lubas. Paljud üritused ja ettevõtmised jäid sellest tulenevalt ära või toimusid vähendatud kujul. Kultuurivaldkonna toimetamist ja arengut toetas maakonna kultuurinõukoda.

Haridusvaldkonnas tegeleti Haridus- ja Teadusministeeriumi toetuse jagamisega Lääne maakonnas, mille abil tunnustati ka õpetajaid ja õpilasi ning aidati kaasa olümpiaadide jms tegevuste koordineerimisele. Esmakordselt toimus Läänemaa õpetajate tunnustamise üritus koos täiskasvanud õppijate tunnustamisega. Läänemaa

võõrustas ka riiklikke õppealajuhatajate koostööpäevi, mis tõi maakonda sadu õppealajuhatajaid üle kogu Eesti.

Maavalitsuselt üle võetud ülesannetega seoses korraldati maakonnas palju tunnustusüritusi: Kultuuripärlite tunnustamine, aasta ema ja isa valimine, sädeinimeste tunnustamine, Läänemaa sotsiaal-, noortetöötaja, haridusvaldkonna tugispetsialistide ning tervisedendajate tunnustamine. Tunnustatavaid aitas valida maakondlik tunnustuskomisjon.

Edukalt töötasid maakonna turvalisuse nõukogu, liikluskomisjon ja maakondlik kriisikomisjon, tegeleti siseturvalisuse ja rahvatervise tegevustega, mille rahastus baseerus Siseministeeriumi ning Tervise Arengu Instituudi toetusel. Selle juures viidi ellu ka valdkonnaga seotud programm temaatiliste projektide toetamiseks. Samuti levitati kriisideks vajalikku infot kõigis maakonna munitsipaalleveldes.

2020. aastal otsustati, et maakondade arengustrateegiate elluviimise toetusmeede (MATA) ressursse kasutab Lääne-Nigula vald projektidele „Kullamaa Keskkooli hoone ja õppevara kaasajastamine“ toetuse summas 168 500 eurot ja „Maakondliku tähtsusega ühistranspordi taristu arendamine Läänemaal“ summas 174 000 eurot. Varuprojektiks nimetati „Maakondliku tähtsusega Palivere Turismi ja Tervisespordikeskuse arendamine“ toetuse summas 131 636,25 eurot.

2020. aastal töötati välja uus Lääne maakonna turismi arengustrateegia ning 2021. aastal koostatakse selle juurde ka tegevuskava. Uue strateegia järgi pandi paika maakonnale neli eelisarendatavat valdkonda, tegevuskava aitab nende eesmärkide täitmi-

sele kaasa. Turismiteemadel kaasa rääkimiseks on moodustatud turismi nõukoda, kuhu kuuluvad maakonna turismi valdkonnaga seotud esindajad. Esmakordselt korraldati madalhooaja kampaania, mille eesmärk oli inimesi panna turismivaldkonna teenuseid ja tooteid tarbima väljaspool kõrghooaega.

Maakonna majandussektori analüüs 2014–2019 nihkus aastasse 2021 seoses majandusaasta aruannete esitamise tähtaja edasi lükkumisega. Samas koostati koostöös Hiiumaa, Saare- ja Pärnumaaga majanduskeskonna analüüs, mis hõlmab kogu Läänemaa piirkonda ja eelisarendatavaid valdkondi.

2020. aastal liiguti jõudsalt edasi Läänemaa raudteeühenduse taastamisel, alustati kogu trassi projekteerimisega. Sihtasutus Läänemaa on selleks puhuks Eesti Raudteega teinud tihedat koostööd, mis on ka vilja kandnud.

Sihtasutus Läänemaa nõukogu koosneb neljateistkümnest liikmest, kellest kuus liiget on Haapsalu linnast, kuus liiget Lääne-Nigula vallast ja kaks liiget Vormsi vallast. Nõukogu esimees on 2018. aasta märtsist Urmas Sukles ja juhatuse liige (tegevjuht) Anu Kikas.

Konkurss „Läänemaa parim toode või teenus“ ja „Aasta tegu“

Alates 2019. aastast korraldab Sihtasutus Läänemaa koostöös maakonnalehe Lääne Elu ja portaali Läänlane.ee konkurssi, selgitamaks välja Läänemaa parimad järgnevates kategooriates: Läänemaa parim toode või teenus ja Läänemaa aasta tegu.

2020. aastal selgitati võitjad välja rahvahääletusel.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

AASTA TEGU 2020 NOARROOTSI KÕRTS JA POOD

Fotod: Silver Raidla

EBEKAI JA RINGO HÄRM

Aasta tegu sündis otsesest vajadusest – Noarrootsi poel polnud senisel kitsukesel rendipinnal arenguks väljavaateid. Kuther Service OÜ soovis aga kogukonnale paku-

da ka muid teenuseid. Hoone ümberehitusega loodi selleks võimalused. Ettevõtte omanike Ebekai ja Ringo Härmi nägemuses kujuneb majast koht, kus lisaks täis kõhule saab kultuurselt aega veeta ning pidada maha kõik rõõmsad ja vähem rõõmsad sündmused.

„Ilma kaupluseeta hääbub maal elu, seega igati tunnustust väärt ettevõtmine” ja „terves osavallas puudus viisakas ajaveetmise vorm, nüüd on see olemas” – sellised märkused jätsid endast hääletuskeskkonda maha inimesed, kes neid tehtu eest tänada soovisid.

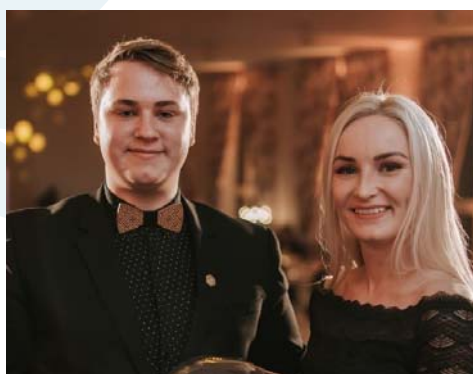
PARIM TOIDUTOODE „PIMEDA AJA” MÄDARÕIGAS

EGLE ROKK

Läänemaa parimaks toiduks 2020 hääletas rahvas „Pimeda aja” mädarõika, mis on Väike Värvi OÜ ehk Egle ja Indrek Ronga looming. Selle toidule vürtsi andva lisandi kohta kirjutati järgmist: *„See on sõltuvust tekitav ja nii hea!”, „Imestusväärsest maitsev! Järele proovitud ja heaks kiidetud. Lõõrid teeb puhtaks ja avas uue ukse rõikamaailma. Puhas ja looduslik.”*

PARIM MUU TOODE VÕI TEENUS WIIGI KOHVIK

KARL-KEVIN MIINPUU JA ADELIINA BAGAUTDINOV

Läänemaa parima muu toote või teenuse kategoorias võitis Wiigi kohvik, mille omanik on Wiigi OÜ ehk Martin Tamm. Hääletajate jäetud hinnangud kõlasid nii: *„Parim kohvik parimas asukohas parima toidu ja kliendi-teenindusega”, „parim hinna ja kvaliteedi suhe Haapsalus” ja „väga hea teenindus”.*

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Läänemaa toidusuveniir

Paralleelselt toimus teinegi konkurss – valiti Läänemaa toidusuveniir ehk selline toidutoode, mis jätaks kustumatu mulje nii maitsemeelele kui ka silmale ja oleks pakendis, mis peab vastu ka pikema reisi. Konkursi eestvedaja oli SA Läänemaa kõrval MTÜ Kodukant Läänemaa. Võitjad valis välja žürii, kuhu kuulusid tootjad, kokad ja turismisektori ning korraldajate esindajad: Kaire Raba (Nurme bistroo ja Grand Holm

Marina), Julia Prokoptsuk (SA Haapsalu ja Läänemaa muuseumid), Ann Buht ja Rael Ojasoo (Läänemaa toidu instagrammerid), Joel Kannimäe, Anneli Haabu (EASi turismiarenduskeskus), Kersti Palmiste (SA Läänemaa), Eva Rahv (Kodukant Läänemaa) ja Indrek Loo (Pusku turismitalu). Hindamisel osales ka maaeluminister Arvo Aller, kes ütles, et oli meeldivalt üllatunud Läänemaa maitsete mitmekülgsusest valikust.

LÄÄNEMAA TOIDUSUVENIIR 2020, 1. KOHT OOSAARE TALU PÕLDMARJAMOOS

KAIRE TAMMET

Võitnud toode – Oosaare põldmarjamoos – sai peaaegu maksimumpunktid piirkonna eripära väljatoomise ja kohaliku tooraine väärindamise ning muidugi unustamatu maitse eest.

LÄÄNEMAA TOIDUSUVENIIR 2020, 2. KOHT OÜ MARJATAR VAARIKASINEP

MARGUS JA HELINA MARIPUU

LÄÄNEMAA TOIDUSUVENIIR 2020, 3. KOHT ALTMÕISA KÜLALISTEMAJA TUURO LEIB

ANNA REGINA KABRAL

Fotod: Liina Jutt

Vomsi kooli lapsed õppimas
lähima takistusrada Kaitseliidu
korraldatud laagris.

35. KAITSELIIDU LÄÄNE MALEV

ANDRES VÄLLI,
Kaitseliidu Lääne maleva
pealik

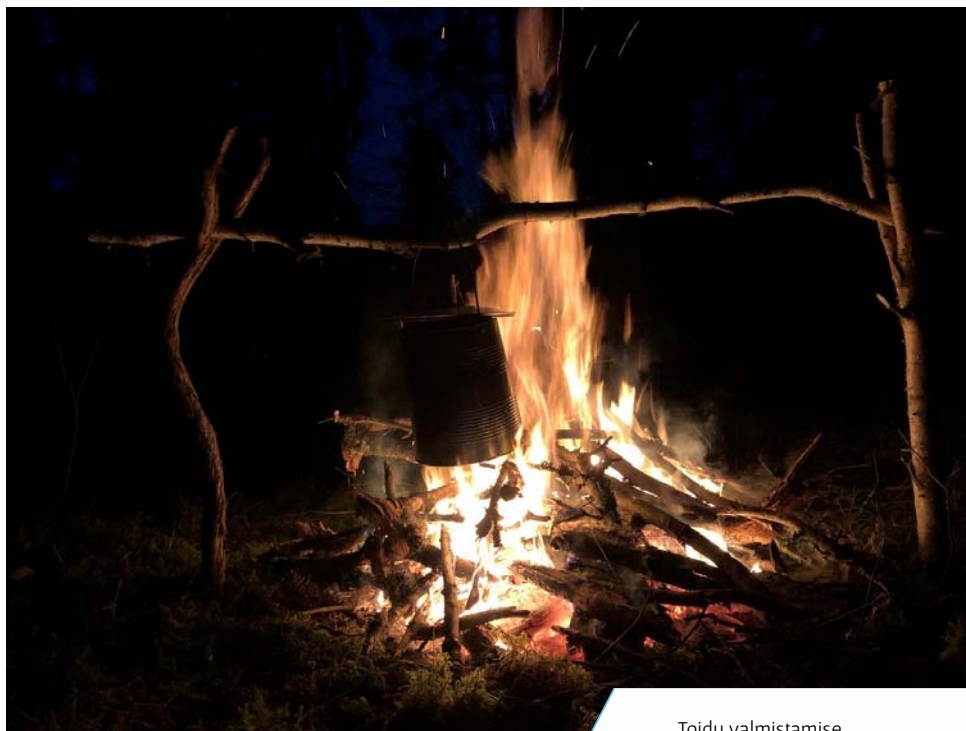
JÜRI BACHMAN,
Kaitseliidu Lääne maleva
major

2020. aasta Kaitseliidu Lääne malevas

2020. aasta on olnud malevale ja kogu organisatsioonile teistsugune aasta kui tavaliselt. Kevadel ja sügisel olid proovikiviks COVID viirusega seotud piirangud ja kriisi lahendamises osalemine koos Politsei- ja Piirivalveameti töötajatega. Kaitseliit viis läbi liikmeskonna auditi ja tegi sügiseks oma esmased kokkuvõtted ning plaanid.

2020. aasta algas nagu tavaliselt plaanide koostamise ning nende elluviimisega. Kevadel üle maailma levinud COVID viiruse põhjustatud kriis sundis ka Lääne malevat oma plaane seisma panema. Ühe näitena paljudest sai edasi lükatud plaaniline ringkonna-

ülene õppekogunemine. Kriisi ajal osaleti Politsei- ja Piirivalveameti palvel sadamates kontrollide tegemisel. Seoses hädaolukorra väljakuulutamisega Eesti Vabariigis sai ka Naiskodukaitse Terviseametilt ülesande. Lääne ringkonna tegevliikmed korraldasid 8. aprillist kuni 17. maini Läänemaa haigla juures triaazi. Sellel ajavahemikul oli väljas 21 naiskodukaitsjat ja kokku oldi abiks 1608 tundi. Ühtepidi seadis kriis maleva tegevustele palju piiranguid, kuid samas õpiti ja valmistuti tegema koostööd ja kaasumist sisejulgeoleku ülesannete täitmiseks. See pani vabatahtliku organisatsiooni proovile – kuidas ja kui pikal ajavahemikul on võimalik vabatahtlikke liikmeid kasutada ning milline peaks olema nende ettevalmistus.

Toidu valmistamise
õppimine Kaitseliidu
korraldatud laagris.

Olulise tegevusena organisatsiooni jaoks toimus üle Kaitseliidu liikmeskonna audit, mille eesmärk oli võtta ühendust iga liikmega ja küsida üle tema soov ja tahe, kuidas ta soovib organisatsiooni tegevusse panustada. Küsitluse peamine eesmärk oli välja selgitada, kes on nõus olema kombatant ning kes soovivad jätkata panustamist mittekombatandina. Kombatant on võitleja maakaitsestruktuuris – kaitseväekohuslased ja need, kes on andnud nõusoleku nimetamiseks sõjaaja ametikohale (lahingüksus, territoriaallüksus, sihtüksus, formeerimiseüksus ja valveüksus). Mittekombatant on toetusstruktuuri määratud isik (evakuatsiooni üksus, vaatlusvõrgustik, logistika-võrgustik ja muud toetavad tegevused). Lisaks selgitati küsitluse käigus Kaitseliidus läbiviidavaid muudatusi ning organisatsiooni tegevustesse kaasumise teisi võimalusi. Auditi tulemusena sai vesteldud liikmetega, kes on olnud kaua organisatsiooni aktiivsest tegevusest eemal ning kellest suur osa oli valmis uuesti osa võtma. Samas oli ka palju neid, kes olid enese arvates juba ammu

palunud ennast välja arvata, kuid olid veel jätkuvalt nimekirjades. Auditi korraldusliku poole pealt tuleb ära märkida, et jagatud informatsioon jõudis liikmeteni aeg-ajalt piiratult ning teinekord ka ainult e-kirja teel, ilma täiendavate selgitusteta. Oma tavapärase tegevuse juures olid küsitluse läbiviijad süvenenud vähemal või rohkemal määral ning see mõjutas oluliselt auditi lõpptulemust. Organisatsioon on suur ja selles on palju eri seisukohtadega erinevate isikuomadustega liikmeid. Sellele ei tuleks pidama jääda, vaid saab ainult edasi minna.

Organistasiooni ühine eesmärk on leida vabatahtlikes uuesti üles nende tahe ja soov panustada riigikaitsele Kaitseliidu organisatsiooni kaudu. Nagu suurtel organisatsioonidel ikka, on ka Kaitseliidul omad nõrgad kohad ning leidub neid liikmeid, kes on pika organisatsiooni kuulumise aja jooksul pettunud selle toimimises. Kui vabatahtlikud soovivad organisatsioonist lahku- da, siis on see nende otsus ning seda ei saa neile pahaks panna. Samas peab

organisatsioon edasi liikuma ja paremaks muutuma. Kaitseliidu ülem on loonud selleks mitmekülgsed võimalused läbi territoriaalüksustesse kuulumise. Territoriaalüksus annab võimaluse vabatahtlikul endal öelda, milliste tegevustega on ta valmis kodukoha üksusesse kuuludes panustama, võttes endale vabatahtlikult jõukohased kohustused. Kaitseliidus leiab iga inimene oma oskustele vastava rolli ja rakenduse.

Noored on malevale tulevik. Üheskoos Naiskodukaitse Lääne ringkonnaga on maleva roll toetada noorkotkaste ja kodutütarde tegevust. Ühtlasi näevad noored, millised võimalused on jätkata oma vabatahtlikku tegevust kas Naiskodukaitse või Kaitseliidu üksustes. Korraldatakse laagreid, kus saavad osaleda ka lapsevanemad, et lapsed saaksid ise läbi viidavate töötubade abil oma oskusi oma vanematele demonstreerida. Nii on vanemad teadlikumad oma laste tegevustest Lääne malevas ning organisatsiooni vastu on loodud suurem usaldus. Vabatahtlikele noortejuhtidele on lapsevanemate toetus oluline, väljendugu toetus siis kas või usalduses.

COVID-19 piirangute tõttu tuli palju väljaõppeüritusi ära jätta või toimusid need vähendatud mahus, osa väljaõppeosa üritustest toimus siiski ka plaanikohaselt. Kevadine lahinglaskmine tuli ära jätta, sügisene (mil piiranguid oli vähem) toimus vähendatud mahus. Kevadine patrullvõistlus „Valge laev” jäeti ära, seevastu sügisel korraldas Lihula üksikkompanii täismahus patrullvõistluse „Sügistorm”. Aasta suurõppus „Orkaan” piirdus kohaletulnute registreerimisega. Septembris osaleti Läti Vabariigis rahvusvahelisel õppusel jalaväerühmaga ja püstitatud ülesanne täideti sajaprotsendiliselt. Kannatasid eelkõige väljaõppeüritused, mis olid planeeritud suuremale kaitseliitlaste arvule. Väiksema osalejate arvuga üritused toimusid täies mahus. Reaalse panuse

andis malev kevadiste COVID-19 piirangute tagamisel koostöös PPAGA. Seda võib nimetada aasta suurimaks väljaõppeürituseks.

Lääne maleval on väljakujunenud pikaajalised traditsioonid, mis aitavad säilitada isamaalisi väärtuseid kogu liikmeskonnas. Septembris möödus Puise ranna suurpõgenemisest 76 aastat. Samal kuul esitles ajaloolane Mati Mandel uut raamatut „Sõjaeelne Kaitseliidu hiilgeaeg ja häving Läänemaal”. Nagu pealkirigi ütleb, jutustab raamat sajandi alguse sõjaaegse perioodi Lääne maleva kaitseliitlastest. Lääne maleva kaitseliitlased tähistasid aasta jooksul veel mitmeid mälestusüritusi koostöös isamaaliste organisatsioonidega. Neid päevi tähistatakse selleks, et mäletataks veel kaua eelkäijad, kes andsid oma elu selle vabaduse ja iseseisvuse eest, milles täna elame. Lääne maleva liikmeskond peab olema tugev ja järjekindel, et hoida seda, mis on. See, et ollakse vabad, ei ole iseendest mõistetav, selle nimel tuleb pingutada. Kaitseliidu Lääne malev on tõestanud partneritele ja riigile, et on tõsiselt võetav ning kriisilukorras olemas.

Naiskodukaitse Lääne ringkonna tegevus 2020. aastal

Naiskodukaitse Lääne ringkonna jaoks oli 2020. aasta tegus ja nõudis koroonaviirusega COVID-19 kiiret kohanemist.

Aasta algas vastavalt ringkonna 2020. aasta tegevusplaanile, kuid märtsis tekkis koroonapiirangute tõttu väike paus ja kontaktõpe ning füüsilised kokkusaamised pidid jääma ootama oma aega.

Aktiivne tegevus Lääne ringkonnas jätkus, kuid paljud koosolekud ja baasväljaõppe moodulid ning üle-eestilised erialade täiendõpped rändasid veebikeskkondadesse, peamiselt Zoomi või Teamsi. Uue olukorraga kohanemine ning tehniliste vahenditega

hakkama saamine ei tekitanud väga suuri probleeme. Praeguseks on kiired koosolekud veebikeskkonnas aja planeerimisel heaks abimeheks.

Seoses hädaolukorra väljakuulutamisega Eesti Vabariigis sai ka Naiskodukaitse Terviseametilt ülesande. Lääne ringkonna tegevliikmed korraldasid 8. aprillist kuni 17. maini Läänemaa haigla juures triaazi. Sellel ajavahemikul oli väljas 21 naiskodukaitsjat ja kokku oldi abiks 1608 tundi.

Hädaolukorra ajal vajas abi ka Päästeamet ning kaks Naiskodukaitse liiget olid abiks Häirekeskuses ning vastasid riigiinfo telefoni 1247 kõnedele.

Lisaks olid 17 naiskodukaitsjat abiks ka Kaitseliidule sadamates reisijate kontrollimisel, kui saared olid lukus ja liiklus toimus vaid lubade alusel.

Aprillis viidi juba kuuendat korda läbi üle-eestiline Sinilillekampaania. COVID-19 tingimustes oldi harjunud, et tänavatel ja asutustes aktiivset kampaaniat korraldada ei saa. Sellel aastal korraldatigi suurem osa kampaaniast veebi teel ning kampaaniatoodete üleandmisel viidi otsene kontakt minimaalseks. Aprilli lõpus, kui loeti kogutud summa kokku, selgus, et oli kogutud ühiselt sama suur summa nagu eelmistel aastatel.

Maikuu viiruse levik veidi vaibus ja üritati alustada tavapärase väljaõppega. Lääne ringkonna korraldada oli üle-eestiline Naiskodukaitse laskevõistlus automaatrelvast AK-4. Üheks uuenduseks eripärase aasta tõttu oli, et võistkonnad said eelnevalt teada oma laskeaja ja korraga sai laskerajale üks võistkond, et vältida liigseid kontakte. Kogu võistluse korraldamise juures oli suureks abiks Kaitseliidu Lääne malev, Kodutütarde Lääne ringkond ja Noorte Kotkaste Lääne malev.

Pärast seda jätkusid Lääne ringkonnas väljaõpe ja üritused jaoskondades, erialagruppides, üle ringkonna ja üle-eestiliselt juba plaanipäraselt. Tegevliikmetel oli võimalus osaleda ka Kaitseliidu pakutavatel väljaõppeüritustel. Detsembrikuus kogunesid veel ka evakuatsioonirühma meeskondade juhid koos Lääne maleva pealikuga ühise laua taha, et ühtlustada omavahelist infot, mis puudutab evakuatsioonirühmade tööd ja tulevikuplaane.

Aasta oli täis väljakutseid, kuid tegemata midagi olulist väljaõppe poolel ei jäänud.

Noored Kotkad ja Kodutütred Läänemaal

2020. aasta alguses oli Noorte Kotkaste Lääne maleva mandriosas liikmeid 106, kodutütred 116. Sama aasta lõpuks oli noorkotkaid 104 ja kodutütred 82. Kaitseliitu läks Noortest Kotkastest üle kaks noorkotkast ja Naiskodukaitsesse neli kodutütart. 2020. aastal liitus organisatsiooniga Noored Kotkad 26 liiget ja organisatsiooniga Kodutütred 9 liiget. Lääne maleva mandriosas tegutseb 8 Kodutütarde rühma ja 8 Noorte Kotkaste rühma. Noortega tegutseb kokku 17 vabatahtlikku noorteujuhti, neist 10 juhti kuulub Naiskodukaitsesse ja neli Kaitseliidu ridadesse. Kolm noorteujuhti on Kodutütarde tegevliikmed.

Meie 2020. aasta kõige suurem saavutus ja tunnustus oli see, et aasta noorteujuhiks 2020 valiti rühmade „Kiired ja Lahedad” ning „Liblikad” noorteujuht Maire Kruus. Maire on noorteujuht olnud 17 aastat, selle ajaga on ta õppinud ja arenenud koos noortega. Maire käsi on mängus kõikide maakondlike ürituste korraldamisel, ta kas õpetab noori või näeb teda kohtunikuna kontrollpunktides. Maire on juhendanud kodutütred I järgu töö kirjutamisel ning leiab järjepidevalt lahendusi, et kaasata noori Kaitseliidu ja Naiskodukaitse tegevusse. Maire on suur eeskuju kogu ringkonnas.

COVID-19 tõttu tuli ära jätta maakondlik spordilaager ja palju väiksemaid rühmaüritusi. Õnneks said suvised üritused siiski toimuda. Osaleti viiel üleriigilisel võistlusel, rühmad tegelesid oma väljaõpete ja laagritega. Toimus suur maakondlik merelaager, kus lapsed said põnevaid teadmisi veeohutusest, käisid kalal, puhastasid kalu, tegid ise kala-toite, kujundasid mereteemalisi kappe, õppisid rahvatantsu ning trumme ja meisterdasid laternaid. Laager lõppes suure mere-

peoga, kuhu olid kutsutud kõik lapsevanemad.

2020. aasta viimaseks suureks ürituseks jäi septembris toimunud „Kotkaretk” ja „Mägramatk”.

2020. aasta pakkus noortele veel rohkesti võimalusi osaleda Kaitseliidu Lääne maleva ja Naiskodukaitse Lääne ringkonna väljajõuetel.

35.1. LIHULA ÜKSIKKOMPAANII KOROONA-AASTA 2020

N-srs **REIMO REIMER**,
Lihula üksikkompanii pealik

2020. aastasse mahtus Lihula üksikkompaniil nii rõõmustamist, ettevõtmiste õnnestumiste kui ka kurvastamist, ootamatult tabanud kaotuste üle. Aasta esimesel laupäeval, kui Lihula üksikkompanii seadis 95. aastapäeva peol Kõmsi rahvamajas alanud aasta sihte, ei osanud keegi arvata, et 2020 just selline tuleb.

Kui aasta esimene veerand kulges tavapärase toimetustega, nagu sõjalise väljaõppe päevad, vabariigi sünnipäeva tähistamine, üksikkompanii üldkoosolek ja laskepäev, siis märtsist läks torm lahti. Paastukuu esimesel nädalavahetusel korraldati malevaülene laskevõistlus „MärtsiRebane”, mille esikoht jäi seekord koju. Seejärel algas üleriigiline eriolukord, mis Lihula üksikkompaniile koos Naiskodukaitse Lõuna-Läänemaa jaoskonna naistega tähendas 53 päeva lakamatut Politsei- ja Piirivalveametiga toetamist Virtsu sadamas.

Eriolukorra ajal ei lakanud ka muud tegevused, jätkati väljaõppega ning ka suvesse planeeritud tegevuste kavandamist. Vahe-tult enne eriolukorra lõppu käidi, nagu tava-

liselt, Vatla linnusemäel koristustalgutel ja eriolukorra lõppedes alustati liikmeskonna auditiga.

Võidupühal oli juba traditsiooniline pidulik rivistus Lihula Vabadussõja mälestussamba juures koos kõigi teiste Lääneranna valla Kaitseliidu allüksuste ja eriorganisatsioonidega. Seekordsel rivistusel elustati üks vana ja väärikas Kaitseliidu komme – uute liikmete pidulik vande andmine. Augustis oli taas põhjust koguneda Lihula Vabadussõja mälestussamba juurde – samba 85. aastapäeval avati Lääneranna vallavalitsusega ühiselt rajatud lipuväljak. Suvi lõppes patrullvõistluse „Sügistorm 2020” korraldamisega.

Sügisele mindi vastu novembrisse kavandatud õppekogunemise „Orkaan” ettevalmistamisega. Vahetult enne õppekogunemist korraldati Naiskodukaitse Lääne ringkonna baasväljaõppe sõjalise mooduli kursus ning viidi läbi Lihula ja Metsküla noorkotkaste ning kodutütarde sügislaager. Aasta suuroppuse „Orkaan” otsustati eelõhtul koroonaviiruse ohu tõttu kavandatud kujul ära

jätta. Õppusele kutsutud kogunesid, kuid pärast nimede kirjanemist läksid koju.

Aasta viimasel nädalal toimus Lihula üksikkompanii traditsiooniline laskevõistlus.

Lihula üksikkompanii (LÜK) aasta numbrites:

- 95. aastapäeva tähistas LÜK;
- 61 eri üritust/sündmust viisid läbi LÜKi vabatahtlikud (või olid peakorraldajate meeskonnas), mis teeb ca 1,17 sündmust päevas;
- veidi üle 90% on LÜKi liikmeskonna aktiivsus, mis on oluliselt kõrgem teistest Kaitseliidu Lääne maleva üksustest;
- 1794 tundi ja 25 minutit toetasid 28 LÜKi vabatahtlikut Politsei- ja Piirivalveametit Virtsu sadamas 53 päeva kestnud operatsioonil „Saared lukku“;
- 1/3 liikmetest osales vähemalt 10-l sündmusel;
- 2 liiget lõpetas Kaitseliidu sõdurioskuste baaskursuse;
- 3 liiget andsid võidupühal pidulikult Kaitseliidu vande;
- 5 uut vabatahtlikku liitus LÜKiga;
- 50 liiget sai kutse õppekogunemisele „Orkaan“, formeerimisel osales üle 90% kutse saanutest;
- 10 neljaliikmelist meeskonda läbis patrullvõistlusel „Sügistorm“ 30 tunni jooksul keskmiselt 40 kilomeetrit;
- 1 liige sai Kaitseliidu Valgeristi II klassi teenetemärgi, mis on pea kõrgeim tunnustus organisatsiooni vabatahtlike liikmele;
- 2020. aasta seisuga on LÜKis 6 Valgeristi kavaleri: kolmel liikmel on III klassi teenetemärk, kolmel liikmel on II klassi teenetemärk;
- 9 liiget said tunnustuse Kaitseliidu Lääne maleva 103. aastapäeva pidulikult kontsert-aktusel;
- 423 eurot annetasid LÜKi vabatahtlikud Lääneranna Vallavalitsusele Lihula Vabadussamba uute lipumastide ning valgustuse soetamiseks;
- 286 inimest jälgib LÜKi tegevusi Facebooki lehel „Kaitseliidu üksused Lääneranna vallas“;
- 3867 inimeseni jõudis populaarseim postitus, milles LÜKi tegevliige rääkis oma teekonnast õigeks kaitseliitlaseks saamisel;
- 3 kaastööd LÜKi tegevliikme sulest ilmus Kaitseliidu ajakirjas „Kaitse Kodu!“.

Nõva kiriku aknad.

Fotod: Kalli Pets

36. MUINSUSKAITSEAMETI HIIU-LÄÄNE-PÄRNU-SAARE REGIOON

KALLI PETS,
Muinsuskaitseameti
Hiiumaa-Lääne-Pärnu-Saare regiooni
Läänemaa nõunik

2020. aasta muinsuskaitse kulges uue, eelmisel aastal kehtima hakanud seaduse ja sellest tulenevate muudatuste tuules. Pärast tihti tuli selgitada ja põhjendada ühe või teise toimingu kooskõlastamise vajadust ning juhendada uuenenud dokumendivormide täitmist, aga eks iga uuendus vajab harjumist.

Mälestiste arv Läänemaal pole viimaste aastatega muutunud, endiselt on riikliku kaitse all 155 ehitismälestist (kirikud, pastoraadid, mõisakompleksid, koolimajad, raudteeehitised, sillad). Paraku ei ole Läänemaal

Linda 3 väljakaevamised
Haapsalus.

Foto: Kalli Pets

mälestise staatuses ühtki talukompleksi ega ka rehemaja. Väärilisi kandidaate leidub küll ning loodetavasti võetakse lähiaastatel neist mõni ka kaitse alla, muidugi kui ka omanik sellega päri on.

Ajaloomälestisi on 56: kalmistud, Vabadussõja mälestussambad, kultuurilooliste isikute elukohad, mälestussambad ja hauad, II maailmasõja ühishauad ning Piirsalu kandis olev klaasisulatuskoht.

Arheoloogiamälestisi (muistsed asulakohad, kalmed, ohvrikiivid, allikad jne) on 200 ja kunstimälestisi (kirikuvarad ja mõned dekoratiivskulptuurid) 456.

Endiselt pole Läänemaal kaitse alla võetud ei militaar- ega tööstuspärandit, kuigi potentsiaalseid objekte võiks leida (Kiltsi lennuvälja angaarid või midagi Osmussaarelt või Piirsalu kunagisest raketibaasist).

Haapsalu vanalinna ümbritseb muinsuskaitseala – linnuse ümber asuv väärtuslike puitasumitega linnasüda. Muinsuskaitseala moodustati ja piiritleti juba 1973. aastal, viimane hoonestuse inventeerimine toimus

Ridala kiriku
metallpärg.

2013. aastal ning lähiaastatel on kavas uue muinsuskaitseala kaitsekorra koostamine. Kindlasti saavad siis lisaks arhitektuuriajaloolastele ja muinsuskaitsetele kaitsekorra loomisel ja väärtushinnangute andmisel kaasa rääkida kõik linnakodanikud.

2020. aastale tagasi vaadates ei saa märkimata jätta kõigi meediakanalite uudistekünnise ületanud objekti Haapsalu vanalinnas – uue hoone rajamise ettevalmistuste käigus tulid päevavalgele uhked ajaloolised keldrid Linda ja Rüütli tänava ristumiskohal. Lisaks arheoloogide põnevusele ja õhinale jäid kaevamistöid jälgima paljud mööda minema sattunud huvilised. Arheoloogilised uurimised ei ole veel lõppenud, Muinsuskaitseamet püüab omanikule aja- ja rahakulu kompenseerida.

Nagu igal aastal, said mõned mälestised riigieelarvest restaureerimistoetust. Seekord jagus Läänemaale üsna vähe. Toetati ühe vanalinna maja katuse projekti koostamist, ühele raudteemajale uute uste tegemist, Noarootsi kirikuaia ohtlike puude mahavõtmist ning Ridala kirikuaia uhe metallpärja restaureerimist. Kunstimälestiste hulgast toetati Nõva kiriku kaunite akende restaureerimist. Reservfondist eraldati päris arvestatav summa ka eelnimetatud Linda 3 kinnistu keldrite uuringute tarvis.

Kahjuks ei saa väljendamata jätta ka muret lagunevate ja kasutusetu mälestiste pärast. Küllap läheb neistki mõni kõige kaduva teed, kui lähiajal midagi ette võtta ei saa. Loodame, et praegu töös olevate omavalitsuste üldplaneeringute koostamisel pööratakse tähelepanu ka kultuuripärandile ning miljööväärtustele ning mõnigi hoone, sild

Linda 3 väljakaevamised Haapsalus.

või park saab tulevikus kas või korrastatuma ümbruse.

Iseenesest ei säili ükski ehitis, monument ega kunstivara, ikka tuleb hooldada, parandada ja siis saab uhkusega ka näidata. Vormsil toimunud suveseminaril olid väga teotahelised ja ärksad omanikud, üks pere on suutnud seal vana mõisa südame uuesti tuksuma panna ja küllap on seal lähiaastatel veel suuri muudatusi oodata.

Mälestisi ei kaitse mitte riik, ministeerium ega ametkond, vaid ikka tublid omanikud ja muidugi ka omavalitsused.

KÜLLIKE VALK,
EELK Lääne praostkonna
abipraost

37. LÄÄNEMAA KIRIKUD JA KOGUDUSED

Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku (EELK) Lääne praostkonda kuulub 16 kogudust. Kaheksa kogudust (Haapsalu, Kullamaa, Lääne-Nigula, Martna, Noarootsi, Nõva, Piirsalu, Ridala ja Vormsi) asuvad Lääne maakonnas Haapsalu linna, Lääne-Nigula valla ja Vormsi valla territooriumil. Kuus kogudust (Hanila, Karuse, Kirbla, Lihula, Mihkli ja Varbla) asuvad Pärnu maakonnas Lääneranna vallas. Üks kogudus, Märjamaa, asub Rapla maakonnas Märjamaa vallas.

Lääne praost, Lihula ja Karuse koguduste õpetaja Kaido Saak, valiti ametisse 28. märtsil 2019. aastal. Abipraost, Ridala ja Martna koguduse õpetaja Küllike Valk, valiti ametisse 1. oktoobril 2020. Praostkonna sekretäri ülesandeid täidab Märjamaa ja Kirbla koguduste õpetaja Illimar Toomet.

EELK Lääne praostkonna kogudusi oli teenimas kokku 15 vaimulikku, neist 1 piiskop, 9 õpetajat, 3 vikaarõpetajat ja 2 diakonit.

Praostkonna koguduste liikmeannetajate arv oli 2020. aastal 1093, mis on 77 inimese võrra vähem kui 2019. aastal. Koguduse liikmeid kokku oli 8040, mis on võrreldes 2019. aastaga 90 inimese võrra enam. Ristiti 25, konfirmeeriti 21, maeti 127 inimest, laulatati neli paari. Abielu registreerimise õigus on praostkonnas kahel vaimulikul, õpetaja Kristo Hüdsil ja õpetaja Küllike Valgul.

Tähelepanuväärne on koostöö kohalike omavalitsustega. Lääne-Nigulas ja Läänerannas on toimunud regulaarsed omavalitsuse ning seal asuvate koguduste esindajate kohtumised, kus on arutatud kõikvõimalikke koostöö küsimusi. Omaette unikaalne nähtus on Läänemaa Koostöökoda, kus kord kvartalis on ühise laua taha kutsutud kõigi maakonna olulisemate organisatsioonide esindajad – Kaitseliit, Päästeamet, Politsei- ja Piirivalveamet, Muinsuskaitse, kultuuri valdkonna esindajad ja samuti

EELK LÄÄNE PRAOSTKONNA VAIMULIKUD

Tiit Salumäe	Piiskop	Haapsalu koguduse õpetaja
Kaido Saak	Praost	Lihula ja Karuse koguduste õpetaja
Küllike Valk	Abipraost	Martna ja Ridala koguduste õpetaja
Kristo Hüdsi	Preester	Haapsalu koguduse abiõpetaja
Peeter Krall	Preester	Nõva ja Piirsalu koguduste õpetaja
Ants Rajando	Preester	Vormsi koguduse õpetaja
Leevi Reinaru	Preester	Lääne-Nigula ja Noarootsi koguduste õpetaja
Lembit Tammsalu	Preester	Hanila ja Varbla koguduste õpetaja
Illimar Toomet	Preester	Märjamaa ja Kirbla koguduste õpetaja
Kari Andero Tynkkynen	Preester	Kullamaa ja Mihkli koguduse õpetaja
Kristel Engman	Preester	EELK vikaarõpetaja
Aarne Lätte	Preester	Praostkonna vikaarõpetaja
Arvo Orav	Preester	Praostkonna vikaarõpetaja
Meelis Malk	Diakon	Karuse, Lihula ja Mihkli koguduste diakon
Lev Lekarkin	Diakon	Lääne-Nigula ja Noarootsi koguduste diakon

koguduste esindajad. Selle hea koostöö jätkumine omavalitsustega on väga oluline kindlasti ka tulevikus.

Koroona-aasta piiras oluliselt koguduste tavapäraseid tegevusi, toimumata jäid laulukooride proovid ja kontserdid. Planeeritud osalemine Ridala 800 üritustel kontsertprogrammiga jäi ära. Ridala koguduse esmaainimise 800. ja Ridala kiriku 750. aastapäeva sündmused toimusid plaanitud väiksemas ulatuses, kuid meeldejäädvalt. SA Läänemaa tunnustas kogudust nende sündmuste korraldamise eest tiitliga Läänemaa kodanikuühiskonna tegu 2020 – Ridala 800.

Aasta praostkondlikuks kultuurisündmuseks sai osalemine Christian Ackermanni projektis. Niguliste kirikusse koguti ekspositsiooni tarbeks puidust nikerdatud kujusid Lihula, Karuse ja Martna kirikutest.

Ridala 800
tänujumalateenistus.

Foto: erakogu

Haapsalu kogudus on loonud oma ruumides võimalused perekeskuse tööks ja Lääne-Nigula kogudus jagab oma ruume Avatud Noortekeskusega.

38. SA HAAPSALU JA LÄÄNEMAA MUUSEUMID

ANTON PÄRN,
SA Haapsalu ja
Läänemaa Muuseumid
juhatuse liige

Märtsis väljakuulutatud koroonaviirusest tingitud eriolukord ja sellega kaasnenud muuseumide sulgemine kuni maikuu keskpäigani tähendas muuseumide töö taastumist alles alates juulist. Nii tuli 2020. aastal keskenduda asutuse jaoks kõige olulisemate tegevuseesmärkide täitmisele.

2020. aasta oli Ilon Wikland 90. juubeliaasta. Juubelinäitus „Lapsepõlvkodu Iloni piltidel“ avati Imedemaa teise korruse uues galeriis 27. juunil.

Koostöös Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja Lääne Maakonna Keskraamatukogu lasteosakonnaga valmis juubeliaastaks ka kohvernäitus (tegelnäitus ja haridusprog-

ramm) „Pikk-pikk teekond“. Näituse koostamise eesmärk oli tutvustada maakondade keskraamatukogudes Ilon Wiklandi loomingut, kusjuures näituse programmi oli võimalik paralleelselt läbi viia viies eri kohas.

Kohvernäitus „Pikk-pikk teekond“ valiti Eesti muuseumide aastaauhinna 2020 nominendiks muuseumihariduse edendaja kategoorias (otsus 2021).

Linnusemuuseum oli ainus sihtasutuse muuseum, kus pandeemiajärgse avamisega oli võimalik täita kõiki eriolukorrast tulenevaid nõudeid ja piiranguid. Vaatamata kevad- ja suvehooaja ürituste ärajäämisele, jõudis muuseumi külastajate arv

suvehooajal (juuni–august) 2019. aasta suvehooaja tasemeni (2019 aastal 30 285 külastajat, 2020 aastal 29 507 külastajat).

2019. aastal avatud linnusemuuseumile oli 2020. aasta täis tunnustamisi:

- Haapsalu linnuse muuseumi uuenedmine oli „Haapsalu säravaim kultuurisündmus 2019“;
- Eesti Kultuurkapitali Läänemaa ekspertgrupi aastapreemia renoveeritud Haapsalu piiskopilinnuse püsiekspositsiooni loomise eest;
- Eesti Arhitektide Liit (EAL) tunnustas linnusemuuseumi juhatajat Kaire Toomingat „Tellija 2019“ teenetemedaliga südamega tehtud töö ja sihikindluse eest Haapsalu linnuse uuenedmisel;
- Eesti Arhitektide Liidu arhitekti aastapreemia 2020 nominent.

28. detsembril 2020 nomineeriti Linnusemuuseum Euroopa aasta muuseumi (*European Museum of the Year Award*) 2021 auhinna (otsus 2021).

Samas oli ka kaotusi. Ära tuli jätta traditsiooniline Läänemaa ajaloo konverents ja Toimetiste avaldamine. Teisalt aga korraldati sügishooajal koostöös Saaremaa Sõjaväe Seltsiga linna- ja maakonnarahvale vabahouetendus „Eesti iseseisvuse sünnid“.

Heitlikule ajale vaatamata algas Ilon Wiklandi näituse ettevalmistamine koostöös Tampere Muumi muuseumiga („Lotta, Mardie and the Lionhearts“). Samuti Imedemaa osavõtt rahvusvahelisest muuseumide koostööprojektist „The Water Drop“ („Vee tilk“) – partnerid: The Moomin Museum (Soome, Tampere), Iloni Imedemaa (Haapsalu, Eesti), H.C. Andersen Museum (Odense, Taani), The Cultural Houses in Kópavogur (Kópavogur Municipality Island). Koostööprojekt kestab 2024. aastani.

Vaatamata koroonajaaj piirangutele, koliti kevadel Sidemuuseumi kogud Haapsalu Veevärgi ruumidesse, trotsides raskusi ja üksteist toetades.

Kokkuvõttes räs koroonakriis muuseumi eesmärgipüstistusi. Tänu aktiivsele siseturismile suvehooajal kujunes omatulu lõplikuks mahuks 356 222 eurot ja muuseumi külastas 63 878 külastajat (2019. aastal 82 054). Ühes Kultuuriministeeriumi kriisiabimeetmega tagati asutuse jätkusuutlikkus ja organisatsiooniline tervik. 2020. aastal kogetu näitas, et asutuse majandusnäitajad ei pruugi kohe taastuda. Seetõttu tuleb järgmise paari majandusaasta jooksul keskenduda tegevustele, mis aitavad kasvada külastusi ja tugevdada majandustegevust, et kindlustada meeskonna toimetulek.

Foto: Jorma Friberg

Vanasadama turuliste
taustal uue rookatuses
võrgukuur.

ÜLO KALM,
Rannarootsi Muuseumi
juhataja

39. RANNAROOTSI MUUSEUM

2020. aasta kevadel muutus hetkega kogu maailm. Seoses COVID-19 leviku ja kehtestatud piirangutega oldi tundmatus, seni kogematus olukorras. Rannarootsi Muuseum sulges pea kolmeks kuuks külastajatele uksed, töötajad jätkasid tööd kodukontorites.

Kaks aastat tagasi alanud projekt „Ranna-vaibale“ jätkuvaiba tikkimine oli ka sel aastal muuseumi neljapäevamemmede kõige tähtsam töö. Niipea, kui piirangud leevenesid ja olukord lubas, kogunesid memmed taas muuseumi käsitöötoas. Piltmotiividest koosnev vaip jutustab Teise maailmasõja järel Eestisse jäänud rannarootslaste saatusest kuni tänapäevani.

Muuseumi õues asuv vana võrgukuur Basta-backa ootas juba aastaid külastajatele uste avamist. Esimese asjana hindas ekspert rookatuses seisukorda. Hinnangu tulemusel selgus, et ajahammas polnud rookatusel armu andnud, kohati oli rookihi paksus vaid mõni sentimeeter ja ilmnesid esimesed märgid vihmade tungimisest hoonesse. Nii tuli võrgukuurile uus rookatus teha. Soodsaima pakkumise alusel ehitas uue rookatuses Hiiu firma Rooproff. Kuna võrgukuuri poolpalklael puudus osa palke, vajati palke puuduva osa kinni ehitamiseks. Appi tuli Harry Kuinberg Noarootsist, kes oma metsast palgid muuseumile kinkis.

Võrgukuur seest.

Fotod: Jorma Friberg

Võrgukuur ja paadid
talvekorteris.

Noarootsi ruubad.

SIHTASUTUS LÄÄNEMAA

Foto: Jorma Friberg

Vormsi julla.

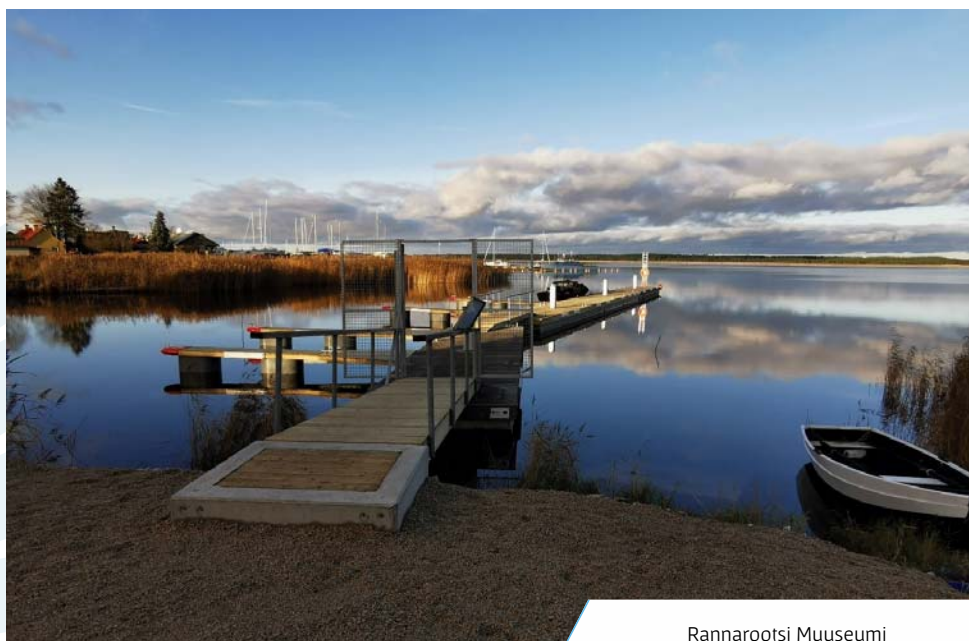

Foto: Ülo Kalm

Rannarootsi Muuseumi
renoveeritud ujuvkai.

Nagu võrgukuuri nimigi ütleb, hoidsid kalurid seal vanasti kalavõrke ja muid kalapüügi-vahendeid. Kalapüügi hooajal pakkus võrgukuur kaluritele ka öömaja. Sellest lähtuvalt kujundasime võrgukuuri teemakohase näituse, mille keskpunktiks on kunagise Vormsi majaka tulelatern, mis paistab uksest kaugelt Sadama tänavale, juhatahes inimesi muuseumisse.

Rannarootsi Muuseumi merekeskuse ehitamise toetuseks osales muuseum koos neljapäevamemmede ja vabatahtlikega Noarootsi kohvikutepäeval Haava talus, kus tutvustati rannarootslaste kultuuripärandit ja esines ansambel Naised köögis. Kontserdi korraldamist toetas Lääne-Nigula vald. Vaatamata aasta kõige tormisemale ilmale, oli vapraid osalejaid palju ja üritusega jääd

Foto: Ülo Kalm

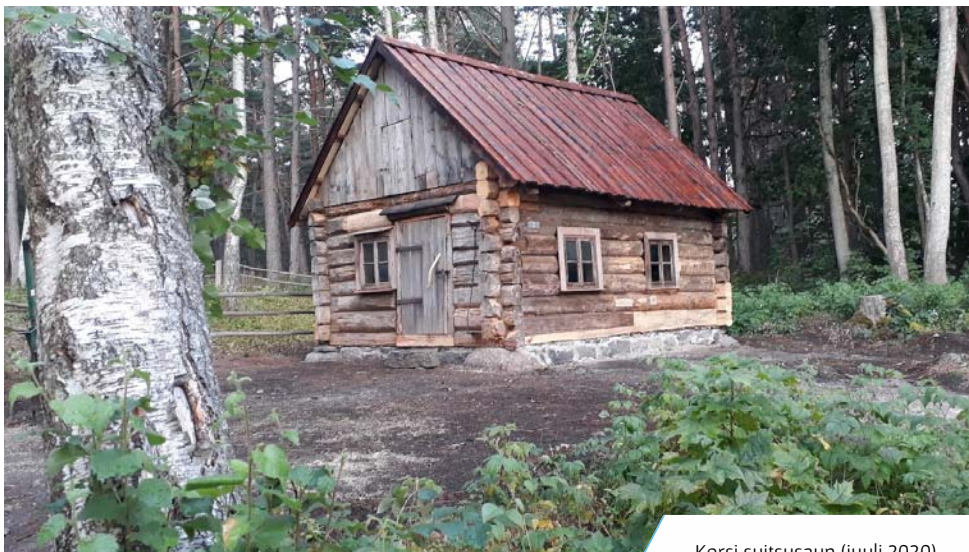
Rannarootsi Muuseumi
Hambergi maja,
uues kuues kontorimaja.

rahule. Merekeskuse ehituse toetuseks laekus eelmisel aastal kokku 6450 eurot, millest suurimaks toetuseks oli Ingrid Karlssoni pere toetus summas 3500 eurot. Jätakuvalt ollakse tänulikud kõikide merekeskuse toetuseks tehtud annetuste eest.

Rannarootslaste elu oluline osa oli kalapüük ja meresõit, nii on muuseumis aastate jooksul ehitatud ja renoveeritud mitmeid rannarootslaste puupaate. Muuseumi paadikogus on Ruhnu jaala ja lodi, Vormsi ruup, Naisaare kaluripaad Lilian ja Pakri saarte tüüpi kaluripaad Alexander. Eelmisel aastal kinkis puulaevaselts Vikan muuseumile kolm Noarootsi ruupa. Muuseumi poole pöördus Vormsi julla omanik Rauli Lõppe sooviga müüa paat muuseumile. Kuna julla on rekonstruktsioon traditsioonilisest Vormsi paadist ja muuseumi kogus seda tüüpi paati varem polnud, otsustati paat 500 euro eest soetada. Muuseumi paatide hooldust toetas Sverigekontakt Västervik 3000 Rootsi krooniga, millest oli suur abi.

Siiani on muuseumi paate hoitud talvel õues presendi all, mis ei ole unikaalse merekultuuripärandi hoidmiseks hea lahendus. Mereäärsed tugevad tuuled lõhuvad katteid ja tekitavad paatidele kahjustusi. Paatide paremaks üle talve hoidmiseks valiti välja koht paadikuuri ehitamiseks ja telliti arhitektilt ehitusprojekt. Ehitusprojekt on valmis ja kooskõlastatud Haapsalu Linnavalitsusega. Paadikuuri ehitamine läheks maksma ca 40 000 eurot. Paadikuuri ehitamiseks taotleti toetust kahest Rootsi fondist, kahjuks mõlemad taotlused said negatiivse vastuse.

Kultuuriministeerium eraldas muuseumi ujuvkai renoveerimiseks 50 000 eurot. Hanke tulemusel renoveeris kai firma Top Marine Infra. Kuna hanke tulemusel kai renoveerimise summa vähenes, taotles muuseum Kultuuriministeeriumilt luba kasutamata summa eest värvida ja korrasendada kontorimaja aadressil Sadama 31. Hanke tulemusel selgus, et tööd lähevad kasutamata summast 1700 eurot

Korsi suitsusaun (juuli 2020).

Foto: Ruth Kesipaik

kallimaks, mille täiendava taotluse alusel eraldas Kultuuriministeerium. Nii said enne öökülmade saabumist novembriks renoveeritud ujuvkai ja üle värvitud muuseumi kontorimaja. Järgmine projekt on muuseumi algatusel Vanasadama nime taastamine ja muuseumi juurde väikesadama registreerimine.

Ruhnu Korsi talu suitsusaun sai taastatud professionaalselt ja tulemusega ollakse väga rahul. 2021. aastaks planeeritakse renoveerida Korsi talu maakelder.

Koroonaviirus muutis ka muuseumi külastajate plaane ning suure kurbusega saabus kogu aasta vältel grupikülastuste broneeringute tühistamisi. Praktiliselt kõik grupid jätsid muuseumi külastuse ära või lükkasid edasi 2021. aastasse. Suure nakkusohu tõttu pidi ära jätma ka aasta lõpu planeeritud Vanasadama jõuluturu ja jõulumaa.

Võrreldes varasema aastaga, kahanes muuseumi külastatavus eelmisel aastal üle poole võrra. 2019. aastal külastas muuseumit kokku 10 308 inimest. 2020. aastal oli külastajaid 5 031. Muuseumi haridusprogramides osales 2019. aastal 843 ja eelmisel aastal vaid 155 last.

Seoses planeeritud tulude vähenemisega oli kultuuriasutustel võimalik taotleda kriisiabi toetust. Rannarootsi Muuseum planeeris tulude vähenemise 23 000 euro ulatuses ja taotles Kultuuriministeeriumilt kriisiabi toetust. Ministeerium eraldas muuseumile 18 453 eurot. Tänu eraldatud toetusele oli muuseumil võimalik jätkata kokkuhoiutingimustes tegevust samas mahus kuni aasta lõpuni.

Jätakuvalt elatakse COVID-19 meelevaldas ja muuseumi jätkusuutliku tegevuse tagamiseks peab elama nii kokkuhoidlikult kui võimalik. Oodatakse, et ükskord saaks pöörduda tagasi normaalse elukorralduse juurde.

